

JAK LÉPE POROZUMĚT BIBLI

2/2020

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Jedinečnost Bible
2. Původ a podstata Bible
3. Pohled Ježíše a apoštolů na Bibli
4. Bible jako základ naší teologie
5. Pouze Písmo
6. Proč potřebujeme vykládat Písmo?
7. Jazyk, text a kontext
8. Stvoření
9. Genesis a některé sporné pojmy
10. Bible jako kniha dějin
11. Bible a prorocství
12. Jak přistupovat k obtížným textům?
13. Život podle Božího slova

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Jak lépe porozumět Bibli

Průvodce studiem Bible

2. čtvrtletí 2020

Autor: Frank M. Hasel, Michael G. Hasel

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba Grafické Studio

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2020

ISBN 978-80-88026-30-3

ISSN 0409-3208

Úvod

Jak lépe porozumět Bibli

Jako adventisté sedmého dne se hlásíme k protestantizmu. To mimo jiné znamená, že ve své věrouce uplatňujeme princip *sola scriptura*. Vyznáváme, že „pouze Písmo“ je výhradním autoritativním základem našeho učení a naší náboženské zkušenosti. Mimořádně důležité je to v souvislosti s dobou konce, kdy – jak napsala Ellen G. Whiteová – Bůh bude mít „na zemi lid, který Bibli přijal jako jediné měřítko každého učení a jako základ všech reforem“. (GC 595; VDV 386)

Samozřejmě, mezi protestanty nejsme prohlášením, že „Písmo a pouze Písmo“ je základem naší víry, vůbec jedineční. Přesto mnozí, kteří se k tomuto principu hlásí, věří například v neděli jako novozákonní náhradu soboty, v nesmrtelnost duše, ve věčné utrpení zatracených v pekle, a dokonce v tajné „vytržení“, během kterého se Ježíš v tichosti a skrytosti vrátí na Zemi, aby „vytrhl“ zachráněné, zatímco všichni ostatní, ponechaní na Zemi, budou s údivem přemýšlet, kam se tito lidé ztratili.

Jinými slovy, držet se Bible a říkat, že v ni věříme, je velmi důležité, ale zdaleka to nestačí. Jak postupně roste počet bludných učení – o kterých jejich původci samozřejmě tvrdí, že je odvodili z Písma –, ukazují se, že potřebujeme nejen mít Bibli jako základ našeho učení, ale musíme také vědět, jak ji správně vykládat.

Toto čtvrtletí se budeme zabývat otázkou: „Jak lépe porozumět Bibli?“ Jak ji správně číst, chápat a vykládat. Na začátku se budeme věnovat předpokladu, že Boží slovo je „neomylným zjevením Boží vůle“ a „měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušeností, autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách“. (Adventisté sedmého dne věří...; Advent-Orion, Praha 1999; str. 22) Písmo je tedy základním zdrojem pravd, kterým věříme a které kážeme světu. Jak říká samotná Bible: „Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti.“ (2Tm 3,16) „Veškeré Písmo“ samozřejmě znamená celé, tedy i ty části, které se nám nelíbí nebo nám nějakým způsobem „šlapou na kuří oko“, nebo použitím současného jazyka nejsou „politicky korektní“.

S vědomím, že Písmo pochází od Boha, budeme zkoumat, co říká Bible o svém vlastním výkladu. Dříve než se začneme orientovat na mimobiblické zdroje, jakými jsou přírodní vědy, filozofie nebo dějiny (které při správném využití mohou být opravdu užitečné), soustředíme se na biblický text, abychom v něm odhalili nástroje, jejichž pomocí můžeme správně poznávat velké pravdy Písma. Bible říká, že „z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha“ (2Pt 1,21). Jsme přesvědčeni, že v poselství, které tito lidé říkali, jsou klíče, které nám mohou pomoci správně pochopit smysl Božího slova.

Položme si například otázku: „Jak autoři evangelíí a apoštol Pavel vykládali Starý zákon?“ Pokud to, co napsali, bylo inspirováno Bohem, pak se zcela jistě ze způsobu, jakým přistupovali k Písmu a jak jej vykládali, můžeme naučit, jak správně přistupovat k biblickému textu a jak jej vykládat. A jak vykládal Písmo samotný Ježíš? Jeho přístup je pro nás tím nejlepším příkladem a tou nejlepší inspirací.

Při dalším studiu těchto lekcí se budeme věnovat otázkám, jak je náš výklad Písma ovlivněn našimi vlastními předsudky, naším uvažováním o významu kontextu, jazyka, kultury a dějin. Budeme se ptát, jak toto pozadí ovlivňuje naše chápání Písma. Jak máme lépe porozumět celému spektru různých inspirovaných textů, které tvoří podobenství, prorocství, biblické dějiny, napomenutí, chvály, prorocké vidění a sny?

Tyto a podobné otázky si budeme toto čtvrtletí klást proto, že samotná víra v Písmo nestačí, jak to naznačují různá nesprávná a bludná učení, týkající se například věčného utrpení zatracených v pekle. Bibli se potřebujeme naučit správně číst, vykládat a správně porozumět významu jejích textů.

Frank M. Hasel, PhD, je zástupcem ředitele Biblického badatelského institutu (BRI) při Generální konferenci CASD. Michael G. Hasel, PhD, je profesorem náboženství na Southern Adventist University a ředitelem Institutu archeologie a archeologického muzea Lynna H. Wooda v Collegedale, Tennessee, USA

Jedinečnost Bible

Texty na tento týden

Dt 32,45–47; Gn 49,8–12; Iz 53,3–7; 1K 15,3–5.51–55; Ř 12,2

Základní verš

„Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.“ (Ž 119,105)

Bible je jedinečná kniha. V průběhu více než patnácti století ji postupně psalo více než čtyřicet autorů na třech kontinentech (Asie, Afrika a Evropa). Neexistuje žádná podobná kniha. A není se čemu divit, vždyť je Božím slovem.

Do dnešních dnů se zachovalo více než 24 000 novozákonních rukopisů, které pocházejí z prvních čtyř století po Kristu. Z Platónova díla se zachovalo sedm rukopisů, z Herodotova osm a z Homérovy Iliady o něco více – 263. Existuje tedy velmi silný důkaz, který potvrzuje ucelenost a neporušenost textu Nového zákona.

Bible byla patrně první překládanou knihou, první knihou, která vyšla v tištěné podobě na západě, a zároveň první knihou rozšiřovanou po celém světě v tolika různých jazycích, že dnes si ji může ve své rodné řeči přečíst devadesát pět procent světové populace.

Bible je jedinečná i svým obsahem a poselstvím, které se zaměřuje na Boží vykupitelské činy v průběhu dějin. Historické zprávy jsou protkány proroctvími, které předpovídají budoucí Boží plány a příchod jeho království. Bible je živé Boží slovo, protože tentýž Boží Duch, který inspiroval vznik Písma (2Tm 3,16.17) je zaslíbený věřícím i dnes, aby nás „vedl do veškeré pravdy“, když studujeme slovo (J 14,16.17; 15,26; 16,13).

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ŽIVÉ BOŽÍ SLOVO

⁴⁵Když Mojžíš domluvil k celému Izraeli všechna tato slova, ⁴⁶řekl jim: „Upněte své srdce ke všem slovům, která vám dnes dosvědčuji. Prikážete svým synům, aby bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona.“ ⁴⁷Pro vás není to slovo prázdné, ono je váš život. Pro toto slovo budete dlouho žít v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili.“ (Dt 32,45–47)

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)

Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14,6)

Osobní studium

Nejdůležitějšími slovy člověka jsou často ta, která vysloví na konci života. Mojžíš, autor prvních pěti knih Písma, adresuje před smrtí svému lidu píseň (Dt 31,30–32,43).

Uvažuj o úvodních verších Dt 32,45–47. Jak Mojžíš popisuje Boží slovo a jeho moc v životech Izraelců těsně před jejich vstupem do zaslíbené země?

V posledních Mojžíšových slovech znívá velmi silná výzva. Tím, že vede srdce lidí ke slovům, která jim jeho prostřednictvím říkal Bůh, chtěl Mojžíš zdůraznit, že mají svůj zrak neustále upírat na Boha a že mají hledat Boží vůli pro své životy. Tím, že budou těmto slovům vyučovat své děti, předá každá generace té následující zaslíbený Boží plán spasení. Všimněme si, že si z těchto slov neměli vybírat, která se

jim hodí, ale měli dodržovat „všechna slova tohoto zákona“ (Dt 32,46).

Také na konci pozemských dějin zde Bůh bude mít ty, kteří zůstanou věrní celému Písmu. Znamená to, že budou zachovávat Boží prikázání a budou mít Ježíšovu víru (Zj 14,12). Tento lid bude věrný učení Bible, které zaslubuje plnější život na zemi a také věčný život u Otce, kde pro nás připravuje místo sám Ježíš (J 14,1–3).

Uvažuj o úvodních textech J 1,1–5.14 a J 14,6. Co tyto verše říkají o Ježíši a o věčném životě? Jak se Slovo stalo tělem? Jak tato myšlenka souvisí se zjevením a inspirací Písma?

Ježíš je základem a také cílem celého Písma. Když přišel v těle jako Mesiáš, naplnil tím starozákonní zaslíbení. Jelikož žil, zemřel a opět žije, je nejen potvrzením Písma, ale i velkým zaslíbením věčného života ve zcela nové existenci.

Aplikace

Opět uvažuj o textu Dt 32,47. Jakou zkušenost máš s tím, že poslušnost Božeho slova není jen „prázdné slovo“? Proč víra v Boha a poslušnost jeho slova není nikdy marná ani bezvýznamná?

KDO A KDY NAPSAL PÍSMO?

Když dítě odrostlo, přivedla je k faraónově dceři a ona je přijala za syna. Pojmenovala ho Mojžíš... (Ex 2,10)

Ámos Amasjášovi odpověděl: „Nebyl jsem prorok ani prorocký žák, zabýval jsem se dobytkem a sykomorami.“ (Am 7,14)

¹Slova Jeremjáše, syna Chilkijášova, z kněží v Anatótu v zemi Benjamínově. ... ⁶ „Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec.“ (Jr 1,1.6)

³Nad [satrapy] byli tři říšští vládcové, z nichž jedním byl Daniel... ⁴Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím. (Da 6,3.4)

Když šel Ježíš odtud dál, viděl v celnici sedět člověka jménem Matouš a řekl mu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za ním. (Mt 9,9)

⁵[Byl jsem] obřezán osmého dne, z rodu izraelského, z pokolení Benjamínova, Hebrej z Hebrejů; jde-li o zákon – farizeus; ⁶jde-li o horlivost – pronásledovatel církve; jde-li o spravedlnost podle zákona, byl jsem bez úhony.“ (Fp 3,5.6)

Osobní studium

Různorodost autorů, jejich geografické rozmístění a prostředí, ze kterého pocházeli, přinášejí jedinečné svědectví o Božím jednání. Bůh adresuje poselství různým skupinám posluchačů a povolává k tomu rozmanité lidi.

Co ses z úvodních textů dozvěděl o rozmanitém původu a životních osudech biblických pisatelů? Jak tyto okolnosti mohly ovlivnit způsob, jakým psali to, k čemu je Bůh vedl?

Bibli psali lidé pocházející z různého prostředí a nacházející se v různých situacích. Někteří psali v palácích, jiní ve vězení, v exilu nebo během svých misijních cest zaměřených na hlásání evangelia. Tito lidé měli různé vzdělání a povolání. Mojžíš byl například předurčen stát se panovníkem a Daniel sloužil jako vysoký státní úředník. Jiní byli jen prostí pastýři. Někteří byli mladí, jiní psali na sklonku svého života. Navzdory těmto

rozdílům měli všichni jedno společné: Bůh je povolal a Duch svatý inspiroval, aby zaznamenali poselství Božímu lidu.

Autoři se lišili i v tom, že někteří byli očitými svědky, zatímco jiní psali na základě osobního prozkoumání událostí a dokumentů (Joz 10,13; L 1,1–3). Všechny části Písma jsou však inspirovány (2Tm 3,16). To je také důvod, proč apoštol Pavel říká, že „co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději“ (Ř 15,4). Bůh, který stvořil lidskou řeč, dal vybraným lidem schopnost vyjádřit slovy inspirované myšlenky důvěryhodným a spolehlivým způsobem.

„Bůh ochotně sděloval svou pravdu světu prostřednictvím lidí a on sám dal skrze Ducha svatého schopnosti lidem, aby toto dílo vykonali. Vedl jejich mysl při výběru toho, co říci a napsat. Poklad byl svěřen hliněným nádobám, ale přesto má nebeský původ.“ (1SM 26)

Aplikace

Tentýž Bůh byl představen prostřednictvím různých autorů pocházejících z různých podmínek, a přesto jejich svědectví tvoří jedinečný celek. Jak tato pravda pomáhá vnímat jedinečnost a věrohodnost Bible?

BIBLE JAKO PROROCKÁ KNIHA

Ovšem, Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům. (Am 3,7)

Osobní studium

Bible se od ostatních náboženských děl odlišuje i tím, že více než třicet procent jejího obsahu tvoří proroctví a prorocká literatura. Začlenění proroctví a jejich naplnění v průběhu času je důležitým rysem biblického pohledu na svět, protože Bůh jednající v dějinách, zná budoucnost a zjevuje ji svému lidu (Am 3,7). Bible není jen historickým a zároveň i dnes živým slovem – je také slovem prorockým.

Jak tyto texty odhalují podrobnosti o přícházejícím Mesiáši?

Gn 49,8–12

Ž 22,13–19

Iz 53,3–7

Da 9,24–27

Mi 5,1

Mal 3,1

Za 9,9

Ve Starém zákoně se nachází minimálně šedesát pět přímých proroctví o Mesiáši a celá řada symbolických předobrazů jeho života a služby. Tato proroctví se týkají takových konkrétních podrobností, jako „Juda nikdy nebude zbaven žezla“ (Gn 49,10); Mesiáš se narodí v judském Betlémě (Mi 5,1); bude „plný bolesti ... opovržený“, bude falešně obviněn, neotevře ústa na svou obranu (Iz 53,3–7); jeho ruce a nohy budou probodnuty a o jeho oděv budou losovat (Ž 22,13–19; B21).

Skutečnost, že starozákonní proroctví se s takovou dokonalou přesností naplnila v životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista, je svědectvím o jejich božské inspiraci a nadpřirozeném zjevení. Zároveň ukazují, že Ježíš byl tím, za koho se sám prohlašoval a za koho ho označovali i jiní. Ježíš následoval dávné proroky tím, že i on sám předpověděl svou smrt a své vzkříšení (L 9,21.22; Mt 17,22.23). Kromě toho předpověděl pád Jeruzaléma (Mt 24,1.2) a svůj druhý příchod (J 14,1–3). Písmo tedy předpovědělo vtělení, smrt i vzkříšení Mesiáše. Naplnění těchto předpovědí je pro nás ujištěním o hodnověrnosti Bible.

Aplikace

Podkus se uvést všechny důvody, pro které ty osobně věříš v Ježíše a v jeho smrt za nás. Poděl se o ně v sobotu ve své třídě. Položte si společně otázku: Proč jsou tyto důkazy tak důležité a přesvědčivé?

BIBLE JAKO KNIHA NADĚJE

³Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písma ⁴a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písma, ⁵ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. (1K 15,3-5)

Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá. (Ř 8,11)

Osobní studium

Bible je v porovnání s jinými náboženskými knihami jedinečná mimo jiné v tom, že je silně provázána s dějinnými událostmi. V Písmu tedy nejde jen o jakési filozofické myšlenky o lidském bytí (jaké přinesly například Konfucius nebo Buddha), ale znamená Boží jednání v dějinách, které směřuje k určitému konkrétnímu cíli, k jasné definované naději. V Bibli jsou těmito cíli: (1) zaslíbení Mesiáše a (2) Ježíšův druhý příchod. Takový dějinný vývoj je jedinečný pro židovsko-křesťanskou tradici a je v protikladu s cyklickým pohledem mnoha světových náboženství počínaje od starověkého Egypta až po moderní východní náboženství.

Přečti si texty 1K 15,3-5.51-55; Ř 8,11 a 1Te 4,14. Co tyto verše mluví o historické skutečnosti Ježíšova vzkříšení? Co to znamená pro nás dnes?

Všechna čtyři evangelia a také Pavel ve svých epistolách přinášejí svědectví, že Ježíš zemřel, byl vzkříšen v těle a zjevil se mnoha lidem. Dosvědčují to očití svědci, kteří ho ulo-

žili do hrobu a později viděli hrob prázdný. Svědci měli možnost dotknout se Ježíše a on s nimi jedl u stolu. Marie Magdaléna, Marie (matka Ježíšova) a další ženy vzkříšeného Krista viděly. Učedníci s ním hovořili na cestě do Emauz. Kromě toho se jim Ježíš zjevil při velkém pověření. Pavel říká, že pokud bychom odmítli svědectví Písma, pak by naše zvěst a naše víra byly „klamné“ (1K 15,14; ČEP), jinak přeloženo „prázdné“ (ČSP), „k ničemu“ (B21). Učedníci prohlašují: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se...“ (L 24,34). Řecký výraz *ontós* poukazuje na něco, co se „opravdu“, „skutečně“ stalo.

Kristus je představen jako „první z těch, kdo zesnuli“ (1K 15,20). Historický fakt, že Kristus tělesně vstal z mrtvých a také dnes žije, je zárukou, že i mrtví budou vzkříšeni tak jako on. „...první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho“ (1K 15,23). Vyjádření „budou obživeni“ (1K 15,22; ČSP) odkazuje na budoucí akt stvoření, když ti, „kdo jsou Kristovi“, budou vzkříšeni „při jeho příchodu“ (1K 15,23; ČSP), „až se naposled ozve polnice“ (1K 15,52).

Aplikace

Jaký význam má pro vás skutečnost, že Ježíš po své smrti znovu vstal k životu? Proč je i zaslíbené vzkříšení jeho následovníků tak důležité pro naši víru? Proč by bez vzkříšení byla naše víra „k ničemu“?

PROMĚŇUJÍCÍ MOC PÍSMÁ

⁸Velekněz Chilkijáš řekl písaři Šáfanovi: „Nalezl jsem v Hospodinově domě knihu Zákona.“ ...
¹⁰A Šáfan ji před králem [Jóšijášem] četl. ¹¹Když král uslyšel slova knihy Zákona, roztrhl své roucho. ¹²Potom král přikázal knězi Chilkijášovi, Achikamovi, synu Šáfanovu, Akbórovi, synu Mikajášovu, písaři Šáfanovi a Asajášovi, královskému služebníku: ¹³„Jděte se dotázat Hospodina ohledně mne i lidu a celého Judska, pokud jde o slova této nalezené knihy. (2Kr 22,8–13)

Osobní studium

Přečti si text 2Kr 22,3–20. Co vedlo krále Jóšijáše k tomu, že roztrhl své roucho? Jak ho změnilo to, co zjistil v Písmu, a jaký vliv to mělo na celý národ?

V roce 621 př. Kr., když měl Jóšijáš kolem 25 let, nejvyšší kněz Chilkijáš našel při rekonstrukci Hospodinova domu „knihu Zákona“. Pravděpodobně šlo o pět Mojžíšových knih, nebo jen o tu poslední – Deuteronomium. Během vlády Jóšijášova otce Amóna a dědečka Menašeho, kteří páchali zlo a vedli celý národ do záhuby, tento svátek zřejmě zapadl do zapomnění. Byl uctíván Baal, Ašéra a „veškerý nebeský zástup“ (2Kr 21,3–9). Když se Jóšijáš dozvěděl o podmínkách smlouvy s Hospodinem, znepokojený a rozrušený na nejvyšší míru roztrhl své roucho. Uvědomil si totiž, jak daleko se on i celý národ vzdálili od uctívání pravého Boha. Okamžitě začal v celé zemi provádět reformu – dal zbourat a zničit vše, co bylo spojeno s uctíváním model. Nakonec zůstalo v celém Judsku jediné místo vyhrazené k uctívání – Hospodinův chrám v Jeruzalémě. Objev „knihy Zákona“ vedl k usvědčení

a pokání a dal sílu ke změně. Tato změna se začala u Jóšijáše a postupně se rozšířila na celé Judsko.

Jak nás Písmo ujišťuje, že má moc změnit naše životy a ukázat nám cestu spasení? Uvažuj v uvedené souvislosti o verších J 16,13; 17,17; Žd 4,12 a Ř 12,2.

Jedním z nejpůsobivějších svědectví o moci Písma je změna života konkrétních lidí. Boží slovo proniká hříchem a zkažeností člověka, zjevuje naši opravdovou podstatu a naši potřebu Spasitele.

Bible je jedinečná kniha, která vznikala během dějin, obsahuje proroctví a má moc měnit životy. Jako taková musí být vykládána jedinečným způsobem. Nelze ji interpretovat stejným způsobem jako jinou knihu, protože živé Boží slovo musíme chápat ve světle živého Krista, který zaslíbil, že pošle svého Ducha, aby nás uvedl „do veškeré pravdy“ (J 16,13). Bible jako zjevení Boží pravdy obsahuje v sobě vnitřní principy výkladu. Tyto principy lze objevit při studiu způsobů, jakými sami autoři Písma toto slovo používali a jak se jím nechávali vést, když umožňovali, aby Písmo vykládalo samo sebe.

Aplikace

Jako Boží slovo změnilo tvůj život? V čem by byl tvůj život jiný, kdyby do něj nepromluvílo slovo od Boha?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 37. kapitulu „Naše jediná jistota“ z knihy *Velké drama věků* (GC 593–602; VDV 385–390) a 73. kapitulu „Nebojte se!“ z knihy *Touha věků* (DA 662–680; TV 424–436).

„Bůh ve svém slovu poskytuje lidem vědomosti potřebné ke spasení. Písmo svaté je proto třeba přijímat jako autoritativní, neomylné zjevení Boží vůle. Má být kritériem charakteru, má zjevovat věrouku a má být zkušebním kamenem naší zkušenosti.“ (GC 9; VDV 10)

Mnoho lidí zemřelo pro obhajobu Božího slova a pro věrnost Písmu. Jedním z takových lidí byl Rowland Taylor, teolog a anglický protestantský duchovní, který navzdory nařízením odmítl sloužit katolickou mši ve své farnosti v Hadleigh během vlády Marie I. (nazývané též Katolická nebo i Krvavá). Když ho vyobcovali z církve a pohrdali jím za jeho lpění na Písmu, odvolal se k biskupovi ve Winchesteru, který sloužil jako nejvyšší státní úředník. Ten ho však uvrhl do vězení a nakonec poslal na smrt upálením. Před svou smrtí v roce 1555 Taylor řekl: „Dobří lidé! Neučil jsem vás nic jiného, jen Boží svaté slovo a to, co jsem se dozvěděl z Bohem požehnané knihy, svaté Bible. Dnes tu stojím, abych to zpečetil svou krví.“ (Foxye, John. *The New Foxye's Book of Martyrs*, New Jersey: Bridge-Logos Publishers, 1997, str. 193) Rowlanda Taylora bylo slyšet, jak si v plamenech opakuje slova Žalmu 51.

Otázky k rozhovoru

1. *Jakým způsobem potvrzují proroctví Boží původ Bible? Jak mohou naplněná proroctví posilovat naši víru?*
2. *V souvislosti s aplikační otázkou z části na úterý uvažujte, proč jsou důkazy o Ježíši jako Mesiáši tak silné?*
3. *Ježíš a apoštolové neochvějně věřili v pravdivost a Boží autoritu Písma. Samotný Ježíš například opakovaně odkazoval na texty Písma a zdůrazňoval, že se (často v souvislosti s odkazem na sebe) Písma musí „naplnit“. (Viz například Mt 26,54.56; Mk 14,49; L 4,21; J 13,18 a 17,12.) Jestliže Ježíš přistupoval k Písmu (v jeho případě k Starému zákonu) s takovou vážností, jako bychom měli přistupovat k Písmu my? Proč?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Původ a podstata Bible

Texty na tento týden

2Pt 1,19–21; 2Tm 3,16,17; Dt 18,18; Ex 17,14; J 1,14; Žd 11,3,6

Základní verš

„Proto i my děkujeme Bohu neustále, že jste od nás přijali slovo Boží zvěsti ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží, jímž skutečně jest. Vždyť také projevuje svou sílu ve vás, kteří věříte.“
(1Te 2,13)

Způsob, jakým vnímáme původ Bible a to, jaká je její podstata, má velký vliv na roli, kterou Písmo hraje v našem osobním životě i v životě celé církve. Náš výklad Bible je výrazně formován a ovlivňován naším pohledem na proces zjevení a inspirace. Pokud chceme Bibli pochopit správně, naším úplně prvním krokem musí být, že dovolíme, aby samotné Písmo určovalo způsob, jakým k němu budeme přistupovat. Matematiku nemůžeme studovat na základě empirických metod, které jsme si osvojili v biologii nebo sociologii. Fyziku nemůžeme studovat se stejným přístupem jako dějiny. A podobně ani duchovní pravdy Písma nemůžeme zkoumat a chápat metodami, které k Písmu přistupují, jako by Bůh neexistoval. Naopak, náš výklad Bible musí vzít velmi vážně v úvahu božsko-lidský charakter Písma. Pro jeho správný výklad je proto nutné, aby náš přístup k Božímu slovu formovala především víra, ne metodologie postavená na skepticismu a pochybnostech.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BIBLE JAKO BOŽÍ ZJEVENÍ

¹⁹Tím se nám potvrzuje prorocké slovo, a činíte dobře, že se ho držíte; je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozžesne den a jitřenka vám nevzejde v srdci. ²⁰Toho si buďte především vědomi, že žádné proctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. ²¹Nikdy totiž nebylo vyčteno proctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posláni od Boha. (2Pt 1,19–21)

Osobní studium

Pečlivě si prostuduj úvodní verše. Jak autor vyjadřuje své přesvědčení o původu biblického prorockého poselství?

Bible není jako jiné knihy. Podle apoštola Petra byli proroci vedeni Duchem svatým a obsah jejich poselství pocházel přímo od Boha. Oni sami nebyli původci poselství ani se „nedali ... vést vymyšlenými bájemi“ (2Pt 1,16). Prorocké poselství Bible má svůj původ v Bohu, a proto je pravdivé a důvěryhodné. „...z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posláni od Boha“ (2Pt 1,21b). Proces zjevení byl Božím dílem a jeho prostřednictvím oznamoval vybraným pisatelům svou vůli.

Přímá komunikace mezi Bohem a konkrétním člověkem je podle Písma prokázanou skutečností. To je také důvod, proč má Bible mimořádnou, božskou autoritu. Při našem výkladu Písma potřebujeme zohlednit právě tuto božskou složku. Když uznáme Boha za rozhodujícího autora, biblické knihy můžeme příhodně považovat za „svatá Písma“ (Ř 1,2; 2Tm 3,15).

Bible nám byla dána také pro naši křesťanskou praxi. Písmo je totiž podle apoštola Pavla „dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti“ (2Tm 3,16.17).

Pokud chceme do našeho života aplikovat to, co Bůh zjevil ve svém slově, potřebujeme k tomu pomoc Ducha svatého. Podle apoštola Petra není interpretace Bohem zjeveného slova záležitostí našich vlastních názorů. Abychom správně pochopili význam Písma, potřebujeme k tomu vedení Duchem svatým.

Písmo říká: „Ovšem, Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům.“ (Am 3,7) Když Bible mluví o „zjevení“ (v nejrůznějších formách), vyjadřuje tím myšlenku, že něco dříve skrytého je nyní odhaleno nebo zveřejněno, a tak se stává známým a zřejmým. Jako lidské bytosti potřebujeme takové odhalení nebo zjevení, protože ve své hříšnosti jsme odděleni od Boha. Pokud chceme poznat Boží vůli, jsme zcela závislí na jeho zjevení.

Aplikace

I přes naši víru v božský původ Písma je pro nás často těžké řídit se jím. Jak by se změnilo tvé čtení a chápání Bible, pokud by byla pouze lidským svědečtím o tom, co oni sami prožili s Bohem, případně jak ho vidí ze svého pohledu?

INSPIRACE PÍSMÁ

¹⁶Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, ¹⁷aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. (2Tm 3,16.17)

Osobní studium

Bůh používá ke zjevení své vůle člověku lidskou řeč, proto je možné Boží zjevení zaznamenat. Řekli jsme, že Bible vznikla tak, že nám Bůh zjevil pravdu díky působení Ducha svatého. Ten předával a uchovával Boží poselství prostřednictvím vybraných lidí. To je důvod, proč můžeme vidět vzájemný soulad jednotlivých knih – od knihy Genesis až po knihu Zjevení (porovnej například text Gn 3,14.15 a Zj 12,17).

Uvažuj více o textech zaznamenaných v 2Pt 1,21; 2Tm 3,16 a Dt 18,18. Co tyto verše říkají o inspiraci Bible?

Celé Písmo je inspirováno Bohem, ačkoli ne všechny části dnes čteme stejně často nebo jsou méně aplikované do našeho života (například část o hebrejských svátcích byla inspirována stejně jako jiné části, ale na základě našeho pochopení Písma je dnes už neslavíme). Učit se však potřebujeme z ce-

lého Písma, a to i z těch částí, které nejsou jednoduché na čtení nebo pochopení, nebo se na nás dnes nevztahují.

Je třeba si uvědomit i to, že ne všechny biblické texty byly přímo nebo nadpřirozeně zjeveny. Bůh někdy použil biblické autory, kteří nejprve podrobně zkoumali minulé události nebo využili již existující psané dokumenty (viz například Joz 10,13; L 1,1–3).

Přesto je však Bohem inspirováno celé Písmo (2Tm 3,16). To je také důvod, proč Pavel tvrdí, že „všechno“, co bylo napsáno, bylo napsáno pro naše poučení, „abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději“ (Ř 15,4).

„Bible se odvolává na Boha jako svého autora. Psaly ji však lidské ruce a rozmanitý literární sloh jednotlivých biblických knih prozrazuje charakteristické rysy různých pisatelů. Všechny zjevené pravdy ‚pocházejí z Božího Ducha‘ (2Tm 3,16), jsou však vyjádřeny lidskou řečí.“ (GC 7; VDV 9)

Aplikace

Mnozí biblisté dnes odmítají božské autorství mnoha částí Písma. Někteří dokonce tvrdí, že nebyly Bohem inspirované ani tak důležité části, jako například zprávy o stvoření, exodu nebo vzkříšení. Proč je důležité, abychom při výkladu Písma ani nepootevřeli dveře takovému uvažování? Co by se mohlo stát, kdybychom začali posuzovat Boží slovo a určovat, co z něho je Bohem inspirované, a co není?

PSANÉ BOŽÍ SLOVO

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Napiš si tato slova, neboť podle těchto slov uzavírám s tebou a s Izraelem smlouvu.“ (Ex 34,27)

Osobní studium

Proč Bůh chtěl po Mojžíšovi, aby si zapsal slova, která měl říct lidu? V čem to bylo lepší, než kdyby slova jen z paměti odrecitoval nebo pouze tlumočil poselství, které mu Bůh svěřil?

Bůh, který stvořil lidskou řeč a který jejím prostřednictvím promlouval k člověku, dal vybraným lidem schopnost, aby spolehlivým a důvěryhodným způsobem sdělovali zjevené pravdy a inspirované myšlenky. Netřeba se divit, že už velmi brzy přikázal některým z nich, aby jeho pokyny a zjevení zaznamenali i písemně.

Co tyto verše říkají o psaném zjevení?

Ex 17,14; 24,4

Joz 24,26

Jr 30,2

Zj 1,11.19; 21,5; 22,18.19

Proč Bůh lidem přikázal, aby byla zaznamenána jeho zjevení a inspirované myšlenky? Zřejmým důvodem může být předpoklad, že takto se na ně tak snadno nezapomene.

Psaná slova Bible jsou trvalým referenčním bodem, který nás vede zpět k Bohu a jeho vůli. Psaný dokument může být obvykle zachován snadněji a spolehlivěji než ústně předávané zprávy, které je třeba znovu a znovu opakovat. V době, kdy ještě neexistovala možnost zvukového záznamu, mohl konkrétní posel nebo mluvčí (prorok) v daném čase zasáhnout jen omezený počet posluchačů. Psané slovo však mohlo být opakovaně přepisováno a později tištěno, nebo dokonce dnes šířeno digitálně. Takto je přístupné obrovskému počtu lidí napříč různými generacemi a národy. Psané slovo může zasáhnout mnohem více lidí, než si osamělý prorok kdesi na blízkovýchodní poušti vůbec dokázal představit.

Aplikace

Kdy a jak ses poprvé setkal s psaným Božím slovem ty? Co tě při tomto setkání zaujalo? Co pro tebe znamená možnost číst myšlenky zaznamenané před několika tisíciletími?

JEŽÍŠ KRISTUS A PÍSMO

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)

Když byl pak vzkříšen z mrtvých, rozpomenuli se jeho učedníci, že to říkal, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš pověděl. (J 2,22)

³¹Ježíš řekl Židům, kteří mu uvěřili: „Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. ³²Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.“ (J 8,31.32)

Posvět je pravdou; tvoje slovo je pravda. (J 17,17)

Osobní studium

Uvažuj o výše uvedených textech. Jaké paralely vidíš mezi Ježíšem, Božím Slovem, které se stalo tělem, a psaným Božím slovem?

Existuje jasná souvislost mezi Božím Slovem, které se stalo tělem (tedy Ježíšem Kristem), a psaným Božím slovem (tedy Biblií). Tak jako byl Ježíš nadpřirozeně počat prostřednictvím Ducha a současně narozen ze ženy, i Bible má nadpřirozený původ a současně jsou jejími autory lidské bytosti.

Ježíš se stal člověkem a žil v jasně daném čase a na přesně stanoveném místě. Tato skutečnost nijak nezmenšuje jeho božství ani nerelativizuje Ježíše jako historickou osobnost. Ježíš je jediným Vykupitelem pro všechny lidi, kteří kdy žili na zemi (Sk 4,12). A podobně i psané Boží slovo vzniklo v určitém historickém čase a v určitém kulturním kontextu. Stejně jako Ježíš Kristus však není ani Bible časově podmíněna, to znamená, že její platnost není omezena na určitý čas a prostor. Její poselství je závazné pro všechny lidi na celém světě.

Když se Bůh zjevil, sestoupil na úroveň člověka. Ježíšova lidská přirozenost odrážela všechny slabosti lidství ovlivněného

čtyřmi tisíciletými úpadku. Přesto byl Ježíš bez hříchu. Podobně Bible promlouvá lidskou řečí. Není napsána nějakým „dokonalým andělským“ jazykem, kterým nikdo nemluví a kterému nikdo nedokáže porozumět. A přestože každý jazyk má svá omezení, Stvořitel člověka, který vytvořil i lidskou řeč, je dokonale schopen sdělovat svou vůli lidem hodnověrným způsobem bez toho, abychom se ocitli ve zmatku a pochybnostech.

Samozřejmě, žádné srovnání není dokonalé. Ježíš Kristus a Písmo nejsou jedno a totéž. Bible není Božím vtělením. Bůh není knihou. Bůh se stal v Ježíši Kristu člověkem. Bibli přijímáme s láskou, protože uctíváme Spasitele, který je představen na jejích stránkách.

Bible je jedinečným a neoddelitelným spojením Božího a lidského. Velmi jasně to vnímala i Ellen G. Whiteová, když napsala: „Bible však obsahuje Bohem sdělené pravdy vyjádřené lidskou řečí, je spojením Božího s lidským. Podobným spojením je také Kristova přirozenost – Kristus je Syn Boží i Syn člověka. O Bibli platí totéž, co platilo o Kristu – ‚Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.‘ (J 1,14)“ (GC 8; VDV 9)

Aplikace

Jakou roli hraje ve tvé víře a tvém vztahu k Bohu Písmo, psané Boží slovo? Jak by vypadala tvá víra bez Bible?

BIBLE PŘIJÍMANÁ VÍROU

³*Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného.*

⁶*Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají. (Žd 11,3,6)*

Osobní studium

Uvažuj o výše uvedených verších. Proč je pro pochopení Boha a jeho slova tak důležitá víra? Proč „bez víry není možné zalíbit se Bohu“?

Každý proces učení v sobě obsahuje určitý prvek víry. Patří sem neodmyslitelná víra dítěte vůči rodičům, která dětem umožňuje učit se nové věci. Patří sem i vztah důvěry, který pomáhá dítěti poznávat základní aspekty života a víry. Poznání a pochopení mají svůj základ ve vztazích založených na lásce a důvěře.

Dobrý hudebník dokáže zahrát určitou skladbu mimořádným způsobem, jestliže nejen dokonale ovládá techniku hry na svůj nástroj, ale zároveň má rád hudbu, kterou hraje, i jejího skladatele. S pochopením Písma je to podobné. Pokud k Bibli přistupujeme skepticky a základem našeho zkoumání jsou pochybnosti, nepochopíme ji správně.

Ale pokud k ní budeme přicházet s láskou a důvěrou, porozumíme jejímu poselství. Apoštol Pavel napsal: „Bez víry však není možné zalíbit se Bohu.“ (Žd 11,6) Je proto důležité nevnímat Bibli jen jako lidské dílo, ale je třeba k ní přistoupit s vírou a uvědoměním si její nadpřirozeného původu.

Jako adventisté sedmého dne velmi jasně vyjadřujeme toto chápání nadpřirozeného původu Písma v prvním věroučném bodě naší církve, který říká: „Písmo svaté, Starý i Nový zákon, je psané Boží slovo, které bylo dáno Boží inspirací. Inspirovaní autoři mluvili a psali pod vlivem Ducha svatého. V tomto slově Bůh svěřil lidstvu poznání nezbytné ke spasení. Písmo svaté je nejvyšším, autoritativním a neomylným zjevením Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušeností, autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách (Ž 119,105; Př 30,5,6; Iz 8,20; J 17,17; 1Te 2,13; 2Tm 3,16,17; Žd 4,12; 2Pt 1,20,21).“

Aplikace

Jaké důvody máš pro svou víru a proč je nezbytná pro správné pochopení pravd Bible? Co dělat, aby naše víra v Boží slovo nebyla „slepá“ či naivní?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

V dokumentu *Studium Bible, předpoklady, zásady a metody* (je přiložen k PSB 2/2020 a najdete jej i na www.sobotniskola.cz) si přečti 2. část „Předpoklady vyplývající z výroků Bible“ (*Methods of Bible Study, www.adventistbiblicalresearch.org*)

Ačkoli Bible je nezbytnou součástí naší víry, sama o sobě by neměla žádný skutečný duchovní význam, kdyby při studiu Písma na naše srdce a mysl nepůsobil Duch svatý.

„Bůh ve svém slovu poskytuje lidem vědomosti potřebné ke spasení. Písmo svaté je proto třeba přijímat jako autoritativní, neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zjevuje věrouku a je zkušebním kamenem pro posuzování zkušeností. ... Skutečnost, že Bůh zjevil lidem svou vůli prostřednictvím svého slova, ovšem neznamená, že je už zbytečná stálá přítomnost a pomoc Ducha svatého. Naopak, náš Spasitel slíbil, že jeho Duch bude objasňovat Boží slovo jeho služebníkům, vysvětlovat jeho učení a ukazovat, jak je mají aplikovat. Protože Bibli inspiroval Boží Duch, je nemožné, aby učení Ducha odporovalo tomu, co učí Boží slovo.“ (GC 9; VDV 10)

Otázky k rozhovoru

1. Proč nám Bůh zjevil sebe sama a svou vůli? Proč potřebujeme toto zjevení?
2. Jak se nám Bůh zjevuje? Bůh využívá různé způsoby, aby nám odhalil něco o sobě. Obecně se nám ukazuje v přírodě, konkrétněji pak prostřednictvím snů (Da 7,1), vidění (Gn 15,1), znamení (1Kr 18,24.38) a v životě a službě svého Syna Ježíše Krista (Žd 1,1.2). Zjevil se ti Bůh osobně? Poděl se o svou zkušenost.
3. Někteří teologové odmítají mnohé nauky Písma s argumentem, že jde o pouhé mýty. Učení o stvoření, o skutečné existenci Adama a Evy, o vyjití z Egypta nebo příběh Daniela – to jsou jen některé starozákonní příklady toho, co tito lidé odmítají jako vymyšlené příběhy. Ty prý měly jen přinést jakési duchovní naučení, ale ve skutečnosti se nikdy nestaly. K takovým závěrům můžeme dojít, začneme-li Boží slovo posuzovat. Proč je takový přístup k Písmu nebezpečný?
4. V Bibli Bůh mocně zjevil svou vůli. Přesto si přeje, abychom i my pomáhali šířit jeho vůli a dobrou zprávu o spasení v Ježíši Kristu. Jakého Boha mohou lidé vidět ve tvém životě?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Pohled Ježíše a apoštolů na Bibli

Texty na tento týden

Mt 4,1–11; Mt 22,37–40; L 4,25–27; L 24,13–35.44.45; Sk 4,24–26

Základní verš

„On však odpověděl: „Je psáno: »Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.«“ (Mt 4,4)

Je neštěstím, že v naší postmoderní době je Bible vykládána pohledem filozofie, která zpochybňuje inspiraci i autoritu Písma. Bibli dnes mnozí vnímají jen jako záznam názorů lidí, kteří žili v relativně zaostalých společnostech, a proto nemohli rozumět světu tak, jak mu dnes rozumíme my. Takový pohled na Písmo zároveň znevážil, nebo dokonce zcela přestal brát v úvahu nadpřirozený prvek, a tak učinil z Bible text, který již není vyjádřením Božího pohledu na člověka, ale stal se jen vyjádřením názoru člověka na Boha. Výsledkem tohoto přístupu je, že pro mnohé je dnes, v čase darwinovského uvažování a moderní filozofie, Bible zcela bezvýznamným textem.

Takový přístup k Písmu však jako adventisté zcela odmítáme. Když totiž čteme a studujeme Nový zákon, inspiruje nás v přístupu k celému Písmu způsob, jakým vnímali Ježíš i apoštolové Starý zákon, jenž byl jedinou „Bibli“, kterou tehdy měli. Jaký zaujali postoj k lidem, místům a událostem, o kterých hovoří Písmo? Z čeho vycházeli a jak vykládali jim dostupné biblické texty? Soustřeďme se v této lekci na jejich přístup, který je v přímém kontrastu s mylným pohledem na Bibli vedoucím k pochybnostem o Božím slově.

Budování společenství

- *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

JE PSÁNO

¹Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. ²Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. ³Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.“ ⁴On však odpověděl: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ ⁵Tu ho vezme ďábel do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu ⁶a řekne mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: ‚Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen!‘“ Ježíš mu pravil: „Je také psáno: ‚Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.‘“ ⁸Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu ⁹a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ ¹⁰Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.‘“ ¹¹V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho. (Mt 4,1-11)

Osobní studium

Křest Ježíše Janem Křtitelem znamenal začátek Spasitelovy veřejné služby. Hned potom Duch svatý zavedl Ježíše na poušť, kde se čtyřicet dní postil. Na konci tohoto období, kdy byl Ježíš jako člověk zesláblý půstem, ho přišel pokoušet satan.

Jak se podle úvodní perikopy Ježíš bránil proti satanovým pokušením? Co se z tohoto příběhu můžeme naučit o Bibli?

Když se satan snažil při svém útoku využít Ježíšův hlad, Ježíš reagoval: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ (Mt 4,4) Kristus poukazuje na živé slovo, jeho Boží původ a základ. Tímto způsobem potvrzuje autoritu Písma. Když se satan pokoušel svést Ježíše k touze po království a moci – dosažením dobré věci (získáním světa, který Ježíš přišel osvobodit) zkratkou – Ježíš mu odpověděl: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.‘“ (Mt 4,10; viz také L 4,8) Kristus nám připomíná, že pravé uctívání se soustřeďuje jen a jen na Boha, na niko-

ho a nic jiného, a spočívá v podřízení se jeho slovu. A konečně, při pokušení v souvislosti s troufalostí a projevem nezávislosti na Bohu Ježíš satanovi říká: „Je také psáno: ‚Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.‘“ (Mt 4,7; viz také L 4,12)

Při všech třech pokušeních Ježíš odpoví dá slovy: „Je psáno...“. Ježíš se tedy odvolává jen a jen na Boží slovo. Aby odrazil satanovy útoky a svody, nepotřebuje nic jiného. To by mělo být velkým poučením a povzbuzením i pro nás: Jen a jedině Bible je základem naší víry a štítem v boji proti pokušením.

Ano, sám Ježíš založil svou obranu proti útokům nepřítele na Bibli. Ježíš je Bůh, ale při své obraně proti satanovi založil svou obranu výhradně na moci a autoritě Božího slova.

Nejde o vyjádření vlastního názoru, nejde o složitou argumentaci, nejde o osobní nepřátelství – vše vychází z jednoduchých a zároveň hlubokých a mocných slov Písma. Pro Krista mělo tu největší autoritu a sílu právě Písmo. Ježíšova služba byla od úplného začátku postavena a dále budována na Bibli, protože její slova jsou důvěryhodná.

Aplikace

Jak se můžeme naučit být závislí na Božím slovu a brát jej vážně, tak jako Ježíš?

JEŽÍŠ A ZÁKON

¹⁷Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.

¹⁸Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. ¹⁹Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by je však zachovával a učil, ten bude v království nebeském vyhlášen velkým. ²⁰Neboť vám pravím: Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevezdete do království nebeského. (Mt 5,17–20)

Osobní studium

Uvažuj také o textech Mt 5,17–20; Mt 22,29 a Mt 23,2.3. Co je zdůrazněno v uvedených verších?

Ježíš vedl své učedníky k tomu, aby poslouchali Boží slovo a Boží zákon. Nikde se nesetkáváme ani s nejmenším náznakem toho, že by zpochybňoval autoritu nebo důležitost Písma. Naopak, neustále se na Písmo odvolával jako na zdroj božské autority. A saduceům řekl: „Mýlíte se, neznáte Písma ani moc Boží.“ (Mt 22,29) Ježíš poukazoval na to, že rozumové poznání Písma a jeho učení nestačí ani na poznání pravdy, ani na poznání Hospodina, který sám je touto pravdou.

Co se z textu Mt 22,37–40 dozvídáme o Ježíšově pohledu na Mojžíšův zákon?

Ve svých slovech, kterými odpovídal zákoníkovi, Ježíš shrnuje Desatero, které Mojžíš přijal od Hospodina téměř tisíc pět set let předtím. Je důležité pochopit, jaký důraz Ježíš klade na zákon zjevený ve Starém zákoně a jak ho vyzdvihuje. Mnozí křes-

tané tento text pochopili nesprávně a došli k mylnému závěru, že Ježíš zde dává jakýsi nový (jiný) zákon a že zákon Starého zákona je nahrazen evangeliem Nového zákona. Skutečnost však je taková, že základ Ježíšova učení tvoří právě zákon, který nacházíme ve starozákonních knihách. Kristus jen podrobněji odhalil a zjevil podstatu a obsah zákona, aby zdůraznil, že „na těchto dvou přikázáních“ (která jsou v jeho podání shrnutím Desatera, jehož první čtyři přikázání se zaměřují na vztah mezi člověkem a Bohem a dalších šest na mezilidské vztahy) „spočívá celý Zákon i Proroci“ (Mt 22,40). Tak Ježíš vyzvedl význam celého Starého zákona, protože hovoří o „Zákonu a Prorocích“, což je jen zkratka pro označení zákona, proroků a spisů – tedy toho, co dnes známe jako knihy Starého zákona.

„[Kristus] poukazoval na Písmo jako na nepochybnou autoritu. My bychom měli činit totéž. Bibli máme představovat jako slovo věčného Boha, jako konečné vyjádření ke všem sporným otázkám a jako základ veškeré víry.“ (COL 39.40; PM 17)

Aplikace

Jaké (pokud vůbec nějaké) jiné autority (rodinné, filozofické, kulturní) ve svém životě máš a uznáváš? Jak bys reagoval, kdyby jejich postoje a mínění byly v rozporu s poselstvím Bible?

JEŽÍŠ A CELÉ PÍSMO

²⁵A on jim řekl: „Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci!“ ²⁶Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“ ²⁷Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. ²⁸Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. ²⁹Oni však ho začali přemlouvat: „Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje.“ Vešel tedy a zůstal s nimi. ³⁰Když byl spolu s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. ³¹Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům. ³²Řekli si spolu: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otvíral nám Písma?“ (L 24,25–32)

Osobní studium

Jak podle veršů L 24,13–35.44.45 Ježíš používal Písmo, když vysvětloval učedníkům poselství evangelia?

Po Kristově smrti byli jeho následovníci zmateni a naplněni pochybnostmi. Jak se něco takového mohlo stát? Co to všechno znamená? Ve 24. kapitole Lukášova evangelia sledujeme, jak se Ježíš dvakrát zjevil učedníkům – nejprve dvěma z nich na cestě do vesnice zvané Emmauz a později i ostatním učedníkům. Při dvou odlišných příležitostech Ježíš opakovaně vysvětluje, jak se na něm naplnila prorocství Písma. Nejprve dvěma učedníkům: „Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.“ (L 24,27)

Později řekl ostatním učedníkům: „To jsem měl na mysli ... že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“ Ježíš jim pak „otevřel mysl, aby rozuměli Písmu“ (L 24,44.45).

Všimněme si, že Ježíš odkazuje v L 24,27 na všechny části Písma. Při druhé příležitosti to znovu zdůrazňuje, když mluví o „zákoně

Mojžíšově, Prorocích a Žalmech“ (L 24,44). Takovým postojem jasně ukazuje, že on, Ježíš, Slovo, které se stalo tělem (J 1,1–3.14), se spoléhá na autoritu Písma, aby vysvětlil, co vše bylo již před staletími předpovězeno o jeho smrti a vzkříšení. Tím, že se Ježíš odvolává na celé Písmo, dává svým učedníkům důležitý příklad. Když půjdou do celého světa a budou hlásat dobrou zprávu o spasení, i oni mají vykládat celé Písmo a přinášet porozumění a moc Bible nově obráceným.

Všimněme si, že Ježíš tehdy řekl svým učedníkům (a jeho slova zaznívají i pro nás dnes): „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.“ (Mt 28,18) Jeho autorita je zde spojena s autoritou Otce a Ducha. Ježíš totiž učedníkům říká: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mt 28,19) A pak přichází klíčová pasáž související s naším studiem – „učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,20). Co Ježíš učil své následovníky a co jim (a nám) přikázal? Ježíšovo učení je založeno na celém Písmu. Jeho příchod vychází z prorocké autority slova a Ježíšovo podřízení se Otcovi je naplněním prorocství Bible.

Aplikace

Proč bychom i my měli přijímat celé Písmo, tak jak to dělal Ježíš? Jaký význam pro tebe má četba Starého zákona? Dokážeš i v něm vnímat poselství evangelia?

JEŽÍŠ A HISTORICKÁ SPOLEHLIVOST PÍSMÁ

“Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku ,muže a ženu učinil je?‘⁵A řekl: ,Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo...“ (Mt 19,4.5)

³On však jim řekl: „Nečetli jste, co udělal David, když měl hlad, on i ti, kdo byli s ním?‘⁴Jak vešel do domu Božího a jedl posvátné chleby, ačkoli to nebylo dovoleno jemu ani těm, kdo ho prováděli, nýbrž jen kněžím?“ (Mt 12,3.4)

Osobní studium

Ježíš učil, že Bible je Božím slovem, protože to, co říká Bible, je shodné s tím, co říká Bůh. Původ Písma vychází z Boha, a proto má konečnou autoritu v každé oblasti života. Bůh jednal v průběhu dějin tak, aby lidstvu zjevoval svou vůli prostřednictvím Písma.

V textu Matouš 19,4.5 Ježíš například odkazuje na slova, která zaznamenal Mojžíš, a vysvětluje tuto stať následovně: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku ,muže a ženu učinil je?‘ A řekl: ,Proto opustí muž otce i matku...“ Místo toho, aby Ježíš řekl, že danou skutečnost „řká Bible“, odkazuje na „Stvořitele“, který „řekl“ tento příkaz při stvoření. Ježíš tato konkrétní slova z knihy Genesis připisuje přímo Stvořiteli. Bůh je zde tedy považován za autora daného výroku, přestože ho zapsal Mojžíš.

Přečti si následující texty. Jak Ježíš chápal historické postavy a události, o kterých mluví Bible?

Mt 12,3.4

Mk 10,6–8

L 4,25

L 11,51

Mt 24,37–39

Ježíš vždy důsledně přistupuje k starozákonním osobám, místům a událostem jako k historickým faktům, ne jako k pouhým mýtům s nějakým duchovním poselstvím. Odkazuje na texty v Gn 1 a 2 a na Ábela v Gn 4. O Davidovi, který jedl posvátné chleby, a o činech Elijáše mluví jako o historicky hodnověrných skutečnostech. Opakovaně mluví o velkém utrpení dávných proroků (Mt 5,12; 13,57; 23,34–36 a Mk 6,4). Ve své výstraže se odvolává i na dávné dny Noema: „Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všecky – takový bude i příchod Syna člověka.“ (Mt 24,38.39) Vše, co Ježíš říká o tomto činu Božího soudu, ukazuje, že ho vnímá jako skutečnou dějinnou událost.

Aplikace

Samotný Ježíš mluví o uvedených lidech jako o historických postavách, které skutečně existovaly. Co se z toho můžeme naučit o moci satanových svodů, pro které dnes mnozí lidé – včetně těch, co se považují za křesťany – často odmítají existenci biblických postav? Jaký dopad by mělo na vaši víru, kdyby mnohé z biblických příběhů měly jen silné naučební, aniž by šlo o reálné události?

APOŠTOLOVÉ A PÍSMO

Vždyť se v něm zjevuje Boží spravedlnost, která je přijímána vírou a vede k víře; stojí přece psáno: „Spravedlivý z víry bude živ.“ (Ř 1,17)

⁹Co tedy? Máme my židé nějakou přednost? Vůbec ne! Vždyť jsme už dříve ukázali, že všichni, židé i pohané, jsou pod mocí hříchu, ¹⁰jak je psáno: „Nikdo není spravedlivý, není ani jeden,“ nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha.“ (Ř 3,9–11)

Osobní studium

Novozákonní autoři přistupují k Písmu stejným způsobem jako Ježíš. V učení, morálních zásadách a naplněných proroctvích je pro ně Starý zákon autoritativním Božím slovem. Nic z toho, co autoři Nového zákona říkají nebo dělají, nenaznačuje, že by zpochybňovali autoritu nebo důvěryhodnost jakékoli části Písma.

Uvažuj o těchto textech. Jak podle nich apoštolové chápali autoritu Božího slova? Sk 4,24–26

Sk 13,32–35

Ř 9,17

Ga 3,8

Všimněme si, že v uvedených verších je velmi těsná souvislost mezi Písmem a hlasem samotného Boha. Ve Sk 4 vidíme, že Petr a Jan krátce předtím, než byli naplnění Duchem svatým, oslavují Boha za záchranu. Ve své oslavě pozvedají svůj hlas a vyznávají, že Bůh je Stvořitel a že mluvil prostřednictvím svého služebníka Davida. To znamená, že Davidova slova jsou Božími slovy. Ve Sk 13,32–36 apoštol Pavel opět cituje krále Davida. Davidova slova však připisuje Bohu, protože Bůh je ten, kdo zaslíbil

a kdo naplnil svá slova: „...slib, daný našim praotcům, splnil Bůh nám, jejich dětem, a vzkřísil Ježíše; vždyť je o něm psáno v druhém Žalmu: ‚Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.‘ To ... slíbil těmito slovy: ‚Věrně vám splním zaslíbení, která jsem dal Davidovi.‘“ (Sk 13,32–34)

V Ř 9,17 bychom očekávali, že tím, kdo mluví, bude Bůh, ale Pavel používá výraz „Písmo“, když říká: „Písmo přece říká faraónovi...“. Tato věta ve skutečnosti znamená: „Bůh přece říká faraónovi...“. V Ga 3,8 (B21; ČSP) je to podobné. Tím, kdo předvídá, je „Písmo“ a je použito místo slova „Bůh“. Je tak vyjádřeno, jak úzce je Boží slovo spojené se samotným Bohem.

Všichni novozákonní autoři považují Starý zákon za Boží slovo. V Novém zákoně se nacházejí stovky citátů ze Starého zákona. Jeden teolog uvádí, že našel 2688 konkrétních odkazů – 400 z Izajáše, 370 ze Žalmů, 220 z Exodu a tak dále. Kdybychom k tomuto seznamu přidali i různé zmínky, náznaky a náměty, bylo by jich ještě mnohem víc. V novozákonních textech se nachází množství odkazů na starozákonní proroctví, které autoři často uvádějí slovy: „Je psáno...“ (viz např. Mt 2,5; Mk 1,2; 7,6; L 2,23; 3,4; Ř 3,4; 8,36; 9,33; 1K 1,19; Ga 4,27; 1Pt 1,16). Uvedené skutečnosti ukazují, že texty Starého zákona tvoří základ, na kterém stojí učení Ježíše i apoštolů.

Aplikace

Co můžeš na základě dnešního studia říct o nebezpečí každé snahy snížit důvěryhodnost a autoritu Písma?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 7. kapitulu „Ježíšovo dětství“ (DA 68–74; TV 40–44) a 12. kapitulu „Zápas v poušti“ (DA 114–123; TV 68–75) z knihy *Touha věků*.

„Lidé se považují za moudřejší, než je slovo Boží, moudřejší než samotný Bůh. Místo toho, aby se pevně postavili na neměnný základ a vše podrobili zkoušce Božím slovem, posuzují slovo pouze na základě svých vlastních vědeckých myšlenek a názorů. A pokud Písmo není v souladu s jejich vědeckými představami, zavrhnou ho jako nedůvěryhodné.“ (ST 27. 3. 1884, str. 1)

„Ti, kteří se nejlépe seznámí s Boží moudrostí a jeho záměry zjevenými v jeho slově, se stávají duševně silnými muži a ženami. Zároveň se mohou stát užitečnými spolupracovníky velkého Učitele, Ježíše Krista. ... Kristus dal svému lidu slova pravdy a všichni jsou povoláni, aby se podíleli na jejich zvěstování světu. ... Bez poznání pravdy obsažené v Písmu není posvěcení. Proto je tak zásadní, aby to každý pochopil.“ (FE 432)

Otázky k rozhovoru

1. *Když Ježíš, pisatelé evangelíí a apoštol Pavel přistupovali k Starému zákonu jako k Božímu slovu, proč bychom měli vnímat mnohé současné pohledy na Písmo jako ne-správné? Proč nesmíme podlehnout argumentům zpochybňujícím Písmo, ať by je hlásal kdokoliv?*
2. *Na tomto místě uvádíme několik skutečností, které ilustrují, kam se až někteří moderní badatelé dostali ve svém skepticizmu. Odmítají doslovné šestidenní stvoření a přijímají miliardy let trvající evoluci. Odmítají bezhříšnost Adama a Evy v hříchem narušeném světě. Mnozí odmítají příběh vyjití z Egypta. Odmítají nejen Ježíšovy zázraky, ale i jeho vzkříšení v těle. Mnoho z nich odmítá myšlenku, že by proroctví skutečně mohla předpovídat budoucnost vzdálenou několik století, nebo dokonce tisíciletí. Jak tyto příklady ukazují, co se stane, když lidé začnou zpochybňovat Písmo? Jak bychom mohli těmto lidem pomoci pochopit pravdu?*
3. *Jak rozumíte tomu, že inspirované je celé Písmo – dokonce i části, které hovoří o naplněných požadavcích zákona, které dnes už pro nás nejsou nezbytné (aplikační otázka z části na úterý)?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Bible jako základ naší teologie

Texty na tento týden

Mk 7,1–13; Ř 2,4; 1J 2,15–17; 2K 10,5,6; J 5,46.47; 7,38

Základní verš

*„K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře?“
(Iz 8,20)*

Každá křesťanská církev používá pro podporu své věrouky Bibli. Zároveň však platí, že autorita a role Písma v teologii nejsou ve všech církvích stejné. Písmo má v jednotlivých křesťanských společenstvích různé postavení a funkci. Jde o velmi široké téma a my budeme zkoumat různé zdroje, které ovlivňují náš výklad Písma. Patří mezi ně tradice, zkušenost, kultura, způsob uvažování a samotná Bible.

Tyto vlivy hrají významnou roli v každé věrouce a v každé církvi. Každý z nás je součástí nějaké tradice a společnosti, které nás ovlivňují. Máme zkušenost, která formuje naše uvažování a působí na naši schopnost porozumět, a také svůj způsob myšlení a hodnocení okolností a dějů kolem nás. A každý z nás čte Písmo a snaží se tak porozumět Bohu a jeho vůli.

Který z uvedených vlivů (nebo jejich kombinace) má pro nás konečnou autoritu při našem výkladu Písma? Jak se vzájemně ovlivňují? Upřednostnění jednoho nebo více zdrojů výkladu vede k různým důrazům a výsledkům a v konečném důsledku určuje směr celé naší teologie.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

TRADICE

⁶Řekl jim [Ježíš]: „Dobře prorokoval Izaiáš o vás pokrytcích, jak je psáno: ‚Tento lid ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne; marná je zbožnost, kterou mne ctí, učíce naukám, jež jsou jen příkazy lidskými.‘⁸Opustili jste přikázání Boží a držíte se lidské tradice.“⁹A ještě řekl: „Jak dovedně rušíte Boží přikázání, abyste zachovali svou tradici!“ (Mk 7,6–9)

¹Jednejte podle mého příkladu, jako já jedním podle příkladu Kristova. ²Chválím vás, že si mne stále připomínáte a držíte se tradice, kterou jste ode mne přijali. (1K 11,1.2)

Osobní studium

Tradice jako souhrn ustálených názorů a myšlenek přenášených z generace na generaci nemusí být sama o sobě špatná. Do našeho každodenního života může přinášet uspořádanost a pocit jistoty, že všechno jde ve vyšlapaných a osvědčených kolejkách. Tradice nám může pomoci zůstat ve spojení s našimi kořeny a hraje také důležitou roli v našem náboženství. V souvislosti s tradicí však existují i některá významná nebezpečí.

Uvažuj o textu Marek 7,1–13. Jak Ježíš reaguje na některé lidské tradice své doby? Co se z toho můžeme naučit dnes?

Tradice, kterou Ježíš podrobuje kritice, byla v židovské komunitě pečlivě předávána od učitele k žákovi. V prvním století byla stejně důležitá jako Písmo. Tradice má však tendenci se v průběhu času rozrůstat, a tak zahrnovat stále více podrobností a aspektů, které původně nebyly součástí Božího slova a plánu. Tyto lidské tradice – i když jsou podporovány respektovanými „otci“

(Mk 7,3.5; ČEP) nebo „staršími“ (Mk 7,3.5; B21; ČSP), kteří byli náboženskými vůdci židovského společenství, nejsou rovny Božím přikázáním (Mk 7,8.9). Tyto tradice však měly nepříznivý vliv na život celého společenství. Ježíš za to kritizoval učitele zákona: „tak rušíte Boží slovo svou tradicí“ (Mk 7,13).

Jak se dá rozlišit mezi poselstvím Božího slova a učením lidské tradice? Uvažuj o tom v kontextu veršů 1K 11,2 a 2Te 3,6. Proč je důležité rozpoznat tento rozdíl?

Živé Boží slovo v nás probouzí úctu a věrnost Bohu. Z této oddanosti se pak po čase může stát určitá tradice. To ale nestačí. Naše věrnost musí vždy vycházet ze vztahu k živému Bohu, který zjevil svou vůli v psaném slově. Bible má proto jedinečné postavení, které přesahuje všechny lidské tradice. Bible stojí nad všemi tradicemi, a to i nad těmi odůvodněnými a správnými. Tradice, které vycházejí z naší zkušenosti s Bohem a jeho slovem, musejí být vždy znovu přezkoumávány ve světle Božího slova.

Aplikace

Co z toho, co jako církev děláme, by mohlo být označeno jako „tradice“? Proč je důležité si vždy znovu uvědomit, že jde o tradici, ne o biblické učení? V čem je pro nás taková „tradice“ přínosem, a na co si naopak musíme dát pozor?

ZKUŠENOST

‘Či snad pohrdáš bohatstvím jeho dobroty, shovívavosti a velkomyslnosti, a neuvědomuješ si, že dobrotivost Boží tě chce přivést k pokání? Svou tvrdostí a nekajicnou myslí si střeďáš Boží hněv pro den hněvu, kdy se zjeví spravedlivý Boží soud. (Ř 2,4.5)

‘Ale ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu narodili k novému životu skrze Ducha svatého. Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, abychom ospravedlnění jeho milostí měli podíl na věčném životě, k němuž se upíná naše naděje. (Tt 3,4-7)

Osobní studium

Jak podle úvodních veršů prožíváme Boží dobrotu, trpělivost, shovívavost, dobrotivost a lásku? Proč je důležité, aby naše víra byla nejen teoretickým a rozumovým poznáním, ale také něčím, co ve svém životě prakticky zažíváme? Jak se může naše zkušenost dostat do konfliktu s Biblií, nebo dokonce svést naši víru na nesprávnou cestu?

Zkušenost je součástí naší lidské existence. Má velmi silný vliv na lidské myšlenky a pocity. Bůh nás stvořil tak, že náš vztah k jeho stvoření, a dokonce k Bohu samotnému, je velmi úzce propojen a formován tím, co prožíváme.

Bůh touží, abychom zakoušeli krásu vztahů, hudby, výtvarného umění a zázraků stvoření. Zároveň chce, aby byl náš život naplněn radostí z jeho spasení a z moci zaslíbení jeho slova. Naše víra a naše vyznání

jsou mnohem víc než poslušnost věrouce a správná rozhodnutí. Naše životní zkušenost výrazně formuje naše vnímání Boha, a dokonce i naše chápání jeho slova. Zároveň si však při poznávání Boží vůle potřebujeme jasně uvědomovat, že naše zkušenost má svá omezení a nedostatky.

Jaká výstraha se nachází v textu 2K 11,1-3? Co tyto verše říkají o tom, že se nemůžeme spoléhat pouze na vlastní zkušenost?

Pokud životní zkušenost nemá v naší víře jasně vymezené místo, může být velmi zavádějící. Aby nám byla k dobrému, musí být založena na znalostech Bible a Písmem také formována a vykládána. Někdy můžeme toužit prožívat něco, co není v souladu s Božím slovem a s Boží vůlí. Potřebujeme se naučit důvěřovat Božím slovu více než našim touhám a zkušenostem. Musíme si dávat pozor, aby naše zkušenost a to, jak ji chápeme, byly v souladu s Božím slovem a neodporovaly jasnému učení Písma.

Aplikace

Pokud je součástí víry láska k Bohu a láska k druhým lidem jako největší příkázání (Mk 12,28-31), pak je naše zkušenost a naše prožívání její důležitou součástí. Proč je však zároveň důležité, abychom naši zkušenost vždy ověřovali Božím slovem?

KULTURA

¹⁵*Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není. ¹⁶Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa. ¹⁷A svět pomíjí i jeho chtivost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky. (1J 2,15–17)*

Osobní studium

Všichni jsme součástí nějaké kultury (nebo kultur). Ať se nám to líbí, nebo ne, každého z nás formuje a ovlivňuje nějaká kultura. Stačí například zamyslet se nad tím, jak výrazně je příběh izraelského národa ve Starém zákoně poznamenán vlivem různých kultur okolních národů. Proč bychom si měli myslet, že jsme dnes jiní nebo lepší?

I Boží slovo vzniklo ve specifické kultuře, ačkoli není omezeno na konkrétní kulturu. Přestože různé kulturní a společenské faktory nevyhnutelně ovlivňují naše pochopení Bible, nesmíme ztratit ze zřetele, že Bible překračuje všechny kulturní kategorie vycházející z příslušnosti k různým etnikům, státům a sociálním skupinám. To je také důvod, proč Bible stojí nad kulturou a je schopna měnit a napravovat hříšné prvky, které jsou součástí *každé* kultury.

Jak rozumíš podle úvodních veršů Janovým slovům o tom, že bychom neměli

milovat to, „co je ve světě“? Znamená to, že bychom měli mít k nevěřícím lidem odtažitý či negativní vztah? Jak můžeme žít na světě a zároveň nemít světské myšlení?

Kultura, podobně jako jakákoli jiná součást Božího stvoření, je ovlivněna hříchem. Z toho vyplývá, že i ona je podrobena Božímu soudu. Ano, některé aspekty naší kultury sice mohou být v harmonii s naším náboženstvím, ale vždy bychom měli být schopni rozlišovat. V ideálním případě by biblická víra měla být také schopná – pokud je to nutné – zpochybnit současnou kulturu a vytvořit protiváhu, která je věrná Božímu slovu. Pokud totiž nejsme zakořeněni v něčem, co nás přesahuje, brzy se poddáme tomu, co nás ovlivňuje.

Ellen G. Whiteová k tomuto tématu říká: „Kristovy následovníky mají jejich zásady a zájmy oddělovat od světa, sami se však od něj nemají izolovat. Spasitel se neustále stýkal s lidmi, ne aby je povzbuzoval v něčem, co nebylo v souladu s Boží vůlí, ale aby je pozvedl a zusušlečtoval.“ (CT 323)

Aplikace

Které aspekty naší kultury jsou v naprostém rozporu s křesťanstvím? Jak se vůči nim stavět a co dělat pro to, aby nezničily naši víru?

ZPŮSOB UVAŽOVÁNÍ

‘Zbraně našeho boje nejsou světské, nýbrž mají od Boha sílu bořit hradby. Jimi boříme lidské výmysly⁵ a všechno, co se v pyše pozvedá proti poznání Boha. Uvádíme do poddanství každou mysl, aby byla poslušna Krista,⁶ a jsme připraveni potrestat každou neposlušnost, dokud vaše poslušnost nebude úplná. (2K 10,4–6)

Počátek poznání je bázeň před Hospodinem, moudrostí a kázni pohrdají pošetilci. (Př 1,7)

Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost. (Př 9,10)

Osobní studium

Uvažuj o výše uvedených verších. Proč je důležité, aby i naše myšlenky byly podřízeny Kristu? Proč je bázeň před Hospodinem počátkem moudrosti?

Bůh nám dal schopnost přemýšlet a rozhodovat se. Každé lidské jednání a každý teologický argument předpokládají, že máme schopnost uvažovat a vyvozovat různé závěry. Nechceme víru, která by nebyla podpořena rozumnými argumenty. V 18. století začal věk osvícenství. Především v západní kultuře získal lidský rozum dominantní postavení, které přeceňuje naši schopnost uvažovat a docházet ke správným závěrům.

Zatímco na jedné straně stojí myšlenka, že všechno naše poznání je založeno na smyslovém vnímání, jiný pohled považuje za hlavní zdroj poznání lidský rozum. Tento přístup se nazývá racionalismus. Vychází z toho, že pravdu nepoznáváme smysly, ale intelektem, naším rozumem. Tento přístup předpokládá, že existují určité pravdy a my je můžeme poznat vlastním rozumem. Lidský rozum se tak stává testem a normou pravdy. Novou

autoritou, před níž se musí sklonit všechno ostatní – autorita církve, a dokonce i autorita Bible jako Božího slova. Vše, co nebylo možné lidským uvažováním zdůvodnit a pochopit, bylo odmítnuto a zpochybněno. Takový postoj ovlivnil chápání mnoha částí Písma. Žádné zázraky a nadpřirozené Boží skutky, mezi které můžeme zahrnout například vzkříšení Krista, narození z panny nebo stvoření za šest dnů, nebyly nadále považovány za pravdivé a hodnověrné.

Je důležité si uvědomit, že i naše schopnost uvažovat je ovlivněna hříchem, a proto ji musíme podřídit Kristu. Apoštol Pavel říká, že máme zatemnělou mysl a odcizili jsme se Bohu (Ef 4,18). Proto potřebujeme být osvíceni Božím slovem. Skutečnost, že Bůh je náš Stvořitel, naznačuje, že naše schopnost uvažovat nebyla stvořena jako něco, co funguje nezávisle na Bohu. Bible říká, že „začátkem moudrosti je bázeň před Hospodinem“ (Př 9,10; 1,7). Správně uvažovat můžeme jen tehdy, když přijmeme Boží zjevení vtělené do psaného Božího slova jako svrchovanou autoritu pro náš život a jsme ochotni řídit se jeho radami.

Aplikace

Bývalý americký prezident Thomas Jefferson (1743–1826) si kdysi vytvořil svou vlastní verzi Nového zákona. Z původního textu odstranil vše, co se podle jeho názoru vymykalo rozumu. Zmizely tak téměř všechny Ježíšovy zázraky, včetně jeho vzkříšení. Co se z takového přístupu můžeme naučit o lidském rozumu?

BIBLE

⁴⁶Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. ⁴⁷Nevěříte-li tomu, co on napsal, jak uvěříte mým slovům? (J 5,46.47)

³⁷V poslední, velký den svátků Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije!

³⁸Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra, jak praví Písmo.“ (J 7,37.38)

Osobní studium

Duch svatý, který lidem zjevil obsah Bible a inspiroval je k jejímu napsání, nás nikdy nebude vést v rozporu s Božím slovem. Pro adventisty sedmého dne má Bible větší autoritu než lidská tradice, zkušenost, kultura nebo lidský rozum. Jedině Bible je normou, kterou musí být všechno ostatní poměřováno.

Co je podle úvodních textů pro Ježíše konečným zdrojem porozumění duchovním otázkám? Jakým způsobem Bible potvrzuje, že Ježíš je skutečně Mesiáš?

Někteří lidé tvrdí, že od Ducha svatého přijali speciální „zjevení“ a pokyny. Často se však ukazuje, že taková „zjevení“ nejsou v souladu s poselstvím Bible. Podle těchto lidí má Duch svatý větší autoritu než Boží slovo. Ale každý, kdo snižuje význam Božího slova a překrucuje jeho jasné poselství,

vstupuje na nebezpečnou půdu a nenásleduje vedení Ducha svatého. Bible je naší jedinou ochranou. Je spolehlivou normou v otázkách víry a praktického života.

„Duch svatý oslovuje člověka prostřednictvím Písma a zasévá mu do srdce pravdu. Odhaluje blud a vyhání jej z mysli. Kristus získává své vyvolené právě Duchem pravdy, který působí prostřednictvím Božího slova.“ (DA 671; TV 429)

Ducha svatého nesmíme nikdy vnímat jako náhradu Božího slova. Jedná v souladu s Písmem, vede nás ke Kristu a Bibli vyzdvihuje jako jedinou normu autentické křesťanské duchovnosti. Bible přináší pravé učení (1Tm 4,6), je spolehlivé a zaslouží si naše úplné přijetí. Nepřísluší nám soudit Písmo. Naopak, Bible má právo a autoritu soudit nás a naše myšlení. Vždyť je zapsaným slovem samotného Boha.

Aplikace

Proč je pro nás Písmo bezpečnějším rádcem v duchovních otázkách než naše subjektivní dojmy? Jaké následky má odmítnutí Bible jako normy, podle níž bychom měli hodnotit každé učení, a dokonce i každou naši duchovní zkušenost? Pokud by osobní zjevení mělo konečné slovo v duchovních otázkách, vedlo by to zákonitě ke zmatkům a omylům. Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 37. kapitolu „Naše jediná jistota“ z knihy *Velké drama věků* (GC 593–602; VDV 385–390).

Tradice, zkušenost, kultura, způsob uvažování a Bible ovlivňují naše přemýšlení o Božím slově. V této souvislosti zaznívá důležitá otázka: Který z těchto vlivů má v naší teologii konečné slovo a svrchovanou autoritu? Jedna věc je obhajovat Bibli, ale něco úplně jiného je umožnit, aby Bible prostřednictvím služby Ducha ovlivňovala a měnila náš život.

V určitém smyslu nemusí být kultura, zkušenost, rozum, a dokonce ani tradice samy o sobě špatné. Stávají se problémem, jestliže odporují tomu, co učí Písmo. Ještě horší však je, když tyto vlivy mají přednost před Božím slovem. Ve Starém i Novém zákoně máme mnoho příběhů odpadnutí, kdy došlo k tomu, že vnější vlivy měly přednost před zjevením Boží vůle.

Otázky k rozhovoru

1. *Proč je jednodušší zachovávat do detailu některé lidské tradice než žít podle ducha Božího zákona: „Miluj Hospodína, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. ... Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (Mt 22,37–40)?*
2. *Uvažujte společně o otázce z části na neděli. Jaké místo by měla mít tradice v naší církvi? V čem jsou podle vás tradice ku prospěchu, a v čem naopak spočívá jejich nebezpečí?*
3. *Jak se můžeme ujistit, že tradice, ať je jakkoli dobrá, nenahrazuje psané Boží slovo jako naši konečnou normu a autoritu?*
4. *Představte si, že někdo tvrdí, že měl sen, ve kterém k němu mluvil Bůh a řekl mu, že pravým dnem odpočinku a bohoslužby je dnes pro nás neděle. Jak bys tomuto člověku odpověděl? Co se z podobných příběhů můžeme naučit o tom, že naši zkušenost musí-
me vždy posuzovat na základě Božího slova?*
5. *Uvažujte o kultuře a společenských hodnotách, které vás jako společenství ovlivňují. Jaký vliv mají některé názory vaší kultury na vaši víru? Můžete uvést příklady z dějin, kdy kultura a situace ve společnosti ovlivňovaly chování členů církve tak silně, že to dnes můžeme hodnotit negativně? Co se z toho můžeme dnes naučit, abychom se vyhnuli podobným chybám v budoucnosti?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Pouze Písmo

Texty na tento týden

1K 4,1-6; Tt 1,9; 2Tm 1,13; Mk 12,10.26; L 24,27.44.45; Iz 8,20

Základní verš

„Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.“ (Žd 4,12)

Protestantské vyznání „pouze Písmo“ (latinsky *sola scriptura*) povýšilo Bibli na jedinou normu a rozhodující zdroj učení. Na rozdíl od teologie římskokatolické církve, která klade stejný důraz na Písmo a křesťanskou tradici, protestantismus zdůrazňuje slovo „pouze“. To znamená, že Písmo samotné je konečnou autoritou v otázkách věrouky a vyznání.

Právě Písmo dalo rozhodující sílu a autoritu protestantské reformaci a její vzpouře vůči Římu a chybám, které byly staletí součástí učení římské církve. Zatímco na jedné straně stály alegorické výklady Písma, které umožňovaly téměř jakémoliv pochopení textu, protestantská reformace zdůrazňovala důležitost gramatického a historického výkladu Bible, který se velmi vážně zabývá gramatickým a doslovným významem biblického textu.

Tento týden se budeme podrobněji věnovat výrazu *sola scriptura*. Naučíme se, že v sobě zahrnuje základní principy biblického výkladu, které jsou nezbytné pro správné pochopení Božího slova. Patříme do rodiny protestantských církví a Bible musí zůstat konečnou autoritou našeho učení.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PÍSMO JAKO HLAVNÍ PRAVIDLO

¹Proto ať nás všichni pokládají za služebníky Kristovy a správce Božích tajemství. ²Od správců se nežádá nic jiného, než aby byl každý shledán věrným. ³Mně tedy pramálo záleží na tom, soudíte-li mě vy nebo jakýkoliv lidský soud. Vždyť ani já nejsem soudcem sám nad sebou; ⁴ničeho si nejsem sice vědom, tím však ještě nejsem ospravedlněn, neboť mým soudcem je Pán. ⁵Nevyslovujte proto soudy předčasně, dokud Pán nepřijde. On vynese na světlo to, co je skryto ve tmě, a zjeví záměry srdcí; tehdy se člověku dostane chvály od Boha. ⁶Toto jsem, bratři, kvůli vám vztáhl na sebe a na Apolla, abyste se na nás naučili, co znamená ‚ne nad to, co je psáno‘, a nikdo se nepyšnil jedním z nás proti druhému. (1K 4,1-6)

Osobní studium

Adventisté sedmého dne se od svého vzniku považovali za lidi Knihy, tedy za křesťany, kteří stavějí svou víru na Bibli. Uznáváme biblický princip *sola scriptura* (pouze Písmo) a potvrzujeme jedinečnou autoritu Bible. Pouze Písmo je základním pravidlem naší teologie a rozhodující autoritou našeho života a učení. Ostatní zdroje, mezi které patří náboženská zkušenost, lidské uvažování nebo tradice, mohou být sice velmi užitečné a prospěšné, ale musí být vždy podřízeny svědectví Bible. Cílem principu *sola scriptura* bylo ochránit autoritu Písma před tím, aby závisela na církvích a jejím výkladu. Tento princip měl zároveň znemožnit, aby pravidla výkladu pocházela z jiného zdroje, než je Písmo.

Uvažuj o úvodním textu a zaměř se přitom především na 6. verš, ve kterém apoštol Pavel svým čtenářům říká, aby nemysleli „nad to, co je psáno“. Proč je to pro naši víru a naše jednání důležité?

Jít dál, než „co je psáno“, neznamená, že nemůžeme brát v úvahu výsledky ostatních oblastí vědy, jakými jsou například archeologie nebo historie. Ty mohou přinést jasnější pohled na některé biblické otáz-

ky nebo na pozadí jednotlivých událostí, a tak nám pomoci lépe pochopit text Písma. Neznamená to ani odmítat pomoc dalších materiálů při výkladu textu, jakými jsou například překladové a výkladové slovníky, konkordance a další knihy a komentáře. Ale při správném výkladu Písma má před ostatními zdroji a pomocníky vždy přednost samotný biblický text. Všechny ostatní prameny musíme velmi pečlivě posuzovat z pohledu Písma jako celku.

Když využíváme princip *sola scriptura*, vyjadřujeme tím s jistotou, že pokud se při vysvětlování toho, čemu věříme, objeví nějaký rozpor, pak právě Písmo má autoritu, která přesahuje a posuzuje všechny ostatní zdroje nebo církevní tradice. Neměli bychom jít nad to, „co je psáno“ v Bibli. Opravdivé křesťanství a přesvědčivé kázání evangelia je postaveno na pevné oddanosti autoritě Písma.

Martin Luther napsal: „Jen Písmo je skutečným pánem a učitelem všech spisů a doktrín na zemi.“ (Luther's Works, vol. 32: Career of the Reformer II, ed. Jaroslav Jan Pelikan, Hilton C. Oswald, and Helmut T. Lehmann, vol. 32 [Philadelphia: Fortress Press, 1999], str. 11.12)

Aplikace

Přečti si text Sk 17,10.11. Jak tyto texty souvisejí s místem, jaké má zaujímat Písmo v našem učení? Jak tento princip funguje v tvém životě víry?

JEDNOTA PÍSMÁ

⁸[Biskup] má být pohostinný, dobrý, rozvážný, spravedlivý, zbožný, zdrženlivý, ⁹pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen jak povzbuzovat ve zdravém učení, tak usvědčovat odpůrce. (Tt 1,8.9)

Měj za vzor zdravých slov to, co jsi slyšel ode mne ve víře a lásce, která nás spojuje v Kristu Ježíši. (2Tm 1,13)

Osobní studium

Úvodní texty naznačují, že křesťané už v prvním století dokázali na základě Písma formulovat svou víru jako harmonický celek, který nazývali křesťanským „učením“ (řecky *didaché*). Je zřejmé, že jasně vnímali soulad a vzájemnou provázanost jednotlivých částí Božího slova, z nichž vycházelo toto jejich učení.

V Bibli samotné se můžeme dočíst, že podle 2Tm 3,16 „veškeré Písmo pochází z Božího Ducha“, řecky doslova „je vdechnuté Bohem“ (B21; ČSP), a také že „žádné prorocství v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti“, ale „z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha“ (2Pt 1,20.21). Díky Bohu, který je svrchovaným autorem Bible, můžeme předpokládat, že mezi jednotlivými částmi Písma existuje základní shoda ve všech klíčových bodech, o kterých učí.

Písmo může být svým vlastním vykladačem jen díky vnitřní jednotě, která vychází z božské inspirace. Kdyby Písmo nespojovala tato harmonická jednota, nebyli bychom z něj schopni odvodit žádné vyvážené učení. Bez jednoty Bible by církev neměla žádný prostředek, jak odlišit pravdu od blu-

du a jak odmítnout mylné názory. Neexistoval by základ pro správné rozhodování a chování. Nedokázali bychom najít chyby a odchylky od Boží pravdy. Písmo by přišlo o svou usvědčující a osvobozující moc.

Ježíš a bibliční pisatelé však předpokládají vnitřní jednotu Bible, která vychází z jejího božského původu. Vyplývá to ze skutečnosti, že často citují z několika starozákonních knih, které považují za stejně důležité. Apoštol Pavel například v Římanům (3,10–18) cituje z knih Kazatel (7,20), Žalmy (14,2.3; 5,10; 10,7) a Izajáš (59,7.8).

Bibliční pisatelé považují Písmo za inspirovaný a souvislý celek, ve kterém na sebe postupně navazují a jsou rozvíjena jednotlivá témata. Mezi Starým a Novým zákonem neexistuje žádný nesoulad. Nový zákon neobsahuje nové evangelium ani nové náboženství. Starý zákon se dále vysvětluje a objasňuje v Novém zákoně. Nový zákon vychází ze Starého zákona a staví na něm. Tyto dvě části Bible spolu úzce souvisejí a navzájem se vysvětlují.

Jednota Písma v sobě zahrnuje i princip, že při studiu nějakého biblického tématu máme zohlednit „celé Písmo“ (*tota scriptura*). Nemáme tedy stavět naši věrouku na izolovaných biblických výročích.

Aplikace

Jak bychom měli postupovat, když narazíme na biblický verš, který se nám zdá být v rozporu s ostatními částmi Písma? Z čeho bychom měli při vysvětlování takových textů vycházet?

SROZUMITELNOST PÍSMÁ

Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku ‚muže a ženu učinil je‘?“ (Mt 19,4)

Ježíš jim řekl: „Což jste nikdy nečetli v Písmech: ‚Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kamenem úhelným; Hospodin to učinil a je to podivuhodné v našich očích‘?“ (Mt 21,42)

³¹A pokud jde o vzkříšení mrtvých, nečetli jste, co vám Bůh pravil: ³²„Já jsem Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův“? On přece není Bohem mrtvých, nýbrž živých. (Mt 22,31.32)

Osobní studium

Odvolávání se na samotné Písmo by nedávalo smysl, kdyby byl biblický text nejasný a nepochopitelný.

Prostuduj texty Mt 21,42; Mt 12,3.5; Mt 19,4; Mt 22,31.32; Mk 12,10.26; L 6,3; Mt 24,15 a Mk 13,14. Co vypovídá Ježíšovo opakované odvolávání se na Písmo o pochopitelnosti poselství Bible?

Biblické svědectví vypovídá jednoznačně: Písmo je dostatečně srozumitelné v tom, co učí. Bible jasně ukazuje, že jejímu základnímu poselství mohou rozumět nejen dospělí, ale i děti. Současně platí, že v Písmu najdeme nekonečné možnosti pro růst a hlubší poznávání. Na pochopení poselství Bible nepotřebujeme žádný speciální učitelský úřad. Její základní učení může pochopit každý věřící. Bible vychází z obecného kněžství křesťanů, a tedy neomezuje její výklad pouze na vybranou skupinu kněží. Písmo přináší povzbuzení, abychom ho sami studovali, protože máme schopnost pochopit Boží poselství, které je určeno pro nás.

Výstižně se to dá shrnout i tak, že „shodné svědectví biblických pisatelů ukazuje, že texty Písma máme přijímat v jejich základním, doslovném významu. Výjimku tvoří ty části, v nichž jde o jasné a záměrné použití symbolu, metafory, přirovnání nebo jiného obrazného pojmenování. ... Neexistuje nic takového jako pronikání do podstaty mystického, skrytého, alegorického významu, který by mohli pochopit jen zasvěcenci.“ (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000, str. 65) Jinak řečeno, srozumitelnost Bible vychází z jazyka, významu a textu Písma, protože bibliční autoři se snažili zprostředkovat pravdu, nikoli vkládat do biblického textu skryté, osobní a nepochopitelné významy.

To samozřejmě neznamená, že občas nenarazíme na texty nebo myšlenky, kterým úplně nerozumíme nebo je nechápeme. Koneckonců, jde o Boží slovo a my jsme jen hříšné lidské bytosti. Boží slovo je však dostatečně jasné v těch věcech, které potřebujeme znát a chápat zejména v souvislosti s otázkou spasení.

Aplikace

Uvažuj o textech, kterým jsi nejdříve nerozuměl a pochopil jsi je až později. Co ses z toho naučil? Jak tvá zkušenost může pomoci druhým, kteří možná řeší podobné problémy?

BIBLI VYKLÁDÁME BIBLÍ

²⁷Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.

⁴⁴Řekl jim: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“ ⁴⁵Tedy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. (L 24,27.44.45)

Osobní studium

Bible se může vysvětlovat sama jen díky tomu, že všechny texty Písma spojuje vnitřní jednota. Bez tohoto souladu by Písmo nemohlo být světlem, které odkrývá svůj vlastní význam. Neplatilo by, že jedna část Písma se stává klíčem pro pochopení souvisejících statí.

Jak se Ježíš podle úvodních veršů odvolává na Písmo, aby vysvětlil svůj původ a své poslání? Co se z toho můžeme naučit o způsobu, jakým máme přistupovat k Bibli?

Krása toho, že se Písmo vykládá Písmem, spočívá v tom, že nám samo vnáší do procesu poznávání další světlo. Tak se můžeme vyhnout tomu, abychom pro potvrzení vlastního názoru svévolně spojovali různé texty. Namísto toho velmi pozorně bereme v úvahu kontext jednotlivých částí. Kromě bezprostředního kontextu zvolené pasáže (tedy verše a kapitoly, které vybrané statí předcházejí a které za ní následují) musíme vzít v úvahu i kontext celé knihy, v níž se daný text nachází. A jelikož podle apo-

štola Pavla všechno, „co je tam napsáno [v Písmu], bylo napsáno k našemu poučení“ (Ř 15,4), musíme při studiu zohlednit vše, co se o předmětu našeho studia v Bibli říká.

„Bible je sama svým nejlepším vykladačem. Jednu část Písma je třeba porovnávat s jinými částmi. Student Bible by se měl naučit pohlížet na Bibli jako na celek a vnímat vztahy mezi jednotlivými částmi. Měl by pochopit její velkolepé hlavní téma – Boží původní záměr se světem, vznik velkého sporu a dílo vykoupení.“ (Ed 190; VYCH 113)

Když porovnáváme jednotlivé texty Písma, je důležité studovat důkladně. Pokud je to možné, měli bychom Bibli studovat v původních jazycích nebo alespoň s použitím vhodného překladu, který co nejvěrněji překládá originální text. A přestože znalost původních jazyků není pro správné pochopení nezbytná, určitě nám pomůže text lépe vnímat a vyhnout se některým chybám. Pokud takovou možnost nemáme, je třeba si uvědomit, že dobré ovoce přinese i studium Písma, ke kterému přistupujeme s důvěrou, pokorou a modlitbou.

Aplikace

Zamysli se nad některou z otázek diskutovaných mezi křesťany – např. nad chápáním toho, co se s člověkem děje po smrti. Pokud bychom se zaměřili pouze na pár vybraných textů, mohlo by nás to přivést k nesprávnému pochopení. Co nám to říká o důležitosti věnovat se při studiu všem textům, které o daném tématu mluví, abychom co nejlépe porozuměli tomu, co Bible učí?

SOLA SCRIPTURA A ELLEN G. WHITEOVÁ

K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře? (Iz 8,20)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním verši. Proč je důležité vždy znovu odkazovat zpět na Boží „zákon a svědectví“ jako na normu našeho učení a našich doktrín? Co to znamená pro službu proroků, kteří se nestali součástí kánonu Bible?

Když mluvíme o principu *sola scriptura* (pouze Písmo), adventisté sedmého dne jsou nevyhnutelně vystaveni otázce, co s dílem Ellen G. Whiteové, která také byla Bohem inspirována a sloužila jako Boží posel. Jaký je vztah mezi jejími spisy a Biblií?

Už při letmém čtení děl Ellen G. Whiteové můžeme jasně vidět, že Bible byla základem a ústředním tématem její myšlenek a teologických názorů. Opakovaně potvrzovala, že Bible je nejvyšší autoritou a konečnou normou nejen pro všechny doktríny, ale i pro naši víru a náš život (GC 595; VDV 386). Kromě toho velmi jasně obhajovala a vyzdvihovala důležitý protestantský princip *sola scriptura*. (GC 9; VDV 10)

Podle vlastního pohledu Ellen G. Whiteové byly její spisy v porovnání s Písmem „menším světlem, které mělo muže a ženy vést k většímu světlu“ (RH, 20. ledna 1903). Její spisy nikdy nemají být zkratkou ani náhradou pečlivého studia Písma. Napsala: „Nejste obeznámeni s Písmem. Kdyby se Boží slovo stalo předmětem vašeho poznávání s touhou dosáhnout vysoké úrovně a přiblížit se křesťanské dokonalosti, nepotřebovali byste *Svědectví* [jde o knihy Ellen G. Whiteové, pozn. redakce]. Protože jste však zanedbali studium Boží inspirované knihy, Bůh se vás snažil oslovit jednoduchým, přímým svědectvím.“ (2T 605)

Knih Ellen G. Whiteové bychom si měli vážit. Stejně jako díla biblických autorů jsou inspirovány, ale mají odlišné poslání než samotná Bible. Nejsou nějakým dodatkem Bible, ale jsou Bibli podřízené. Nebylo záměrem autorky, aby její díla nahradila Písmo. Naopak, zdůrazňovala Bibli jako jediné pravidlo víry a života.

Aplikace

Uvažuj o úžasném daru, který jsme dostali ve službě Ellen G. Whiteové. Jak nejlépe můžeme její světlo využít, aby se Bible stala naší nejvyšší autoritou?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 20. kapitolu „Studium Bible“ z knihy *Výchova* (Ed 186–192; VYCH 110–114).

„Opravdový student Bible by k ní měl přistupovat s ochotou učit se. Nemůžeme ji číst proto, abychom v ní našli důkazy pro podporu svých názorů, ale proto, abychom věděli, co říká Bůh. Pravé poznání Bible je možné získat jen s pomocí Ducha, který ji sám inspiroval. Chceme-li toto poznání získat, musíme podle něj žít. Máme poslouchat vše, co Boží slovo přikazuje. ... Studium Bible vyžaduje vytrvalé úsilí a houževnatou mysl. Tak jako horník dobývá v zemi zlatý poklad, stejně vytrvale musíme hledat poklady Božího slova.“ (Ed 189; VYCH 162)

„Pokud se stane Bible vaší potravou, vaším pokrmem a nápojem, když se její zásady stanou součástí vašeho charakteru, budete lépe vědět, jak přijímat Boží rady. Já dnes před vámi vyvyšuji drahocenné slovo. Neopakujte moje výroky a neříkejte: ‚Sestra Whiteová řekla toto‘ a ‚sestra Whiteová řekla tamto‘. Zjišťujte, co říká Pán Izraele, a pak jedněte podle jeho příkazů.“ (3SM 33)

Otázky k rozhovoru

1. *Kterých chybných doktrín se lidé drží jen proto, že se soustředili na pár vybraných textů a odmítli studovat, co o daném tématu říká celá Bible?*
2. *Ježíš říká o Janu Křtiteli následující slova: „Amen, pravím vám, mezi těmi, kdo se narodili z ženy, nevystoupil nikdo větší než Jan Křtitel; avšak i ten nejmenší v království nebeském je větší nežli on.“ (Mt 11,11) Ježíš zde představuje proroka, který není v Písmu uveden jako autor žádné knihy. Proč opravdový prorok nemusí být autorem biblické knihy, a přesto může být pravým prorokem? Co se z tohoto poselství můžeme naučit jako adventisté?*
3. *Jako adventisté nejsme jediní, kdo se odvolává na Bibli jako na svou konečnou autoritu. Dělalí to i ostatní církve. Jak se pak máme stavět k protichůdným doktrínám, které vyzývají z Písma jiní křesťané?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Proč potřebujeme vykládat Písmo?

Texty na tento týden

L 24,36–45; 1K 12,10; 1K 14,26; Sk 17,16–32; J 12,42.43

Základní verš

„Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají.“ (Žd 11,6)

Číst Bibli znamená zároveň ji vykládat. Jak to však děláme? Jaké principy přitom používáme? Jak přistupujeme k různým typům textu, které se v Písmu nacházejí? Je text, který čteme, podobenstvím, historickým vyprávěním nebo prorockým snem obsahujícím symboly? Rozhodnutí, která činíme při tak důležitém rozhodování o biblickém kontextu, jsou už sama o sobě výkladem.

Lidé někdy používají Bibli jako magické orákulum: otevírají Písmo na náhodných místech a doufají, že najdou texty, které je osloví. Ale takové náhodné spojování biblických veršů může vést nejen ke zvláštním, ale také nesprávným závěrům.

Jeden příklad: Muž opustil svou manželku kvůli jiné ženě. Manželku velmi povzbudilo, když si ve své Bibli „našla“ verš: „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství...“ (Gn 3,15). Na základě tohoto verše byla přesvědčena, že milostný poměr jejího manžela brzy skončí...

Jakýkoliv verš se bez správného pochopení kontextu může stát záminkou pro vlastní myšlenky a plány. Je proto důležité Bibli nejen číst, ale také ji správně vykládat.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NAŠE PŘEDPOKLADY A PŘEDPOROZUMĚNÍ

“Řekl jim: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“⁴⁵Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. (L 24,44.45)

Osobní studium

Přečti si text L 24,36–45. Učedníci znali Písmo, ale něco jim bránilo vidět skutečný význam Božího slova. Nedokázali rozpoznat ani předpověděné události, které se děly přímo před jejich očima. Co bylo příčinou jejich nepochopení?

Nikdo nepřistupuje k textu Písma se zcela netknutou myslí. Každý čtenář a student Písma otevírá Bibli s určitou historickou a osobní zkušeností, která nevyhnutelně ovlivňuje způsob, jakým text vykládá. Učedníci měli své konkrétní představy o tom, jaký by měl Mesiáš být a co by měl dělat. Jejich předpoklady vycházely z očekávání tehdejší společnosti a bránily jim lépe pochopit biblický text. To je důvodem, proč tak často nechápali Ježíše a události, které provázely jeho život, smrt a vzkříšení.

Každý z nás má svůj názor na fungování světa, na to, jak skončí dějiny, na Boha. Ať už si to uvědomujeme, nebo ne, každý z nás má nějakým způsobem (před) nastavenou mysl, se kterou přistupuje ke čtení Bible ve snaze

pochopit její smysl. K Bibli tedy přicházíme s určitým „předporozuměním“, s určitými vlastními předpoklady. Pokud někdo například jednoznačně odmítá existenci nadpřirozených Božích zásahů, nebude Bibli vnímat jako pravdivý a spolehlivý záznam toho, jak Bůh v minulosti jednal. Takový člověk se bude na Písmo dívat úplně jinak než člověk, který přijímá existenci zázraků.

Čtenáři Bible se nemohou zcela odpoutat od své minulosti, svých zkušeností, vlastních myšlenek a předpokladů. Nelze dosáhnout ani úplné nestrannosti, ani absolutní objektivity. Studium Písma a teologické uvažování se vždy odehrává na pozadí toho, jak vnímáme podstatu světa a Boží charakter.

Dobrou zprávou však je, že jestliže přistupujeme ke studiu Písma s otevřenou myslí a upřímným srdcem, Duch svatý může rozšířit náš omezený způsob uvažování a usměrnit naše předporozumění. Bible opakovaně potvrzuje, že i lidé s velmi odlišným myšlenkovým zázemím jsou schopni chápat Boží slovo a že Duch svatý je připraven uvést nás „do veškeré pravdy“ (J 16,13).

Aplikace

Co všechno ovlivňuje tvoje vnímání světa? Jak můžeme své předporozumění podřídít Božím slovu, aby mohlo ovlivnit naše myšlenky a dát je do souladu s Boží vůlí zjevenou v Písmu?

PŘEKLADY A VÝKLADY TEXTU

Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. (L 24,27)

Osobní studium

Bible byla původně napsána v starověkých jazycích. Starý zákon byl napsán převážně v hebrejštině a několik částí v aramejštině. Novozákonní autoři psali v lidové hovorové řečtině své doby (*koiné*). Dnes těmito jazyky nemluví téměř nikdo a většina lidí těmto starověkým jazykům nerozumí. Aby Písmo mohl číst běžný člověk, musí být Bible přeložena do moderních jazyků.

Jak však vědí všichni dobří překladatelé, každý překlad zároveň vyžaduje do jisté míry i určitý výklad. Pro mnoho slov nebo slovních spojení běžně používaných v jednom jazyce neexistuje rovnocenný ekvivalent v jazyce, do kterého se text překládá. Nauka o metodách jak správně chápat a vykládat texty se nazývá „hermeneutika“.

Uvažuj o textech 1K 12,10; 1K 14,26; J 1,41; J 9,7; Sk 9,36 a L 24,27. Ve všech uvedených verších se nachází myšlenka překladu a výkladu. V L 24,27 musí dokonce samotný Ježíš vysvětlovat význam Písma svým učedníkům. Co nám to říká o důležitosti výkladu biblického textu?

Řecké sloveso *herméneuó*, z něhož je odvozeno slovo *hermeneutika* (výklad původ-

ního smyslu [biblického] textu), pochází z řeckého slova *Hermés*. V řecké mytologii byl Hermés považován za toho, kdo předává poselství od bohů lidem. Byl tedy zodpovědný i za to, aby správně přetlumočil poselství určeným adresátům.

V souvislosti s hermeneutikou je pro nás klíčová skutečnost, že pokud neovládáme původní biblické jazyky, přistupujeme k textu Písma pouze prostřednictvím překladů Bible. Naštěstí mnoho překladatelů ve snaze přetlumočit poselství Písma udělalo výbornou práci. A přestože znalost původních jazyků je velkou výhodou, při použití kvalitních překladů nám nic nebrání pochopit podstatu biblického poselství. Ale i při čtení kvalitního překladu je důležitý správný výklad významu textu, jak to naznačuje verš L 24,27. A to je také hlavní cíl hermeneutiky: správně přetlumočit a přesně vyjádřit smysl biblického textu a pomoci nám náležitě uplatnit poselství daného textu v našem životě. Jak ukazuje citovaný text z Lukáše, Ježíš vykládal (*řecky dierméneuó*) biblický text svým učedníkům. Jaké by to jen bylo, kdyby nám význam jednotlivých biblických veršů vykládal samotný Ježíš!

Aplikace

Některí lidé mají přístup k různým biblickým překladům, jiní ne. Ať už pracujeme s jakýmkoli překladem, je důležité přistupovat k textu s modlitbou, pokornou odevzdaností a s touhou jednat podle zjeveného. Proč?

BIBLE A KULTURA

²²Pavel se tedy postavil doprostřed shromáždění na Areopagu a promluvil: „Athéňané, vidím, že jste v uctívání bohů velice horliví. ²³Když jsem procházel vašimi posvátnými místy a prohlížel si je, nalezl jsem i oltář s nápisem: ‚Neznámému bohu‘. Koho takto uctíváte, a ještě neznáte, toho vám zvěstuji.

²⁸„Neboť v něm žijeme, pohybujeme se, jsme,‘ jak to říkají i někteří z vašich básníků: ‚Vždyť jsme jeho děti.‘“ (Sk 17,22.23.28)

Osobní studium

Přečti si text Sk 17,16–32 a uvažuj o něm. Ve Sk 17. kapitole se apoštol Pavel pokouší tlumočit evangelium v novém kontextu – na pozadí filozofie řecké kultury. Jakým způsobem jiné kulturní pozadí ovlivňuje to, jak hodnotíme význam různých myšlenek?

Když chceme správně pochopit význam mnoha biblických statí, může nám pomoci znalost dobového pozadí a blízkovýchodní kultury. „Tak například židovský způsob myšlení připisoval člověku odpovědnost i za činy, které sice neudělal, ale které umožnil nebo jim nezabránil. Proto také inspirovaní pisatelé Bible běžně připisují Bohu, že něco sám vykonal, zatímco my bychom dnes řekli, že to pouze dovolil nebo že tomu nezabránil, např. zatvrzení faraónova srdce.“ (*Methods of Bible Study*, 4 část; dokument je dostupný na www.adventistbiblicalresearch.org; v češtině je přiložen v PSB 2/2020 a také na stránkách www.sobotniskola.cz)

Také vliv kultury, ve které Písmo vznikalo, přináší některé důležité hermeneutické otázky. Je Bible kulturně podmíněna a vztahuje se tedy jen na kulturu, ke které promlouvá? Nebo Boží poselství dané v určité kultuře tuto kulturu přesahuje a promlouvá ke všem lidem? Co když se naše kulturní zkušenost stane základem pro náš výklad Písma?

Ve Sk 17,26 nabízí apoštol Pavel zajímavý pohled na realitu, kterou často při čtení

textu přehlídíme. Apoštol Pavel konstatuje, že Bůh nás všechny stvořil „z jednoho člověka“. Přestože jsme kulturně velmi rozdílní, z biblického pohledu existuje něco, co nás jako lidi spojuje. Bez ohledu na naše kulturní rozdíly je Bůh Stvořitelem všech lidí. Skutečnost, že jsme hříšní a potřebujeme spasení, není omezena na jednu kulturu. My všichni potřebujeme záchranu, jejíž nabídka k nám přichází prostřednictvím smrti a vzkříšení Ježíše Krista.

V Písmu je zaznamenáno, co Bůh říkal konkrétním lidem v určité době. Ze způsobu, jakým Ježíš a apoštolové přistupovali k Písmu, a z některých dalších skutečností můžeme poznat, že Božím záměrem bylo, aby i následující generace při čtení Písma rozuměly biblickým pravdám, které přesahují místní a časové souvislosti, v nichž biblické texty vznikaly. Analogií nám může být například algebra, jejíž základy (obecný postup řešení lineárních a kvadratických rovnic) se poprvé objevily v 9. století v Bagdádu v díle perského matematika Muhammada Al-Chorezmího. Určitě to však neznamená, že pravidla a principy tohoto odvětví matematiky jsou místně a časově omezené na Persii 9. století.

Stejný princip můžeme aplikovat i na pravdy Božího slova. Ačkoli Bible vznikla velmi dávno, v kultuře velmi odlišné od té naší, pravdy a principy, které Písmo obsahuje, jsou pro nás stejně důležité, jako pro lidi, kterým byly texty Písma původně určeny.

Aplikace

Jak se vyrovnáváš s nejistotami při úsilí pochopit správný význam biblického textu?

NAŠE HŘÍŠNÁ PŘIROZENOST

³⁹Ježíš řekl: „Přišel jsem na tento svět k soudu: aby ti, kdo nevidí, viděli, a ti, kdo vidí, byli slepí.“

⁴⁰Farizeové, kteří tam byli, to slyšeli a řekli mu: „Jsme snad i my slepí?“ ⁴¹Ježíš jim odpověděl: „Kdybyste byli slepí, hřích byste neměli. Vy však říkáte: Vidíme. A tak zůstáváte v hříchu.“ (J 9,39–41)

⁴²Přesto v něho uvěřili i mnozí z předních mužů, ale kvůli farizeům se k němu nepřiznávali, aby nebyli vyloučeni ze synagógy. ⁴³Zamilovali si lidskou slávu víc než slávu Boží. (J 12,42.43)

Osobní studium

V úvodních verších se mluví o lidech, kteří odmítali přijmout dané poselství nebo se k jeho přijetí nechťeli přiznat. Proč? Jaké napomenutí zaznívá na jejich adresu? Jaké ponaučení bychom si z toho měli vzít pro sebe?

Je snadné se pohrdavě dívat na náboženské vůdce, kteří navzdory přesvědčivým důkazům odmítli přijmout Ježíše. Musíme si však dát pozor, abychom si neosvojili podobný postoj k Božímu slovu.

Není pochyb o tom, že hřích zásadně změnil, poškodil a zkrivil náš vztah s Bohem. Hřích ovlivňuje celou naši existenci. Má vliv i na naši schopnost vykládat Písmo a rozumět mu. Nejde jen o to, že nás naše uvažování může dovést ke špatným závěrům. Naše mysl a způsob našeho přemýšlení jsou ovlivněny hříchem a uzavřely se před Boží pravdou. Naše uvažování lze charakterizovat následujícími znaky: pýcha, sebeklam, zpochybňování, odcizení a neposlušnost.

Pyšný člověk se vyvyšuje nad Boha a jeho slovo. Pýcha totiž vede člověka k tomu, že

svůj vlastní názor považuje za konečné měřítko pravdy – a to i těch pravd, které jsou zjevené v Bibli. Takový postoj snižuje a znevažuje božskou autoritu Písma.

Někteří lidé mají sklon přijímat jen takové myšlenky, které se jim líbí – a to i tehdy, když jsou v rozporu se zjevenou Boží vůlí. Bůh nás varuje před nebezpečím sebeklamu (Zj 3,17). Hřích také vyvolává pochybnosti, které mohou vyústit ve váhavost, nerozhodnost a neochotu věřit Božímu slovu. Soustavné zpochybňování může způsobit, že si při výkladu biblického textu nikdy nebudeme dost jistí. Pak takový člověk velmi rychle zaujme postoj soudce a začne sám rozhodovat o tom, co je v Písmu přijatelné, a co ne. Tento přístup k Božímu slovu je velmi nebezpečný a je třeba ho odlišit od zdravého kladení si otázek a hledání.

K Bibli bychom měli přistupovat ve víře a v pokoře, ne s kritickým postojem a plni pochybností. Pýcha, sebeklam a zpochybňování nás odvádějí od Boha a Bible. Následkem takového postoje je neposlušnost, tedy neochota následovat zjevenou Boží vůli.

Aplikace

Ocitl ses někdy v situaci, že jsi odmítal usvědčující výroky Písma, které tě vedly k určitému jednání, protože jsi chtěl udělat něco jiného? Co se stalo a co ses z této zkušenosti naučil?

DŮLEŽITOST SPRÁVNÉHO VÝKLADU PÍSMÁ

¹Všechn lid se shromáždil jednomyslně na prostranství před Vodní branou a vyzvali znalce Zákona Ezdráše, aby přinesl knihu Mojžíšova zákona, který vydal Hospodin Izraeli. ²Kněz Ezdráš tedy přinesl Zákon před shromáždění mužů i žen, všech, kteří byli schopni rozumět, aby jej slyšeli, prvního dne měsíce sedmého. ³Četl z něho na prostranství před Vodní branou od svítání až do poledne mužům i ženám, těm, kteří byli schopni rozumět. Všechn lid pozorně naslouchal slovům z knihy Zákona.

⁸Četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli. (Neh 8,1–3.8)

Osobní studium

Proč je podle úvodních veršů správné pochopení Písma důležité pro nás jako jednotlivce, ale i pro společenství církve?

Nejdůležitějším poselstvím Bible je otázka spasení a způsobu, jak ho dosáhnout. Na čem jiném v konečném důsledku záleží (tedy pokud pod spasením rozumíme obnovení životodárného vztahu s Bohem)? Vždyť Ježíš řekl: „Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí?“ (Mt 16,26)

Naše poznání toho, co Bible učí o spasení, velmi výrazně závisí na způsobu, jakým budeme biblický text vykládat. Pokud přistoupíme k Bibli chybně a budeme ji vykládat nesprávně, velmi pravděpodobně se dopracujeme k mylným závěrům – a to nejen v otázce spasení, ale i ve všem ostatním, co Písmo učí. Dokonce už v době apoštolů se do církve vkradly teologické bludy, které vycházely z nesprávného výkladu Písma.

Uvažuj o verších 2Pt 3,15.16. Co tento text říká o důležitosti správného výkladu Písma?

Pokud se považujeme za lidi Knihy, kteří chtějí žít podle Písma a jedině Písma, a současně odmítáme jiné autoritativní zdroje (tradici, vyznání nebo závazný učitelský úřad církve, který by pro nás vykládal Písmo), pak je otázka správného hermeneutického přístupu k Písmu nesmírně důležitá. Bible se totiž stává jediným zdrojem informací o tom, čemu máme věřit a jak máme žít.

Způsob výkladu Písma je rozhodujícím faktorem pro teologické a misijní zdraví církve. Bez správného výkladu Písma nedosáhneme jednoty učení a věrouky. Následkem toho bude nejednota církve a našeho poslání. Nesprávná a zdeformovaná teologie neodvratně vede k pokroucenému a nedostatečnému zvěstování evangelia. Máme-li pro svět poselství, o jehož významu máme pochybnosti, jak účinně je budeme schopni představit těm, kteří je potřebují slyšet?

Aplikace

Přečti si poselství tří andělů ve Zjevení 14,6–12. Jaký je jeho teologický smysl a proč je jeho správné pochopení tak důležité pro naši misii?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitulu „Vítězství nad pochybnostmi“ z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji* (SC 105–113; CVP 107–113). V dokumentu *Studium Bible, předpoklady, zásady a metody* (je přiložen k PSB 2/2020 a najdete jej i na www.sobotniskola.cz) si přečti části 1, 2 a 3. (*Methods of Bible Study*, www.adventistbiblicalresearch.org)

„Při studiu Písma se osvobodte od svých předsudků, převzatých názorů a vlastních představ. Pokud se budete při studiu Písma jen snažit obhájit své vlastní přesvědčení, nikdy se nedopracujete k poznání pravdy. Odmítněte takové postoje a s kajícím srdcem poslouvejte, co vám chce říci Hospodin. Když člověk sedí u Kristových nohou, pokorně zkoumá pravdu a učí se od něho, slovo mu přinese pochopení. Těm, kteří se považují za moudré a namyšleně odmítají studium Písma, Kristus říká: Pokud chcete být moudří ke spasení, musíte být tiší a pokorní srdcem. Boží slovo nečtěte ve světle minulých názorů. Zkoumejte ho s modlitbou a bez předsudků. Pokud při studiu zjistíte, že názory, které jste pokládali za správné, nejsou v souladu s Písmem, nesnažte se Boží slovo přizpůsobit svým názorům. Nenechte se ovlivnit tím, čemu jste věřili v minulosti a co jste dělali. Otevřete svůj duchovní zrak a uvidíte předivné pravdy zákona. Poznejte, co je psáno, a pevně postavte své nohy na Skále věků.“ (MYP 260)

Otázky k rozhovoru

1. Jaký vliv má na výklad Písma naše vzdělání, náš světonázor a kultura, ve které žijeme? Proč je důležité, abychom si uvědomovali, co všechno ovlivňuje naši snahu pochopit a vyložit význam Písma?
2. Všichni souhlasíme s tím, že jsme hříšní a že hřích nás ovlivňuje negativním způsobem. Jakým způsobem nám hřích znemožňuje správně pochopit Písmo? Jak může zkreslit náš postoj k Písmu skutečnost, že chceme dělat něco, co Bible odsuzuje?
3. Uveďte příklady biblických textů, které jsme schopni lépe pochopit díky znalosti historických a kulturních souvislostí daného období?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Jazyk, text a kontext

Texty na tento týden

Dt 32,46.47; 1Kr 3,6; Nu 6,24–26; Gn 1,26.27; Gn 2,15–23; Gn 15,1–5

Základní verš

„Vezměte knihu tohoto zákona a uložte ji po straně schrány smlouvy Hospodina, vašeho Boha. Tam bude proti tobě svědkem.“ (Dt 31,26)

Miliardy lidí na naší planetě používají k dorozumívání celkem více než šest tisíc jazyků. Celá Bible je přeložena do více než šesti set jazyků, do dalších více než dvou tisíc pěti set jazyků je přeložen Nový zákon nebo některé jeho části. Jde samozřejmě o obrovský počet překladů, ale je to stále jen polovina známých jazyků, jimiž se na světě mluví – ačkoli někdy se jedná jen o malé jazykové skupiny.

Odhady říkají, že přibližně jedna a půl miliardy lidí nemá do svého rodného jazyka přeloženou žádnou část Bible. A tak i přes obrovské úsilí překladatelů, kteří umožnili, aby téměř šest miliard lidí mohlo číst Písmo ve svém jazyce, zbývá ještě mnoho práce, kterou je třeba vykonat.

Můžeme vnímat jako požehnání, že máme k dispozici ne jeden, ale hned několik biblických překladů! Často to bereme jako samozřejmost a zapomínáme nejen na ty, kteří nemohou číst Bibli v mateřštině, ale i na skutečnost, že po staletí existovaly i v samotné Evropě snahy, aby se lidem Bible do rukou nedostala. Díky reformaci a vynálezu knihtisku to už však není problém. My, kteří Bibli máme, bychom měli toužit po tom, abychom ji pod vlivem Ducha svatého správně studovali a co nejlépe poznávali Hospodina, který se nám zjevuje na jejích stránkách.

Budování společenství

- *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

POCHOPENÍ PÍSMÁ

¹⁶Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, ¹⁷aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu. (2Tm 3,16.17)

⁴⁶Řekl jim [Mojžíš]: „Upněte své srdce ke všem slovům, která vám dnes dosvědčuji. Prikážete svým synům, aby bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona. ⁴⁷Pro vás není to slovo prázdné, ono je váš život. Pro toto slovo budete dlouho žít v zemi, do níž přejdete přes Jordán, abyste ji obsadili.“ (Dt 32,46.47)

Osobní studium

Bible byla napsána jako svědectví o Božím jednání v průběhu dějin, jako zpráva o Božím plánu záchrany padlého lidstva a jako návod ke spravedlivému životu. Hospodin se rozhodl nechat zaznamenat svědectví o svých myšlenkách a činech lidskými slovy. Tím, že vyvedl Izraelce z Egypta, vyvolil Bůh konkrétní národ, aby o něm svědčil všem obyvatelům země. Umožnil tomuto národu, aby jeho slovo sdělovali prostřednictvím jejich vlastního jazyka – hebrejštiny (a zčásti aramejštiny, jazyka, kterým v různých historických obdobích také běžně mluvili).

Vzestup řecké (resp. helénistické) kultury přinesl nové příležitosti – a to byl také jeden z důvodů, proč Nový zákon vznikl a šířil se v řečtině, která se hojně využívala v celé oblasti Středomoří. (V té době již existoval i řecký překlad Starého zákona známý jako Septuaginta.) Tento „univerzální“ jazyk se spolupodílel na rychlém šíření evangelia apoštolů po Ježíšově smrti.

V pozdějších letech apoštol Jan „dosvědčil Boží slovo a svědectví Ježíše Krista, vše, co viděl“ (Zj 1,2). Takovým způsobem Bible potvrzuje spojitost mezi inspirovaným Písmem a svědectvím Ježíše Krista.

Uvažuj znovu o textu Dt 32,46.47. Proč bylo pro Izraelce tak důležité, aby „bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona“ (má se na mysli Tóra; Dt 32,46)? Platí i dnes slova o tom, že díky dodržování zákona budeme „dlouho žít v zemi“ (Dt 32,47)? Vysvětli svou odpověď.

Uvažuj znovu o textu Dt 32,46.47. Proč bylo pro Izraelce tak důležité, aby „bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona“ (má se na mysli Tóra; Dt 32,46)? Platí i dnes slova o tom, že díky dodržování zákona budeme „dlouho žít v zemi“ (Dt 32,47)? Vysvětli svou odpověď.

Ať už ovládáme původní biblické jazyky a studujeme Bibli v originále, nebo ji čteme prostřednictvím jednoho či více překladů, klíčové je, abychom byli za Boží slovo vděční, a co je nejdůležitější, abychom podle něj i žili.

Aplikace

Proč nikdy není „prázdné“ poslouchat Boží slovo a učit to i svoje děti? (Dt 23,47)?

SLOVA A JEJICH VÝZNAM

Ohlas mi zrána své milosrdenství, neboť doufám v tebe. Dej mi poznat cestu, po níž mám jít, neboť k tobě pozvedám svou duši. (Ž 143,8)

²³Mluv k Áronovi a jeho synům: Budete žehnat synům Izraele těmito slovy: ²⁴„Hospodin tě požehná a ochrání tě, ²⁵Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, ²⁶Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdarí tě pokojem.“ ²⁷Tak vloží mé jméno na Izraelce a já jim požehnám. (Nu 6,23–27)

Osobní studium

V každém jazyce (včetně biblických jazyků) existuje mnoho slov, která mají tak bohatý a hluboký význam, že je velmi komplikované přeložit je do jiného jazyka jediným slovem. Správné pochopení takových slov vyžaduje rozsáhlé studium jejich použití v Bibli.

Uvažuj o uvedených textech. Jak se Boží milosrdenství a dobrota projevují vůči jeho stvoření?

1Kr 3,6

Ž 57,4

Ž 66,20

Ž 143,8

Mi 7,20

Hebrejské slovo *chesed* (milosrdenství) je jedním z významově nejbohatších a nejhlubších slov Starého zákona. Popisuje Boží lásku, dobrotu, milosrdenství a Boží smluvní vztah k jeho lidu. V uvedených verších vidíme, že Bůh prokazoval „velké milosrdenství“ [*chesed*] Davidovi (1Kr 3,6). „Bůh sešle své milosrdenství [*chesed*] a věrnost“ (Ž 57,4). V souvislosti s Izraelem se říká „prokážeš věrnost Jákobovi, milosrdenství [*chesed*] Abrahamovi“ (Mi 7,20). O význa-

mu slova *chesed* bylo publikováno mnoho monografií a teologických spisů, v nichž se autoři snažili vystihnout a popsat hloubku Boží milosti a lásky vůči nám.

Uvažuj o uvedených textech. Co se v nich hovoří o pokojí?

Nu 6,24–26

Jb 3,26

Ž 29,11

Iz 9,6; 32,17

Hebrejské slovo *šalom* se často překládá jako „pokoj“, „klid“ nebo „mír“. Význam tohoto slova je však mnohem hlubší a širší. Může být přeloženo jako „prosperita“, „úplnost“, „blaho“, „soulad“ nebo „spočinutí“. Milost a milosrdenství našeho Boha nám přinášejí *šalom*, který je darem od Hospodina (Nu 6,24–26). Protikladem může být Jób, který ve svém trápení *šalom* postrádá, což se projevuje nedostatkem ztišení, odpočinku a místo toho přichází do jeho života zmatek (Jb 3,26). V našem uspěchaném a chaotickém světě můžeme prožívat hluboké požehnání v souvislosti se sobotním dnem. Součástí sobotního požehnání je klid, který můžeme prožívat ve společenství s Bohem. Právě on nás chce naplnit pokojem.

Aplikace

Ať mluvíme jakýmkoli jazykem, i bez poznání původního smyslu uvedených slov můžeme prožívat to, co píše apoštol: „A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude strážit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši.“ (Fp 4,7) Co tobě pomáhá prožívat požehnání Božího pokoje?

VÝZNAM OPAKOVÁNÍ SLOV V BIBLICKÉM TEXTU

²⁶řekl Bůh: „Učijme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptačtvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,26.27)

¹Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka. Seděl na vysokém a vzorném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám. ²Nad ním stáli serafové: každý z nich měl po šesti křídlech, dvěma si zastíral tvář, dvěma si zakrýval nohy a dvěma se nadnášel. ³Volali jeden k druhému: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ ⁵řekl jsem: „Běda mi, jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.“ (Iz 6,1-3.5)

Osobní studium

Pro zdůraznění myšlenek existuje v hebrejském způsobu uvažování více možností. Na rozdíl od evropských jazyků (včetně češtiny) neobsahuje hebrejšтина žádná interpunkční znaménka, takže struktura tohoto jazyka vyjadřuje myšlenky odlišným způsobem.

Přečti si úvodní texty a zaměř se na to, jaká slova se v nich opakují. Jak se opakováním rozšiřuje význam slov a celé myšlenky?

Jedním ze způsobů, jakým hebrejský autor mohl zdůraznit určitou charakteristiku Boha, bylo zopakovat ji třikrát. Když se zpráva o stvoření dostává k vyvrcholení Božího stvořitelského díla, text zdůrazňuje jedinečnou důležitost stvořeného lidstva. Subjektem slovesa *bara* („stvořit“) je vždy Bůh. To znamená, že jen Bůh má moc tvořit, aniž by byl závislý na předchozí existenci hmoty. Ve verši Gn 1,27 se sloveso „stvořit“ opakuje třikrát. Mojžíš tak zdůrazňuje, že lidské bytosti jsou stvořené Bohem a zároveň jsou stvořeny k jeho obrazu.

V záznamu Izajášova vidění a povolání serafové opakují slova: „Svatý, svatý, svatý je Hospo-

din zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ (Iz 6,3) V tomto verši se zdůrazňuje svatost bázeň vzbuzujícího Boha, který svou přítomností naplňuje chrám. Boží svatost můžeme vnímat i prostřednictvím Izajášova vyjádření, když si uvědomí, že stojí v přítomnosti Všemohoucího: „Běda mi, jsem ztracen.“ (Iz 6,5) Dokonce i prorok jako Izajáš je při uvědomění si Boží svatosti a dokonalosti otřesen z vlastní zkaženosti a nicotnosti. Zde, dávno předtím, než apoštol Pavel popsal lidskou hříšnost a naléhavou potřebu Spasitele (Ř 1-3), Bible popisuje hříšnou přirozenost člověka.

Ve třetí kapitole knihy Daniel nacházíme v různých obměnách opakování výrazu „Nebúkadnesar dal zhotovit“ (var.: „postavil“ Da 3,1.2.3.5.7.12.14.15.18). Toto vyjádření (a jeho variace) se v textu opakuje desetkrát. Takovým způsobem je Nebúkadnesarovo vzdorovité jednání postaveno do jasného protikladu s obrazem, který mu Bůh zjevil prostřednictvím Daniela (Da 2,31-45). Text zdůrazňuje nesmyslnou snahu člověka připodobnit se Bohu a nárokovat si uctívání ostatních lidí, která stojí v příkrém rozporu se skutečností, že jedině pravý Bůh je hodný uctívání.

Aplikace

Uvažuj, jaké myšlenky jsou pomocí opakování vyjádřeny ve verších Jr 22,29 a Ez 21,32. Jak bys tento důraz vyjádřil bez použití opakování? Proč je důležité znát alespoň některá základní pravidla, jakými se řídili ve svém vyjadřování bibliční pisatelé, kteří psali hebrejsky či řecky?

TEXT A KONTEXT

Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,27)

I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chrpí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. (Gn 2,7)

Osobní studium

Všechna vyjádření v Písmu se nacházejí v určitém kontextu. Žádné slovo nestojí osamoceně. Bezprostřední kontext každého slova tvoří věta, v níž se nachází. Proto je třeba vždy nejprve pochopit, jaký význam má dané slovo v konkrétní větě. Potom existuje širší kontext, ve kterém se daná věta nachází. Může jít o odstavec, kapitolu nebo několik kapitol. Abychom při studiu Božího slova nedošli k chybným závěrům, je důležité usilovat o co nejlepší pochopení kontextu jednotlivých slov a vět.

Porovnej navzájem úvodní verše a pak si přečti text Gn 2,15–23. Jak nám tyto různé pasáže a kontexty mohou pomoci pochopit význam hebrejského slova *adam*, které se překládá jako „člověk“ nebo „muž“?

Už jsme si ukázali, že opakování slova *bara* („stvořit“) ve verši Gn 1,27 vyjadřuje důraz na to, že člověka stvořil Bůh. Nyní si můžeme uvědomit, že „člověk“ je v kontextu tohoto verše definován jako „muž a žena“. To znamená, že hebrejské slovo *adam* máme v kontextu tohoto verše vnímat jako obecné označení lidstva nebo lidství.

Ve verši Gn 2,7 je však totéž slovo (*adam*) použité při popisu toho, jak byl Adam zformován z prachu „země“ (v hebrejštině se „zem“ řekne *adama*; jde o slovní hříčku). Mluví se zde pouze o muži Adamovi, protože Eva byla stvořena nejen o něco později, ale i odlišným způsobem. V každém z těchto dvou veršů (přestože se nacházejí v rozmezí dvou kapitol) nabývá tedy slovo *adam* jiný význam: „lidstvo“ (Gn 1,27) a „muž“ Adam (Gn 2,7). Skutečnost, že muž Adam je zároveň i „součástí“ lidstva, se později potvrzuje v rodokmenech (Gn 5,1–5; 1Pa 1,1 a L 3,38) a v odkazu na Ježíše, který se stal „druhým Adamem“ (Ř 5,12–14).

Podobně, jako slovo Adam v konkrétním verši, i zpráva o stvoření Adama a Evy se nachází v širším kontextu zprávy o stvoření v Genesis 1 a 2. Tyto dvě kapitoly můžeme tedy vnímat jako vyšší textovou jednotku, která přináší informace o dalších tématech, myšlenkách a událostech. Text Gn 2,4–25 se někdy označuje jako „druhá zpráva o stvoření“, ale ve skutečnosti nejde o jinou zprávu, ale jen o tutéž zprávu s odlišnými důrazy (více v příští lekci). V obou zprávách se hovoří o skutečném původu lidstva.

Aplikace

V uvedených verších jsme si mohli všimnout, že lidé – muž i žena – jsou přímo stvořeni Bohem. Co na základě této zprávy můžeš usuzovat o tom, jak pošetilá je „moudrost světa“ (1K 1,20), která vznik života popisuje jako náhodu?

KNIHY BIBLE A JEJICH POSELSTVÍ

¹Po těchto událostech se stalo k Abramovi ve vidění slovo Hospodinovo: „Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna.“²Abram však řekl: „Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Eliezer.“³Abram dále řekl: „Ach, nedopřál mi potomka. To má být mým dědicem správce mého domu?“⁴Hospodin však prohlásil: „Ten tvým dědicem nebude. Tvým dědicem bude ten, který vzejde z tvého lůna.“⁵Vyvedl ho ven a pravil: „Pohled' na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat.“ A dodal: „Tak tomu bude s tvým potomstvem.“ (Gn 15,1–5)

¹⁶Přisáhl jsem při sobě, je výrok Hospodinův, protože jsi to učinil a neodepřel jsi mi svého jediného syna, ¹⁷jistotně ti požehnám a tvé potomstvo jistotně rozmnožím jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu. Tvé potomstvo obdrží bránu svých nepřátel ¹⁸a ve tvém potomku dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu. (Gn 22,16–18)

Osobní studium

Největšími kontextovými jednotkami Písma jsou jednotlivé knihy. Biblické knihy vznikaly na různých místech, v různorodých podmínkách a s různým záměrem. Některé knihy sloužily jako prorocké poselství, jiné byly sbírkami – jako například Žalmy. Některé jsou historickými knihami (se silným náboženským podtextem – například knihy Královské) a další jsou listy různým církvím.

Když se snažíme pochopit význam a poselství knihy, je důležité věnovat se autorovi a místu vzniku. Některé knihy mají jasně určeného autora. Typickým příkladem jsou Pavlovy listy, kde apoštol sama sebe označuje za autora. Autorství prvních pěti knih Starého zákona se připisuje Mojžíšovi (Joz 8,31.32; 1Kr 2,3; 2Kr 14,6; 21,8; Ezd 6,18; Neh 13,1; Da 9,11.13; Mal 3,22). Mojžíšovo autorství potvrdil i Ježíš (Mk 12,26; J 5,46.47; 7,19) a apoštolové (Sk 3,22; Ř 10,5). Jsou však biblické knihy, kde nedokážeme zjistit totožnost autora. (Například u autorství knih Rút a Ester nebo mnoha historických knih, jako jsou knihy Samuelovy nebo Paralipomenon.)

Uvažuj znovu o úvodních textech. Proč je pro nás důležitá informace, že autorem knihy Genesis je Mojžíš?

Knihy Exodus, Leviticus, Numeri a Deuteronomium (tedy 2. až 5. kniha Tóry) napsal Mojžíš – samozřejmě po vyjití z Egypta. Ale protože Genesis je klíčová pro pochopení Božího jednání od stvoření až po období patriarchů, je logické předpokládat, že vznikla ještě před knihou Exodus.

„Jak plynula léta, jeho modlitby za Izrael vystupovaly dnem i nocí k Bohu. Zde, inspirován Duchem svatým, napsal [Mojžíš] knihu Genesis. Dlouhé roky strávené uprostřed samoty pouště přinesly bohaté požehnání pro svět ve všech dobách.“ (PP 251; NUD 118)

Z knihy Genesis se dozvídáme nejen o stvoření světa a o původu člověka, ale také o plánu spasení a způsobu, jakým Bůh zachrání hříšné lidstvo. Tento plán se stal jasnějším, když Bůh uzavřel smlouvu s Abrahamem. Tato smlouva zahrnovala i zaslíbení vytvořit z Abrahamova potomstva velký národ, kterého bude jako hvězd na nebi a jako písku na mořském břehu (Gn 22,17).

Aplikace

Které další důležité pravdy se dozvídáme z knihy Genesis? Proč jsou zprávy zaznamenané v této knize nejen jedinečné, ale i klíčové? Co nás to učí o úloze Božího slova pro budování naší víry?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 5. kapitolu „Začátky reformace“ (GC 79–96; VDV 57–68) a 8. kapitolu „Zde stojím a nemohu jinak“ (GC 145–170; VDV 101–116) z knihy *Velké drama věků*.

„Bůh ve svém slovu poskytuje lidem vědomosti potřebné ke spasení. Písmo svaté je proto třeba přijímat jako autoritativní, neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zjevuje věrouku a je zkušebním kamenem pro posuzování zkušeností. ... Skutečnost, že Bůh zjevil lidem svou vůli prostřednictvím svého slova, ovšem neznamená, že je už zbytečná stálá přítomnost a pomoc Ducha svatého. Naopak, náš Spasitel slíbil, že jeho Duch bude objasňovat Boží slovo jeho služebníkům, vysvětlovat jeho učení a ukazovat, jak je mají aplikovat. Protože Bibli inspiroval Boží Duch, je nemožné, aby učení Ducha odporovalo tomu, co učí Boží slovo.“ (GC 9; VDV 10)

Otázky k rozhovoru

1. Co můžeš udělat pro to, abys naplno využil možnost číst Bibli ve svém rodném jazyce? Jak se můžeš naučit vážit si Bible jako Božího slova a žít vírou podle jejího poselství?
2. Uvažuj o rozdílu mezi tím, co o původu člověka říká Bible (byli jsme stvořeni Bohem během stvořitelského týdne), a co o něm jménem „vědy“ říká samotné lidstvo (že jsme se vyvinuli za miliardy let v procesu evoluce). Co nám rozpor mezi oběma pohledy říká o důležitosti přidržen se biblického poselství? Kam se lidstvo dostává ve svém uvažování, když odmítá Boží slovo?
3. Jaké prostředky ti mohou pomoci lépe pochopit Písmo? Pokud zatím žádné nemáš, co a jak můžeš využít z toho, o čem jsme mluvili tento týden?
4. Izraelci byli instruováni, aby své děti učili velkým pravdám, které jim byly svěřeny. Měli jim vyprávět, jak je Hospodin v jejich životech vedl (Dt 4,9). Vyučovat děti cestám víry je důležité, ale jaký vliv má na naši vlastní víru skutečnost, že mluvíme o Božím vedení v životě? Jak naši víru ovlivňuje to, když se o ni dělíme s druhými lidmi?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Stvoření

Texty na tento týden

J 1,1-3; Gn 1,3-5; Ex 20,8-11; Zj 14,7; Mt 19,3-6; Ř 5,12

Základní verš

„Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí.“ (J 1,1-4)

Jedním z typických rysů Bible (a vůbec starověké literatury) je to, že důležité myšlenky, které určují pochopení celého díla, jsou představeny hned na počátku. To, co je řečeno nejprve, je jakýmsi „předznamenáním“, v jehož duchu máme číst a chápat to, co bude následovat.

První kapitoly knihy Genesis tak tvoří základ celého Pisma. Hlavní naučení a nejdůležitější informace Bible mají svůj zdroj právě v těchto kapitolách. Zde nacházíme poznatky o Bohu, který jedná v harmonii tří osob jako Otec, Syn (J 1,1-3; Žd 1,1.2) a Duch (Gn 1,2) při stvoření světa a všeho, co je na něm – včetně stvoření člověka (Gn 1,26-28). Genesis nás také seznamuje se sobotou (Gn 2,1-3), s původem zla (Gn 3), s Mesiášem a plánem vykoupění (Gn 3,15); celosvětovou potopou (Gn 6-9); smlouvou (Gn 1,28; 2,2.3.15-17; 9,9-17 a Gn 15); se zmatením jazyků a rozptýlením lidí (Gn 10-11) a s rodokmeny, které přinášejí informace o biblické chronologii od stvoření až po Abrahama (Gn 5 a 11). A konečně, z knihy Genesis je odvozeno i naše pochopení takových témat, jako jsou: moc slova pocházejícího od Boha (Gn 1,3; 2Tm 3,16; J 17,17), podstata člověka (Gn 1,26-28); Boží charakter (Mt 10,29.30); manželství mezi mužem a ženou (Gn 1,27.28; Gn 2,18.21-25); správa země a jejích zdrojů (Gn 1,26; 2,15.19) a zaslíbení naděje na nové stvoření (Iz 65,17; 66,22; Zj 21,1). Části z těchto témat se budeme věnovat tento týden.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NA POČÁTKU...

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. (Gn 1,1)

¹Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha.

³Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. (J 1,1-3)

¹Mnohokrát a mnohými způsoby mluvil Bůh k otcům ústy proroků; ²v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. (Žd 1,1,2)

Osobní studium

Uvažuj o textu Gn 1,1. Jaké důležité pravdy se nacházejí v tomto jediném verši?

Bible začíná nesmírně vznešeným výrokem, který sice může působit jednoduše, ale když ho podrobně studujeme, objevíme v něm nepopsatelnou hloubku. Vždyť nakonec právě v první větě Písma nacházíme odpovědi na největší otázky lidského hledání – kým vlastně jsme a odkud jsme se tu vzali.

Existujeme, neboť Bůh nás stvořil v konkrétním čase v minulosti. Nevyvinuli jsme se z ničeho, nevznikli jsme náhodou, naše existence není nesmyslná a náhodná, jak by to mohlo vyplývat ze současných vědeckých modelů původu života. Darwinova evoluce protirečí Písmu z každého úhlu pohledu a pokusy některých křesťanů sladit evoluční model s Biblí vyznívají přinejmenším nerozumně.

Bůh stvořil svět v konkrétním čase, který Písmo označuje termínem „na počátku“.

Znamená to, že Bůh musel existovat dříve, než byl stvořen čas, který byl vyjádřen každodenním cyklem „večer a ráno“ a následně prostřednictvím měsíců a let souvisejících s postavením Země vůči Slunci a Měsíci. Tento absolutní začátek nachází odezvu i v dalších knihách Písma, což opakovaně potvrzuje povahu a smysl Božího stvořitelského díla (J 1,1-3).

Uvažuj znovu o úvodních textech J 1,1-3 a Žd 1,1,2. Jak rozumíš skutečnosti, že ten, jehož prostřednictvím se uskutečňovalo stvoření, za nás zemřel na kříži?

Písmo nám zjevuje, že stvoření se odehrávalo skrze Ježíše Krista, skrze Slovo. Bible říká, že „Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.“ (J 1,3) Zároveň vidíme, že Ježíš Kristus je tím, „skrze něhož [Bůh] stvořil i věky“ (Žd 1,2). Jelikož vše mělo na počátku svůj původ v Ježíši, můžeme mít naději, že na konci opět přivede k dokonalosti vše, co začal, protože on je „Alfa i Omega“ a „první i poslední, počátek i konec“ (Zj 1,8; 22,13).

Aplikace

Jak tvůj život a tvoje názory ovlivňuje poznání, že tě stvořil Bůh? Jak by se tvoje postoje změnily, kdybys tomu nevěřil? V čem a proč by bylo tvoje vnímání sebe sama i ostatních odlišné?

STVOŘITELSKÉ DNY

³I řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo. ⁴Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy. ⁵Světlo nazval Bůh dnem a tmou nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první. (Gn 1,3–5)

Osobní studium

V posledních letech se opakovaně objevují tendence nepovažovat stvořitelický týden za doslovný časový úsek, ale spíše za metaforu, podobenství, nebo dokonce mýtus. Tento přístup souvisí s evoluční teorií, která při vzniku života na Zemi počítá s dlouhými časovými obdobími.

Co o tomto tématu říká Bible? Proč máme stvořitelické „dny“ v knize Genesis považovat za doslovné dny, ne za dny obrazné?

Jakého významu nabývá slovo „den“ v kontextu úvodních veršů i textu Ex 20,8–11?

V celé zprávě o stvoření je pro označení doslovného dne důsledně použito hebrejské slovo *jom*. Nic v záznamu o stvoření v knize Genesis nenaznačuje, že by měl autor na mysli něco jiného než doslovný den, jak ho chápeme dnes.

Je zajímavé, že první časové jednotce dal název samotný Bůh (Gn 1,5). *Jom* nebo „den“

je definován slovním spojením „byl večer a bylo jitro“ (Gn 1,5.8.13.19.23.31 – celkově šestkrát). Slovo den je zde použito v jednotném čísle a znamená jeden den.

Sedm dní stvoření bychom tedy měli vnímat jako sedm ucelených časových jednotek. První výskyt spojení „byl večer a bylo jitro“ uvádí základní číslovka *echad* („jeden“; doslovný překlad by tedy zněl „byl večer a bylo jitro, den jeden“), po níž už následují řadové číslovky (tedy „den druhý“, „den třetí“ atd.). Toto schéma ukazuje na posloupnost dní, které mají své zakončení sedmý den. Použité výrazy ani forma vyprávění nenaznačují, že by mezi jednotlivými dny byla jakákoli přestávka nebo časová mezera. Sedmi dnům stvoření je třeba rozumět přesně tak, jak sedm dní popisujeme dnes.

Posloupnost sedmi doslovných dní během stvořitelického týdne je také základem pro sobotní odpočinek ve čtvrtém přikázání, které Bůh napsal vlastním prstem.

Aplikace

Zpráva o stvoření v knize Genesis není jedinou zprávou o stvoření v Písmu. V Bibli se mluví o „novém stvoření“, které souvisí s Ježíšovým druhým příchodem. Při druhém stvoření Bůh promění naše smrtelná těla „naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice“ (1K 15,52). Pokud něco takového může Bůh vykonat „v okamžiku“ při druhém stvoření, proč by při prvním stvoření potřeboval miliardy let?

SOBOTA A STVOŘENÍ

¹Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. ²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. ³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2,1–3)

Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ (Zj 14,7)

Osobní studium

Sobota dnes čelí útokům sekulární společnosti i církevních společenství. Můžeme to pozorovat v různých oblastech. Některé vlivy jsou zřejmé, například plánování práce ve velkých firmách, kde je náročné nebo téměř nemožné upravit si rozvrh tak, aby člověk mohl světit sobotu. Jiné vlivy si možná neuvědomujeme tak jasně. Například kalendáře jsou v mnoha zemích, naši nevyjímaje, uspořádány tak, že pondělí je prvním dnem týdne a neděle sedmým dnem. V nedávné papežské encyklice *Laudato si'*: – *O péči o náš společný domov*, věnované klimatickým změnám, je sobota označena jako „židovská sobota“, zatímco neděle je v duchu tradice katolické církve vyzvednuta jako „první den nového stvoření“. Podle této encykliky neděle „svým světlem prozařuje celý týden a povzbuzuje nás, abychom pečovali o přírodu a o chudé“. (Papež František, *Laudato si'*, Vatikán, 2015, odstavec 237)

Uvažuj o textech Gn 2,1–3; Ex 20,8–11, Mk 2,27 a Zj 14,7. Jak je myšlenka stvořitelského týdne propojena se čtvrtým přikázáním? A jak souvisí s poselstvím tří andělů?

V Bibli čteme: „Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal...“ (Gn 2,2). Mnozí kreaci-

onisté dnes zdůrazňují Boží dílo během šesti dní stvoření, ale vyhýbají se skutečnosti, že neskončilo šestým dnem. Stvoření skončilo až sedmý den, kdy Bůh stvořil sobotu. To je také jeden z důvodů, pro který Ježíš říká farizeům: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu.“ (Mk 2,27) Ježíšovo autoritativní prohlášení vychází z toho, že on sám stvořil sobotu jako věčné znamení a pečeť Boží smlouvy se svými lidem. Sobota nebyla určena pouze pro židovský národ, ale pro celé lidstvo, „pro člověka“.

Začátek druhé kapitoly knihy Genesis charakterizuje třemi slovesy, co Bůh udělal po stvoření soboty. Zaprvé, podle Ex 2,2 „přestal konat“ (ČEP; ČSP), jinak přeloženo „odpočinul“ (B21), čímž nám dal příklad své touhy odpočívat spolu s námi (s jeho stvořením). Zadruhé, „požehnal“ sedmý den (Gn 2,3). V příběhu stvoření Bůh žehná zvířatům (Gn 1,22) a Adamovi a Evě (Gn 1,28), ale ze všech dní dal konkrétní požehnání jen sedmému dni. A zatřetí, Bůh „posvětil“ sedmý den (Gn 2,3).

Tato tři ustanovení se netýkají žádného jiného dne v Písmu. Opakují se ve čtvrtém přikázání, ve kterém Bůh připomíná stvoření jako základ svěcení soboty (Ex 20,11).

Aplikace

V Zj 14,7 a v Ex 20,11 se uctívání Boha a zachovávaní soboty přímo váže na stvoření a uctívání Stvořitele. Jak sobota souvisí s událostmi posledních dnů?

STVOŘENÍ A MANŽELSTVÍ

²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. ²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,26–28)

Osobní studium

Během uplynulého desetiletí jsme se stali svědky velkých změn v tom, jak jednotlivé země a jejich právní normy definují manželství. Mnohé státy odsouhlasily sňatky lidí stejného pohlaví. Změnily tak předchozí zákony, které chránily rodinu, v jejímž centru je jeden muž a jedna žena. Jde o opravdu nevídaný vývoj a vyvolává nové otázky o instituci manželství, o vztahu mezi církví a státem a také o posvátnosti manželství a rodiny, o níž se píše v Písmu.

Co nám úvodní verše a také Gn 2,18.21–24 říkají o Božím ideálu pro manželství?

Šestý den Bůh tvoří člověka jako vyvrcholení dosavadního stvořitelského díla. Je pozoruhodné sledovat, že v souvislosti s Bohem je poprvé použito množné číslo, když v Gn 1,26 Bůh říká: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby.“ Všechny tři osoby trojjediného Boha naplněné vzájemnou láskou nyní na zemi formují základy manželství, vztahu dvou lidí uspořádaného podle božského vzoru.

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ (Gn 1,27) Později Adam po stvoření ženy prohlašuje: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla!“ (Gn 2,23), a nazývá ji „muženu“ (překlad je pokusem vyjádřit slovní hříčku v hebrejštině, kde slovo iša /„žena“/ vzniká odvozením ze slova iš /„muž“/). Samo manželství je charakterizováno následovně: „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“ (Gn 2,24)

Písmo je jednoznačné v tom, že tento jedinečný vztah se vytváří mezi ženou a mužem, kteří oba pocházejí ze spojení svých rodičů – také ženy a muže. Tento koncept je objasněn i v instrukcích, které dostávají první pozemští rodiče: „A Bůh jim požehnal a řekl jim: ‚Plodte a množte se a naplňte zemi.‘“ (Gn 1,28) Podle pátého přikázání mají děti (potomci) ctít svého otce a svou matku (Ex 20,12). Taková výzva nemůže být naplněna v žádném jiném vztahu než v heterosexuálním partnerství.

Aplikace

Uvažuj o Ježíšových slovech z Mt 19,3–6. Co se z těchto veršů dovídáme o povaze a posvátnosti manželství? Jak by se měl projevovat náš pevný a věrný postoj k biblickým principům manželství, uvědomíme-li si Boží lásku k celému lidstvu a skutečnost, že jsme všichni hříšní?

STVOŘENÍ, PÁD A KŘÍŽ

Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Gn 1,31)

¹⁵Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Eden, aby ji obdělával a střežil. ¹⁶A Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z každého stromu zahrady smíš jíst. ¹⁷Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojezl, propadneš smrti.“ (Gn 2,15–17)

Osobní studium

V Bibli nacházíme nepřerušenu linku událostí a témat od dokonalého stvoření, pádu do hříchu a zaslíbení Mesiáše, až po konečné vykoupení. Tyto hlavní události tvoří základ dějin spasení lidstva.

Uvažuj nad úvodními texty a také nad Gn 3,1–7. Co se stalo a jaké to mělo následky pro dokonalé Boží stvoření?

Bůh prohlásil své stvoření za „velmi dobré“ (Gn 1,31). „Tím bylo dokončeno stvoření. ... Pozemský ráj vzkvétal. Adam a Eva měli volný přístup ke stromu života. Stvořených bytostí se nedotkla žádná skvrna hříchu, ani stín smrti.“ (PP 47; PP 26) Bůh Adama a Evu varoval, že pokud budou jíst ze zakázaného stromu, určitě zemřou (Gn 2,15–17). Had začal své přesvědčování otázkou a pak vyřkl slova, které byla v naprostém protikladu k tomu, co řekl Bůh: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ (Gn 3,4) Satan slíbil, že Eva získá úžasné poznání a bude jako Bůh. Oči vidně této lži uvěřila.

Jakými slovy Pavel potvrzuje Boží výrok z Gn 2,15–17. Uvažuj o verších Ř 5,12 a 6,23.

Jak veršům rozumíš? Proč tyto texty odporují konceptu teistické evoluce?

V Písmu vidíme, že pozdější autoři potvrzují předchozí biblická tvrzení a dále je vysvětlují a aplikují. V dopisu Římanům apoštol Pavel píše o hříchu a také o kráse spasení: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.“ (Ř 5,12) Ale evoluční pohled (v jakékoliv formě) představuje smrt jako nedílnou součást přírody miliony let před tím, než se objevil člověk. Tato myšlenka velmi vážně ovlivňuje biblické učení o původu hříchu, o Kristově zástupné smrti na kříži a o plánu spasení. Pokud smrt nesouvisí s hříchem, pak smrt není odplatou (mzdou) za hřích (Ř 6,23) a Kristus by neměl žádný důvod zemřít za naše hříchy.

Stvoření, pád do hříchu a kříž jsou však neoddělitelně a úzce spjatý. Podle Písma je první Adam provázán s druhým Adamem (1K 15,45.47). Víra v darwinistickou evoluci přes snahy zařadit do tohoto procesu Boha je v přímém rozporu se samotnými základy křesťanství.

Aplikace

Jak tvůj každodenní život ovlivňuje skutečnost, že nejsi dílem náhody a že Ježíš Kristus za tebe zemřel, aby tě vykoupil?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 2. kapitolu „Na úsvitu dějin“ (PP 44–51; NUD 14–17) a 9. kapitolu „Stvoření a věda“ (PP 111–116; NUD 46–48) z knihy *Na úsvitu dějin*.

„Narůstající množství důkazů, vycházejících z komparativního, literárního, jazykového a dalších přístupů, směřuje k všeobecné a jedinečné shodě, že označení *jem* (den) v Genesis 1. kapitole vyjadřuje doslovný čtyřiaadvacetihodinový den.

Autor Genesis 1. kapitoly nemohl k vyjádření myšlenky doslovného ‚dne‘ použít jasnější a komplexnější způsob, než jaký použil.“ (Hasel Gerhard F., „The ‚Days‘ of Creation in Genesis 1: Literal ‚Days‘ or Figurative ‚Periods / Epochs‘ of Time?“ *Origins* 21/1 [1994], str. 30.31)

„I ti nejpronikavější myslitelé, pokud nejsou usměřňováni Božím slovem, jsou ve snaze prozkoumat vztah mezi vírou a zjevením zmateni. Stvořitel a jeho dílo jsou mimo jejich chápání. A protože je nelze vysvětlit pomocí přírodních zákonů, prohlašují biblické dějiny za nespolehlivé.“ (8T 258)

Otázky k rozhovoru

1. Všimněte si výše uvedeného citátu z pera Ellen G. Whiteové. I dnes velmi často vidíme úplně stejné pokusy sladit tvrzení vědy s biblickým záznamem. Takové snahy však dříve či později vedou k oslabování věrohodnosti Písma tvrzením, že Bibli nemůžeme brát až tak vážně. Proč je takový přístup nebezpečný?
2. Proč je nemožné vážně přijímat biblické poselství, a zároveň souhlasit s teistickou evolucí? Setkali jste se s někým, kdo se pokouší sladit tak rozporné pojetí smrti, jaké nabízí evoluční teorie, s Bibli? Jak byste mu mohli vysvětlit svůj postoj?
3. Pokud je Bible Božím zjevením, pak jsou naše myslí otevřené úžasné realitě, kterou v této knize nacházíme. Proč by tedy křesťané měli být označováni za „omezené“, když se otvírají pravdám Písma, které zjevil nekonečný Bůh? Ve skutečnosti platí, že ateistický a materialistický pohled na svět je mnohem více vymezený než křesťanský světonázor.
4. Jako křesťané, kteří zůstávají věrni Božimu slovu, máme mít pochopení pro lidi, kteří zápasí s otázkou vlastní sexuální identity. Proč v žádném případě nesmíme „kamenovat“ ty, kteří prožívají své vlastní zápasy, a to ani tehdy, jestliže – podobně jako cizoložnice v době Pána Ježíše – hřeší? Jak bychom jim naopak mohli pomoci?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Genesis a některé sporné pojmy

Texty na tento týden

Jb 26,7–10; Gn 1–2; Gn 5; Gn 11; 1Pa 1,18–27; Mt 19,4,5; J 1,1–3

Základní verš

„Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ (Ž 19,2)

Písmo inspirovalo mnoho velkých myslitelů, aby zkoumali stvořený svět. Johannes Kepler, Isaac Newton, John Ray, Robert Boyle a mnozí další významní vědci věřili, že jejich práce odhalí ještě více o díle Stvořitele.

Po francouzské revoluci se věda devatenáctého století změnila. Přestala vycházet z pozice teistického světonázoru a přijala pohled na svět ovlivněný naturalizmem (příroda je jediná opravdová skutečnost a neexistuje žádný duchovní princip) a materializmem (vše, co existuje, je buď hmota samotná, nebo je ve své existenci na hmotě závislé). Při takovém přístupu už většinou nezbylo žádné místo pro cokoliv nadpřirozeného. Tyto filozofické myšlenky zpopularizoval Charles Darwin ve svém díle *O původu druhů* (1859). Věda se od té doby výrazně vzdálila biblickým základům. Jedním z výsledků je radikální přehodnocení příběhů zapsaných v knize Genesis.

Učí Bible překonaný a vědecky nepodložený pohled na kosmologii? Převzala Bible svůj pohled od okolních pohanských národů, nebo se její výklad světa liší? Je platnost Bible kulturně podmíněna místem a časem vzniku, nebo nás její inspirovaný původ pozvedá k takovému pohledu na vznik života, který je díky Božímu zjevení komplexní a univerzální?

Toto jsou některé z otázek, které si budeme klást tento týden.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PLOCHÁ ZEMĚ?

²¹Což o tom nevíte? Což jste neslyšeli? Neoznámili vám to už na počátku? Což nechápete, kdo položil základy zemi? ²²Ten, který sídlí nad obzorem země, jejíž obyvatelé jsou jako kobylky, ten, který nebesa jak závoj roztahuje a napíná je jako stan k obývání. ²³Ten hodnostáře za nic nemá a jako s nicotou nakládá se soudci země. (Iz 40,21–23)

Osobní studium

Mnozí lidé si myslí, že zatímco dnes věří tomu, že Země je plochá, jen zastánci konspiračních teorií, ve starověku si to mysleli všichni. Mnoho lidí bylo však v minulosti přesvědčeno, že Země je kulatá. I dnes jsou však lidé, kteří se domnívají, že Bible mluví o ploché Zemi.

Uvažuj o textech Zj 7,1 a 20,7.8. Jaký je kontext těchto veršů? Říkají něco o ploché zemi?

Jan, autor těchto textů, zaznamenává proctví týkající se konce času a popisuje přitom čtyři anděly, kteří se postavili „do čtyř úhlů země a bránili všem čtyřem větrům“ (Zj 7,1). Třikrát opakuje slovo „čtyři“, aby anděly spojil se čtyřmi světovými stranami.

Jan zde používá obrazný jazyk, podobně jako když my dnes řekneme, že „slunce zapadá“ nebo že „od východu se zvedá vítr“. Trvat na doslovném výkladu tohoto pro-

rockého textu, když kontext jasně hovoří o obrazném pojmenování severu, jihu, východu a západu, znamená vytrhnout tyto věty z jejich kontextu a vkládat do nich význam, který zjevně nemají. Vždyť podobně Ježíš řekl: „Neboť ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky“ (Mt 15,19), ale rozhodně nemluvil o lidské fyziologii ani nepopisoval funkci lidského srdce. Používal obrazný jazyk, aby zdůraznil určitý mravní princip.

Uvažuj o textech Jb 26,7–10 a Iz 40,21–23. Co se z nich dozvídáme o vlastnostech země?

V textu Jb 26,7 je země popsána jako něco, co visí v prázdnotě: „On roztáhl sever nad pustotou, nad nicotou zavěsil zemi.“ Iza-jáš konstatuje: „Ten, který sídlí nad obzorem země, jejíž obyvatelé jsou jako kobylky, ten, který nebesa jak závoj roztahuje a napíná je jako stan k obývání.“ (Iz 40,22)

Aplikace

Představ si, že žiješ v 1. století po Kr. Jaké důkazy bys mohl najít o tom, že země se pohybuje? Nebo by se ti zdálo pravděpodobnější, že země se nehýbe? A jaké důkazy bys mohl mít o tom, jestli je téměř kulatá, anebo plochá?

STVOŘENÍ A STAROVĚKÁ LITERATURA

²⁶I řekl Bůh: „Učinme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptačtvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.²⁸A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptačtvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,26–28)

Osobní studium

Archeologové objevili texty ze starověkého Egypta a Blízkého východu, v nichž jsou zapsány starodávné příběhy stvoření a potopy. Mnoho z nich tyto objevy přivedly k otázkám, zda záznamy o těchto událostech, nacházející se v knize Genesis, nebyly náhodou převzaty nebo odvozeny od zmíněných kultur. Jak to tedy vlastně je?

Přečti si text Gn 1,1–2,4. Pak si přečti následující úryvky z akkadského mýtu o Atrachasisovi, které pojednávají o stvoření člověka (vybíráme ho jako jeden z mnoha podobných záznamů o stvoření; jeho záznam pochází přibližně z 18. století př. Kr.):

„Dva tisíce a pět set let Igigové [sedm božstev] nesmírně těžce robovali ve dne i v noci.

Spílali a naříkali, na práci kopáčů žalovali...

... potomka nechť rodička stvořil

Lopotu bohů člověk na bedra svá vzal!”

Boha Geštuge, jenž rozumem byl obdařen, bohové společně zabili.

S jeho masem a krví Nintu smísila hlínu.“

(*Duchovní prameny života: Stvoření světa ve starých mýtech a náboženstvích*. Vyšehrad, Praha 1997, str. 76.77)

Jaké rozdíly vidíš při porovnání uvedených textů (Genesis a mýtus o Atrachasisovi)?

Aplikace

Někteří odborníci se shodují na tom, že jednotlivé příběhy o stvoření a potopě mohly na začátku popisovat skutečné události, ale postupným předáváním se během staletí jejich obsah zkomolil. Mojžíš inspirovaný Duchem svatým však zaznamenal skutečný průběh událostí. Proč je takový přístup lepším vysvětlením podobnosti různých příběhů než názor, že Mojžíš svůj záznam převzal z pohanského mýtu?

Přestože mezi oběma příběhy existuje určitá podobnost (první lidé byli stvořeni z hlíny), rozdíly jsou obrovské.

(1) V mýtu o Atrachasisovi člověk pracuje, aby bohové mohli odpočívat. V Genesis Bůh stvořil zemi, a všechno co je na ní, pro lidi, kteří jsou vrcholem stvoření. Bůh odpočívá spolu s nimi. V Genesis jsou lidé umístěni do zahrady a jsou pozváni do společenství s Bohem. Bůh jim svěřuje péči o své stvoření – takovýto plán v Atrachasisovi nenacházíme.

(2) V Atrachasisovi je zabit jeden z nižších bohů a jeho krev je smíšena s hlínou, z níž bylo zformováno sedm mužů a sedm žen. V Genesis je nejprve Adam „zformován“ Bohem, který do něj vdechl dech života. Později byla „utvořena“ žena, která měla být Adamovi „rovnocennou pomocí“. Bůh nestvořil Adama a Evu z krve nějakého zabitého božstva.

(3) V knize Genesis se v souvislosti se stvořením nezmiňuje žádný konflikt nebo násilný čin, jak je to v příběhu o Atrachasisovi.

Biblický záznam obsahuje vznešený popis jednání všemocného Boha, který lidstvu svěřuje důstojný smysl v dokonalém světě. Tento zásadní rozdíl přivedl odborníky k závěru, že jde o dva opravdu odlišné příběhy stvoření.

GENESIS A POHANSTVÍ

¹⁴I řekl Bůh: „Buďte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. ¹⁵Ta světla ať jsou na nebeské klenbě, aby svítala nad zemí.“ A stalo se tak. ¹⁶Učinil tedy Bůh dvě veliká světla: větší světlo, aby vládlo ve dne, a menší světlo, aby vládlo v noci; učinil i hvězdy. ¹⁷Bůh je umístil na nebeskou klenbu, aby svítala nad zemí, ¹⁸aby vládla ve dne a v noci a oddělovala světlo od tmy. Viděl, že to je dobré. ¹⁹Byl večer a bylo jitro, den čtvrtý. (Gn 1,14–19)

Osobní studium

Nezdá se, že by kniha Genesis vycházela z pohanských mýtů o stvoření. Mnohem reálněji vyznívá tvrzení, že vznikla, aby tyto mýty vyvrátila a odlišila Boha Stvořitele od pohanských božstev.

Jak jsou podle úvodních veršů popsána jednotlivá nebeská tělesa stvořená čtvrtý den? Jaká měla být jejich funkce?

Za zmínku stojí, že názvy „slunce“ a „měsíc“ jsou v tomto záznamu vynechány, popisuje se jen jejich funkce. Názvy pro slunce a měsíc byly totiž v hebrejštině úzce spojené se slunečními a s měsíčními bohy starověkého Egypta a Blízkého východu. Použití pojmu „větší světlo“ a „menší světlo“ ukazuje, že byla stvořena s určitým cílem – aby byla „na znamení časů, dnů a let“ a aby „svítala nad zemí“ (Gn 1,14.15). Text tedy velmi jasně ukazuje, že slunce a měsíc nejsou bohy, ale stvořenými tělesy s konkrétní funkcí. Naše dnešní vnímání slunce a měsíce je téměř totožné.

Uvažuj o verších Gn 2,7.18–24. Jak Bůh tvoří Adama a Evu? Jak bys charakterizoval jeho účast v celém procesu?

Starověké blízkovýchodní mýty jednotně popisují stvoření člověka jako dodatečný nápad, který vychází ze snahy ulevit bohům od namáhavé práce. Tato mýtická představa je v rozporu s biblickým plánem. Podle Písma má totiž člověk vládnout nad světem jako Boží zmocněnec. Nic při stvoření člověka nevyznívá jako náhradní, dodatečný plán. Genesis představuje člověka jako vyvrcholení stvořitelského díla. Tímto jasně ukazuje, jak velké rozpory existují mezi biblickým záznamem a pohanskými mýty.

Genesis je jakousi „korekturou“ mýtů starověkého světa. Mojžíš používá některé pojmy a myšlenky, které jsou neslučitelné s pohanskými představami. Jednoduše popisuje biblický pohled na realitu, Boží roli při stvoření a cíl, který Bůh při stvoření sledoval.

Aplikace

Před tisíci lety byl biblický záznam o stvoření v jasném rozporu s většinovým názorem vyjádřeným v mýtech. Paradoxem je, že i dnes je biblický záznam v rozporu s převládající představou lidí. Proč bychom ani neměli být překvapeni?

STVOŘENÍ A ČAS

¹Toto je výčet rodopisu Adamova: V den, kdy Bůh stvořil člověka, učinil jej k podobě Boží. ²Jako muž a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je Člověk). ³Ve věku sto třiceti let zplodil Adam syna ke své podobě, podle svého obrazu, a dal mu jméno Šét. ⁴Po zplodění Šéta žil Adam ještě osm set let a zplodil syny a dcery. ⁵Všech dnů Adamova života bylo devět set třicet let, a umřel. (Gn 5,1-5)

Osobní studium

Přečti si Gn 5. a 11. kapitolu. Jakým způsobem Bible zaznamenává dějiny lidstva od Adama po Noema a od Noema po Abrahama?

V uvedených rodokmenech se nachází důležitý faktor, který z nich dělá jedinečné biblické záznamy – obsahují údaj času, díky němuž je někteří odborníci nazývají „časové rodokmeny“. Obsahují mechanismus postupných informací, které jsou spolu propojeny. Dozvídáme se tedy, že „ve věku X let osoba Jedna, zplodila osobu Dva. A osoba Jedna žila po zplodění osoby Dva ještě Y let a zplodila další syny a dcery“. Genesis 5 přidává ještě informaci, že „všech dnů osoby Jedna bylo Z let“. Tento vzájemně propojený systém znemožňuje, aby do rodokmenu byla nějaká osoba přidána nebo z něj byla odstraněna. Kapitoly 5 a 11 knihy Genesis obsahují pokračující linii potomků, jak to potvrzuje 1Pa 1,18–27, ve které nechybí ani není přidána žádná generace. Tímto způsobem se Bible sama vysvětluje.

Téměř dva tisíce let křesťanští a židovští vykladači pomocí těchto textů představovali dějiny a určovali datum potopy a stáří země přinejmenším od konce sedmi dní stvoření popsaného v Gn 1–2.

V uplynulých desetiletích se však objevily pokusy nově vysvětlovat 5. a 11. kapitolu tak, aby se přizpůsobily delším obdobím, a tak byly v souladu se spornými výklady a datováním určitých historických událostí. Takový přístup vyvolal vážné otázky související se spolehlivostí biblického záznamu.

Když však chceme pochopit Boží plán času a jeho realizaci v dějinách, musíme pochopit, že obě tyto kapitoly „jsou historickým i teologickým záznamem a spojují Adama se zbytkem stvoření a Boha s člověkem v kontextu daného místa a času. Gn 5 a 11,10–26 poskytuje časový rámec a posloupnost lidí, kteří spojují Boží lid s člověkem, kterého Bůh stvořil jako vrchol šestidenního stvoření této planety.“ (Hasel, Gerhard F., „The Meaning of the Chronogenealogies of Genesis 5 and 11“, *Origins* 7/2 [1980], str. 69)

Aplikace

Přestože uvedené texty mají ve Starém zákoně důležité místo, apoštol Pavel vybízí při jejich studiu k opatrnosti. Uvažuj v této souvislosti o textech 1Tm 1,4 a Tt 3,9. Na jaké nebezpečí Pavel upozorňuje?

STVOŘENÍ V PÍSMU

¹A ukázal mi řeku živé vody, čiré jako křišťál, která vyvěrala u trůnu Božího a Beránkova. ²Uprostřed města na náměstí, z obou stran řeky, bylo stromů života nesoucí ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy. ³A nebude tam nic proklatého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit. (Zj 22,1-3)

Osobní studium

Ju 1,11.14

Přečti si následující texty a zapiš si, jak jednotliví autoři odkazují na Gn 1-11:

Zj 2,7; 3,14 a 22,1-3

Mt 19,4.5

Ježíš i všichni novozákonní autoři odkazují na Gn 1-11 jako na důvěryhodný záznam historických událostí. Ježíš sám odkazuje na Mojžíšovy knihy a na stvoření muže a ženy (Mt 19,4). Pavel opakovaně používá záznam o stvoření, aby zdůvodnil a podepřel své teologické názory. Athénským vzdělančům například říká: „Bůh, který učinil svět a všechno, co je v něm, ten je pánem nebe i země, a nebydlí v chrámech, které lidé vystavěli...“ (Sk 17,24). Novozákonní pisatelé stavějí na Genesis a svým čtenářům ukazují důležitost skutečných Biblí popisovaných událostí.

Mk 10,6-9

Přečti si například 5. kapitolu dopisu Římanům. Pavel opakovaně spojuje Adama s Ježíšem (Ř 5,12.14-19). Z toho vyplývá, že počítá s doslovnou existencí historického Adama. Takový pohled je dnes zpochybňován, neboť doslovné chápání textu nahrazuje evoluční model původu.

L 11,50.51

J 1,1-3

Sk 14,15

Ř 1,20

2K 4,6

Ef 3,9

1Tm 2,12-15

Jk 3,9

1Pt 3,20

Aplikace

Když si uvědomíme, že novozákonní pisatelé inspirovaní Duchem svatým a dokonce i samotný Ježíš považovali záznam o stvoření za spolehlivý popis skutečné historické události, bylo by bláznovstvím, kdybychom se dnes rozhodli takový přístup odmítnout a nechali bychom se vést omylnými a hříchem zatíženými lidskými bytostmi. Uvažuj o tomto přístupu.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Písmo je nejsrozumitelnějším a nejpoučnějším dějepisem, který má člověk k dispozici. Vytrysklo z pramene věčné pravdy a božská ruka zachovala jeho čistotu po celé věky. ... Jen v Božím slově nacházíme dějiny lidského pokolení nedotčené lidskými předsudky a lidskou pýchou.“ (5T 25)

„Bylo mi ukázáno, že bez biblických dějin nemůže geologie dokázat vůbec nic. Památky nalezené v zemi přinášejí důkazy o stavu věcí, které se v mnohém liší od současnosti. Ale čas jejich existence a období, během kterého se nacházely v zemi, můžeme pochopit jen ve světle biblických dějin. Můžeme rozvíjet teorie, které popisují biblické dějiny, pokud naše hypotézy nebudou v rozporu s fakty, které nacházíme v Písmu. Když však člověk opustí Boží slovo a hledá důkazy Božího stvořitelského díla pouze na základě přírodních principů, dostává se do obrovského oceánu nejistoty. Bůh nikdy smrtelníkům nezjevil, jakým způsobem dokončil své stvořitelské dílo za šest doslovných dní. Jeho stvořitelské dílo je stejně nepochopitelné jako jeho existence.“ (3SG 93)

Otázky k rozhovoru

1. Mnozí lidé nekriticky přijímají každé vědecké prohlášení o událostech, které se odehrály před miliony let. A to i přesto, že vědecká vysvětlení současné reality – toho, čeho se můžeme dotknout, co můžeme slyšet, vidět, vyzkoušet a opakovaně ověřit – jsou často předmětem diskuzí a rozporů. Proč je to tak?
2. Současné vědecké práce vycházejí z předpokladu, že pro vysvětlení skutečných událostí nemůžeme použít nadpřirozené zásahy. To například znamená, že nemůžeme vysvětlovat hladomor tím, že nějaká čarodějka proklela půdu. Můžeme tento vědecký přístup použít při hledání vysvětlení pro stvoření, jak je popsáno v knize Genesis? Události vyprávěné v prvních kapitolách Bible jsou zcela nadpřirozené. Kdybychom se pokoušeli stvoření vysvětlit bez mimořádného Božího zásahu, nedávalo by to naprosto žádný smysl.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Bible jako kniha dějin

Texty na tento týden

1S 17; Iz 36,1–3; Iz 37,14–38; Da 1; Da 5; Mt 26,57–67; Žd 11,1–40

Základní verš

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“ (Ex 20,2; Dt 5,6)

V Bibli jsou pravdivě zaznamenány historické události. Jsou nám představeny dějiny od úplného počátku, kdy Bůh stvořil svět, až po úplný závěr, kdy obnoví Zemi po svém druhém příchodu.

Skutečnost, že Bible vychází z historických událostí, je jednou z charakteristik, které ji odlišují od posvátných knih jiných náboženství. Bible předpokládá existenci Boha, který jedná a osobně vstupuje do chodu dějin. Bible se nepokouší existenci takového Boha dokázat, ale jednoduše s ní počítá. Na počátku Bůh promlouvá – a na Zemi vzniká život (Gn 1,1–31). Povolává Abrama z Kaldejského Uru. Vysvobozuje svůj lid z egyptského zajetí. Na kamenné desky píše Desatero (Ex 31,18). Posílá proroky. Sesílá soudy. Povolává lidi, aby žili podle jeho zákona a plánu a aby se o zákon a evangelium dělili s ostatními národy. A konečně, posílá na svět svého Syna Ježíše Krista, aby navždy změnil dějiny.

Tento týden se budeme věnovat některým klíčovým událostem dějin, které zachycuje Bible. Podíváme se také na některé archeologické důkazy, které nám pomáhají pochopit dějiny tak, jak je zaznamenává Bible.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

DAVID, ŠALOMOUN A KRÁLOVSTVÍ

¹Pelištejci shromáždili své šiky k bitvě. Shromáždili se do Sóka, jež patří Judovi, a utábořili se mezi Sókem a Azekou v Efes-damímu. ²Také Saul a izraelští muži se shromáždili, utábořili se v dolině Posvátného stromu a seřadili se k bitvě proti Pelištejcům. ³Na hoře z jedné strany stáli Pelištejci, na hoře z druhé strany stál Izrael a mezi nimi bylo údolí. (1S 17,1–3)

Osobní studium

Doba vlády Davida a Šalomouna představuje zlatý věk dějin Izraele. Ale co kdyby David a Šalomoun vůbec neexistovali, jak to tvrdí někteří moderní badatelé? Co kdyby jejich království nebylo tak rozsáhlé, jak to popisuje Bible? Bez Davida by neexistoval Jeruzalém, hlavní město země (2S 5,6–10). Kdyby nebylo Davida, jeho syn Šalomoun by nepostavil chrám (1Kr 8,17–20). A konečně, bez Davida by nebyl ani zaslíbený Mesiáš, protože ten měl povstat právě z Davidova rodu (Jr 23,5,6; Zj 22,16). V takovém případě by bylo třeba zcela přepsat dějiny Izraele. Ale právě ta historie, která je zaznamenána v Bibli, je přesně tím, co dává Izraeli a církvi jejich jedinečnou roli a poslání.

Přečti si text 1S 17. Jakým způsobem dává Bůh Izraeli rozhodující vítězství? Kde se to odehrálo a jaké byly okolnosti této události?

Za povšimnutí stojí přesné zeměpisné určení polohy bojové linie v 1S 17,1–3. Archeologické naleziště Churvat Keijafa se podle uvedených veršů nachází přesně v oblasti, kde tábořil Izrael. Nedávné vykopávky odhalily pevnost z dob králů Saula

a Davida, ze které byl dobrý výhled na celé údolí. Archeologické výzkumy ukázaly, že uvedená pevnost měla dvě souběžné brány. Jelikož ve starověkém Izraeli měla většina míst jen jednu bránu, uvedený objev pomohl identifikovat místo naleziště jako Šaarajim (1S 17,52), což hebrejsky znamená „dvě brány“.

Pokud jde opravdu o Šaarajim, pak se podařilo poprvé lokalizovat toto starověké biblické město. V letech 2008 a 2013 byly nalezeny dva nápisy, které podle odborníků představují vůbec nejstarší písemné záznamy v hebrejštině. Druhý nápis zmiňuje jméno Eš-baál, což je jméno jednoho ze Saulových synů (1Pa 9,39).

V roce 1993 odkryly vykopávky v severní části města Tel Dan obrovský kamenný nápis, jehož autorství se přisuzuje králi Chazaelovi Damašskému (1K 19,15). Tento nápis zaznamenává Chazaelovo vítězství nad „králem Izraele“ a králem „domu Davidova“. Stejným označením je Davidova dynastie popisována i v Písmu. Také v tomto případě jde o důležitý archeologický důkaz, že David je reálnou historickou postavou, přesně tak, jak to říká Bible.

Aplikace

Uvažuj, jaký dosah by to mělo na důvěryhodnost Bible a na naši víru, kdyby – jak někteří tvrdí – král David neexistoval.

IZAJÁŠ, CHIZKIJÁŠ A SANCHERÍB

¹Ve čtrnáctém roce vlády krále Chizkijáše vytáhl Sancheríb, král asyrský, proti všem opevněným městům judským a zmocnil se jich. ²Asyrský král poslal nejvyššího číšníka z Lakiše do Jeruzaléma ke králi Chizkijášovi se silným vojskem. Ten se zastavil u strouhy Horního rybníka, který je u silnice k Valchárovu poli. ³Vyšel k němu Eljakim, syn Chilkijášův, který byl správcem domu, Šebna, písař, a Jóach, syn Asafův, kancléř. (Iz 36,1–3)

³⁶Tu vyšel Hospodinův anděl a pobil v asyrském táboře sto osmdesát pět tisíc. Za časného jitra, hle, všichni byli mrtví, všude mrtvá těla. ³⁷Sancheríb, král asyrský, odtáhl pryč a vrátil se do Ninive a usadil se tam. ³⁸Když se klaněl v chrámu svého boha Nisroka, Adramelek a Sareser, jeho synové, ho zabili mečem a unikli do země Araratu. Po něm se stal králem jeho syn Esarchadón. (Iz 37,36–38)

Osobní studium

Jakým způsobem Bůh vysvobodil svůj lid při masivním útoku Asyřanů proti judským městům (vycházej z textů Iz 36,1–3 a Iz 37,14–38)?

V roce 701 př. Kr. se asyrský král Sancheríb snažil vojensky porazit Judsko. Tyto události popisují kromě Písma i různé historické materiály, mezi které patří Sancheríbovy kroniky. Byly objeveny v hlavním městě Ninive a Sancheríb se v nich chlubil následovně: „Obléhal jsem a dobyl čtyřicet šest jeho [Chizkijášových] opevněných měst a nesčetné množství menších vesnic v jejich sousedství.“ Ve svém paláci v Ninive Sancheríb oslavoval své vítězství nad judským městem Lakiš tím, že nechal vyzdobit stěny v centrální síni paláce reliéfy zobrazujícími obléhání a dobytí města.

Nedávné vykopávky v Lakiši odhalily zničené ruiny města, které dal Sancheríb vypálit. Jeruzalém však byl zázračně ušetřen. Sancheríb se mohl pochlubit pouze

těmito slovy: „Pokud jde o judského Ezechiáše, zavřel jsem ho v jeho městě jako ptáče v kleci.“ Neexistuje žádný záznam o zničení Jeruzaléma nebo o zajatcích vzatých do otroctví.

Je pravda, že Jeruzalém byl obléhán, ale Bible uvádí, že obléhání trvalo jen jediný den a že anděl Hospodinův Jeruzalém zachránil. Stalo se tedy to, co předpověděl Izajáš: „Proto praví Hospodin o králi asyrském toto: „Nevejde do tohoto města. Ani šíp tam nevstřelí, se štíty proti němu nenastoupí, násep proti němu nenavrší. Cestou, kterou přišel, se zase vrátí, do tohoto města nevejde, je výrok Hospodinův. Budu štítem tomtu městu, zachráním je kvůli sobě a kvůli Davidovi, svému služebníku.““ (Iz 37,33–35)

Je zajímavé, že v Ninive je na významném místě vyobrazena jen porážka města Lakiš. Rozhodující boj mezi Bohem nebes a asyrskými bohy se projevil vysvobozením Božího lidu. Bůh viděl agresivní napadení ze strany Asýrie a slyšel slova Chizkijášovy modlitby. Bůh vstupuje do dějin.

Aplikace

Neměli bychom zapomínat na to, že Bůh, který zázračně vysvobodil Izraelce, je stejným Bohem, ke kterému se dnes modlíme a kterému důvěřujeme. Co pro tebe znamená tato skutečnost?

DANIEL, NEBÚKADNESAR A BABYLÓN

²⁶Uplynulo dvanáct měsíců. Král se procházel po královském paláci v Babylónu ²⁷a řekl: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybudoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ ²⁸Ještě to slovo bylo v ústech krále, když se snesl hlas z nebe: „Tobě je to řečeno, králi Nebúkadnesare: Tvé království od tebe odešlo.“ (Da 4,26–28)

Osobní studium

Při své práci na projektu v Britském muzeu objevil v červenci 2007 rakouský asyriolog Michael Jursa z vídeňské univerzity klínopisnou tabulku z dob babylónského krále Nebúkadnesara, která se v depozitáři muzea nacházela již od roku 1920. Na tabulce našel jméno babylónského úředníka „Nebusarsekima“, jehož jméno vzpomíná Jeremjáš (v češtině se přepisuje jako „Sarsekím“; Jr 39,3). Ten je jedním z mnoha králů a úředníků z dob Daniela a Nebúkadnesara, jejichž existenci se podařilo potvrdit díky archeologii.

Přečti si 1. a 5. kapitolu z knihy Daniel. Byla Danielova počáteční rozhodnutí v souladu s Boží vůlí? Jak Bůh použil Daniela, svého služebníka a proroka, aby ovlivnil miliony lidí během následujících staletí?

O Danielovi čteme, že „si předsevzal“ (Da 1,8) zůstat věrný Bohu v tom, co bude jíst a jak se bude modlit. Tyto návyky, které si vypěstoval již v mládí, ho posilovaly během jeho dlouhého života. Výsledkem bylo pronikavé uvažování, moudrost a vnímavost k tomu, co přichází od Boha. Nebúkadnesar i Belšasar si to uvědomovali a Daniel zastá-

val významné posty v království. Nejdůležitější však zřejmě bylo, že pomohl k obrácení samotného Nebúkadnesara (Da 4,31–34).

Nebúkadnesar byl synem Nabopolasara. Společně vybudovali velkolepé město, které nemělo ve starověkém světě obdobu (Da 4,30). Babylón byl obrovským městem, ve kterém se nacházelo přes tři sta chrámů a nádherný palác. Součástí města byl i jeden ze starověkých divů světa – Visuté zahrady Semiramidiny. Město obklopovaly mohutné dvojité hradby (vnitřní byly široké téměř čtyři metry, vnější šest a půl metru), ve kterých bylo osm hlavních bran pojmenovaných po babylónských božstvech. Nejznámější je Ištařina brána, která se zrekonstruovaná nachází v Pergamonském muzeu v Berlíně.

Ve verši Da 7,4 je Babylón popsán jako lev s orlími křídly. Přes Ištařinu bránu procházela cesta, na níž se konaly každoroční průvody. Stěny průchodu zdobily nízké reliéfy s vyobrazenými lvy. Během archeologického výzkumu se našlo i vyobrazení obrovského lva, který se vrhal na člověka. Všechny tyto objevy jsou svědectvím, že lev byl vhodným symbolem „velkého Babylónu“. I tímto způsobem jsou potvrzeny biblické dějiny a prorocké poselství Písma.

Aplikace

Vzpomínali jsme, že Daniel „si předsevzal“ (Da 1,8), že bude nebo nebude dělat některé věci. Jaké předsevzetí by sis potřeboval dát ty?

JEŽÍŠ JAKO HISTORICKÁ POSTAVA

²⁹Pilát vyšel k nim ven a řekl: „Jakou obžalobu vznášíte proti tomu člověku?“³⁰Odpověděli: „Kdyby nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“³¹Pilát jim řekl: „Vezměte si ho vy a suďte podle svého zákona!“ Židé mu odpověděli: „Nám není dovoleno nikoho popravít.“³²To aby se naplnilo slovo Ježíšovo, kterým naznačil, jakou smrtí má zemřít. (J 18,29–32)

Osobní studium

Přečti si texty Mt 26,57–67; J 11,45–53 a J 18,29–31. Kdo byl Kaifáš a jakou roli sehrál v Ježíšově smrti? Kdo byl Pontius Pilát a v čem bylo jeho rozhodnutí důležité pro to, aby mohl sanhedrin uskutečnit svůj záměr?

Kaifáš byl nejvyšším knězem a podněcoval spiknutí, jehož cílem byla Ježíšova smrt. Kaifášovu existenci zaznamenává i židovský historik Josephus Flavius: „Josef, který se nazýval i Kaifáš, který byl veleknězem, a určil Jonatána, syna Annáše, předchozího velekněze, aby byl jeho nástupcem.“ (Josephus Flavius, Židovské starožitnosti, XVIII.3)

V roce 1990 byla jižně od Jeruzaléma objevena rodinná hrobka, která obsahovala dvanáct schránek na kosti (tzv. osuária). Mince a keramiku z hrobky bylo možné datovat přibližně do poloviny prvního století. Na nejvíce vyzdobené schránce byl aramejský nápis „Josef, syn Kaifáše“ a obsahovala kosti asi šedesátiletého muže. Odborníci se domnívají, že by mohlo jít o ostatky Kaifáše, velekněze, který se přímo podílel na Ježíšově smrti.

V roce 1961 byl v Cesareji Přímořské v ruinách místního divadla nalezen blok vápence, který obsahuje fragmenty nápisu: „Pontský Pilát, prefekt Judska.“ Pilát byl judským prefektem za vlády císaře Tiberia.

V obou případech jde o osoby, které se nějakým způsobem podílely na Ježíšově smrti. Historické objevy tedy potvrdily jejich existenci.

Historici prvních dvou století hovoří také o Ježíši z Nazareta. Římský historik Tacitus psal o Kristu a jeho popravě Pontským Pilátem během vlády Tiberia. V jeho díle se píše i o prvních křesťanech v Římě. Římský státník Plinius mladší psal kolem roku 112 císaři Trajánovi a ptal se ho, jak má přistupovat ke křesťanům. Popisoval je jako skupinu lidí, kteří se v určitý den setkávají a zpívají chvalozpěvy svému bohu.

Archeologické objevy a historické záznamy přinášejí dodatečné, v Bibli neobsažené svědectví o Ježíši, kterého jeho následovníci uctívali již během prvních padesáti let po jeho smrti. Nejdůležitějším zdrojem zpráv o Ježíši však pro nás zůstávají evangelia. Měli bychom je pečlivě studovat a poznat co nejvíce o Ježíši a jeho učení.

Aplikace

Přestože je povzbuzující a užitečné vidět archeologické důkazy, které podporují naši víru, navzdory jejich užitečnosti by naše víra přece jen měla být založena na něčem jiném. Na čem? Proč?

VÍRA A DĚJINY

¹Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme. ²K takové víře předků se Bůh přiznal svým svědectvím. ³Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného.

³⁹A ti všichni, ačkoliv osvědčili svou víru, nedočkali se splnění toho, co bylo zaslíbeno, ⁴⁰neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás. (Žd 1,1–3.39.40)

Osobní studium

Nežijeme ve vzduchoprázdnu. Naše rozhodnutí ovlivňují nejen nás samotné, ale i lidi kolem. Stejně tak životy mnoha starověkých následovníků Boha velmi výrazně ovlivnily budoucnost lidí, kteří žili po nich. V 11. kapitole listu Židům, známé jako „kapitola víry“, vidíme stručný přehled hrdinů víry a jejich vlivu na ostatní.

Přečti si Židům 11. Co se můžeme naučit od těchto hrdinů víry studiem jejich života s Bohem?

Henoč

Noe

Abraham

Sáráj

Josef

Mojžíš

Rachab

Samson

Mít víru neznamená jen něco vyznávat nebo někoho uctívat. Znamená to také jednat podle této víry, projevovat ji činy. A právě takový soulad je označován jako spravedlnost (tedy jako něco správného).

To je činná víra, která mění dějiny, a každý její projev – skutek – je výsledkem důvěry v Boží slovo.

Když Noe vybudoval archu, byl to skutek víry. Božimu slovu důvěřoval více než zkušenosti a rozumovým argumentům. Jelikož předtím nikdy nepršelo, zkušenosti a důkazy naznačovaly, že něco jako potopa je úplná hloupost. Ale Noe poslechl Boha a lidské pokolení nezaniclo.

Abraham (tehdy ještě Abram) opustil mezopotamské město Ur, jedno z nejrozvinutějších měst tehdejšího světa. Nevěděl přitom, kam ho Bůh vede. Ale rozhodl se jednat podle Božího slova.

Mojžíš se rozhodl být raději pastýřem Božího lidu a přivést ho do zaslíbené země, než aby se stal vládcem Egypta, nejmocnější říše té doby. Důvěřoval hlasu Všemohoucího, který k němu promluvil z hořícího keře.

Rachab se rozhodla důvěřovat zprávám o Božím vysvobození, zachránila dva vyzvědače a stala se součástí Ježíšova rodokmenu. Jak málo víme o tom, jak naše rozhodnutí ovlivní životy mnoha lidí nejen v naší generaci, ale i v těch, co přijdou po nás.

Aplikace

Jaká důležitá rozhodnutí jsou před tebou? O čem všem přemýšlíš, než se rozhodneš? Co při rozhodování považuješ za nejpodstatnější? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si pozorně 63. kapitolu „David a Goliáš“ (PP 643–648; NUD 314–317) z knihy *Na úsvitu dějin* a kapitoly 28. „Chizkijášova náboženská reforma“ (PP 331–339; OSU 128–131) a 30. „Vysvobození z asyrského ohrožení“ (PK 349–366; OSU 136–141) z knihy *Od slávy k úpadku*.

„Bible je nejstarší a nejjobsáhlejší knihou dějin, kterou lidstvo vlastní. Vytryskla přímo z pramene věčné pravdy a Boží ruka po celé věky uchovávala její čistotu. Osvětluje nám vzdálenou minulost, kterou se současná věda marně snaží vypátrat. Pouze v Božím slově můžeme vidět moc, která položila základy země a ‚roztáhla‘ nebesa. Pouze zde nalezneme autentický záznam o původu národů. Jenom zde jsou zapsány dějiny našeho rodu neovlivněné lidskou pýchou ani předsudky.“ (Ed 173; VYCH 104)

„Kdo zná Boha a jeho slovo, má pevnou víru v božské vnuknutí Písma svatého. Nezkoumá Bibli s ohledem na lidské vědecké názory. Tyto myšlenky podrobuje zkoušce, která nedělá chybné závěry: Ví, že Boží slovo je pravda – a pravda si nemůže navzájem odporovat. To, co v učení takzvané vědy protirečí pravdě Božího zjevení, je jen lidskou spekulací. Opravdu moudrému člověku vědecké zkoumání otevírá rozsáhlou oblast myšlení a poznání.“ (8T 325)

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte o aplikační otázce ze středy. Ano, je dobré, když se nám podaří najít archeologické důkazy, které potvrzují biblickou historii. Co se však stane, když jsou nalezené důkazy interpretovány způsobem, který odporuje biblickému popisu? Co bychom se z toho měli naučit o potřebě spoléhat se na Bibli jako na Boží slovo, kterému důvěřujeme, ať už archeologie nebo jiná oblast vědy říká cokoliv? V čem spočívají výhody a v čem nebezpečí takového přístupu?*
2. *Uvažujte o všech proroctvích, která můžeme z dnešního úhlu pohledu vnímat jako naplněná – například proroctví o královstvích z Daniela 2 a 7. Co se na základě naplněných proroctví můžeme naučit o důvěře Bohu v souvislosti s proroctvími, která na své naplnění teprve čekají?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Bible a proroctví

Texty na tento týden

Da 2,27–45; J 14,29; Nu 14,34; Da 7,1–25; Da 8,14; 1K 10,1–13

Základní verš

„Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.““
(Da 8,14)

Biblická proroctví jsou klíčová v budování naší identity a také motivace pro misi. V proroctvích také můžeme najít potvrzení pravdivosti Božího slova. Ježíš v této souvislosti vyjádřil následující myšlenku: „Řekl jsem vám to nyní předem, abyste potom, až se to stane, uvěřili.“ (J 14,29; podobně J 13,19) Zásadní otázkou je: Jak správně interpretovat proroctví, abychom rozpoznali, kdy a jak se proroctví skutečně naplnilo?

Reformátoři využívali při výkladu proroctví takzvaný historizující přístup. Tato metoda je stejná, jakou používali Daniel a Jan při svém vlastním výkladu. Historicismus vnímá proroctví jako záznam o postupném a nepřetržitě naplňování dějin, které má svůj začátek v minulosti a končí až příchodem věčného Božího království.

Tento týden se budeme věnovat základům historizujícího výkladu proroctví. „V dějinách máme vidět naplnění proroctví. Máme studovat dílo Prozřetelnosti ve velkých reformačních prouděch a porozumět sledu událostí při cestě národů vstříc poslednímu střetu velkému sporu.“ (8T 307)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

HISTORICIZMUS A PROROCTVÍ

Řekl jsem vám to nyní předem, abyste potom, až se to stane, uvěřili. (J 14,29)

Osobní studium

Historicizmus je základní metoda studia proroctví, kterou používají adventisté sedmého dne. Vychází z předpokladu, že hlavní biblická proroctví zachycují přímý, souvislý proud dějin od minulosti přes současnost a dále do budoucnosti. Je to podobné, jako když ve škole studujeme dějepis. Ke studiu proroctví přistupujeme takovýmto způsobem proto, že samotná Bible nám takto vykládá smysl proroctví.

Přečti si text Da 2,27–45. Které aspekty uvedeného snu ukazují na plynulý, nepřerušovaný sled mocností během dějin? Jakým způsobem můžeme přistupovat k Bibli tak, aby nám ona sama ukazovala, jak máme vykládat apokalyptická (týkající se času konce) proroctví?

Všimněme si, že království Nebúkadnesara je popsáno jako zlatá hlava. Daniel tedy identifikuje jako první království právě Babylón (Da 2,38). Potom Daniel pokračuje: „Po tobě povstane další království, nižší než tvé, a pak další, třetí království...“

(Da 2,39) a potom povstane čtvrté království (Da 2,40). Skutečnost, že po sobě následují bez jakéhokoli přerušení, je vyjádřena samotnou sochou, protože každé království postupně představuje část velkého celku ve směru od hlavy k prstům na nohou. Jednotlivé části sochy jsou navzájem pospojovány, podobně jako na sebe během dějin navazovala zmíněná království.

V Da 7 a 8 jsou namísto sochy použity symboly šelem, ale ukazují stejný princip. V obou kapitolách nacházíme nepřerušovanou posloupnost čtyř (Da 7), respektive tří (Da 8) království. Tato řada začíná ve starověku a postupně přechází až do současnosti a dále do budoucnosti, kdy se vrátí Kristus a Bůh ustanoví své věčné království.

Socha v Da 2 a po sobě jdoucí vidění v Da 7 a 8 představují základ pro protestantský historizující výklad proroctví, který adventisté zastávají i dnes.

Uvažuj o textu J 14,29. Jak rozumíš těmto Ježíšovým slovům? Jak nám mohou pomoci přistupovat k proroctvím tak, abychom správně pochopili jejich smysl?

Aplikace

Je výhodou, že žijeme v době, kdy se mnohá proroctví už naplnila? Máme dnes výhodu například proti Danielovi, který naplnění svých proroctví neviděl?

PRINCIP DEN ZA ROK

„Podle počtu dnů, v nichž jste dělali průzkum země, poneseš své viny. Za každý den jeden rok, za čtyřicet dnů čtyřicet let. Tak pocítíte mou nevoli.“ (Nu 14,34)

“Polož se pak na levý bok; vložíš na něj nepravost izraelského domu a tolik dnů, kolik budeš na něm ležet, poneseš jejich nepravost. ⁵Za léta jejich nepravosti ti ukládám počet dnů, totiž tři sta devadesát dní, v nichž poneseš nepravost izraelského domu. ⁶Až skončí tyto dny, lehneš si podruhé, a to na pravý bok, a poneseš nepravost domu judského po čtyřicet dní; ukládám ti za každý rok jeden den. (Ez 4,4–6)

Osobní studium

Jeden z interpretačních klíčů historicizmu je princip „den za rok“. Mnozí badatelé v průběhu staletí aplikovali tento princip na časová prorocství v knihách Daniel a Zjevení. Princip odvodili z několika textů a z bezprostředního kontextu samotných prorocství.

Soustřeď se na úvodní verše Nu 14,34 a Ez 4,6. Co tyto verše říkají? Jak a kým je v nich určen princip „den za rok“?

Uvedené verše velmi jasně vysvětlují princip „den za rok“. Jak však odůvodníme použití tohoto principu v takových časových prorocstvích, jaká se nacházejí v Da 7,25 a 8,14 nebo Zj 11,2,3; 12,6,14 a 13,5?

Použití principu „den za rok“ můžeme v prorocstvích Daniel a Zjevení podpořit třemi argumenty: použití symbolů, dlouhá časová období a neobvyklá vyjádření.

Zprv, symbolický charakter šelem a rohů představujících jednotlivá království naznačuje, že i časová období bychom měli chápat symbolicky. Šelmy a rohy nemají být vnímány doslovně, jsou totiž symbolem pro království a mocnosti. Jelikož podstatný aspekt proroc-

ství není vyjádřen doslovně, ale symbolicky, proč bychom měli právě časové údaje vnímat doslovně? Není k tomu důvod.

Zadruhé, mnohé události spojené s uvedenými královstvími se týkají časového období několika staletí. Pokud bychom časové údaje v těchto prorocstvích brali doslovně, bylo by to příliš málo. Když však na uvedené časové údaje aplikujeme princip „den za rok“, budou pozoruhodně přesně pasovat na dané události. Něco takového by nebylo možné, kdybychom časová prorocství vysvětlovali doslovně.

A konečně, neobvyklá vyjádření použita pro vymezení těchto období naznačují symbolický výklad. Jinými slovy – způsob, jakým je v těchto prorocstvích vyjádřen čas (například „dva tisíce tři sta večerů a jiter“ v Da 8,14), není běžným vyjádřením. To naznačuje, že daný časový údaj bychom měli vnímat symbolicky, ne doslovně.

S podobným počítáním se setkáváme i v mimobiblické židovské literatuře. Např. kniha Jubileí, nalezená v Kumránu, uvádí, že Noe se dožil 950 let, a poté totéž období vyjádří jiným způsobem jako 19 jubileí, 2 týdnů a 5 let – tedy 19 x 49 let, plus 2 x 7 let, plus 5 let.

Aplikace

Uvažuj o prorocství o sedmdesáti týdnech v Da 9,24–27. Čteme, že „od té doby, co zaznělo slovo o návratu a vybudování Jeruzaléma až po pomazání knížete“ (Da 9,25), uplyne šedesát devět týdnů, což představuje jeden rok, čtyři měsíce a jeden týden. Pokud by šlo o doslovný časový údaj, nedávalo by žádný smysl. Jak se změní význam a pochopení tohoto prorocství, pokud na něj aplikujeme biblický princip „den za rok“ a ze sedmdesáti týdnů se stane čtyři sta devadesát let?

URČENÍ TOTOŽNOSTI MALÉHO ROHU

²³Řekl toto: „Čtvrté zvíře – na zemi bude čtvrté království, to se bude ode všech království lišit; pozře celou zemi, podupe ji a rozdrtí. ²⁴A deset rohů – z toho království povstane deset králů. Po nich povstane jiný, ten se bude od předchozích lišit a sesadí tři krále. ²⁵Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit doby a zákon. Svátí budou vydáni do jeho rukou až do času a časů a poloviny času, ²⁶avšak zasedne soud a vladařskou moc mu odejmou, a bude úplně vyhlazen a zahuben. (Da 7,23–26)

Osobní studium

Po staletí protestantští reformátoři identifikovali malý roh z Da 7 a 8 jako římskou církev. Proč?

Přečti si Da 7,1–25 a Da 8,1–13. Než budeš pokračovat ve čtení lekce, pokus se vyhledat všechny charakteristiky malého rohu, které se nacházejí v obou kapitolách současně. Jak můžeme určit totožnost malého rohu?

Mocnost popsaná v Da 7 a 8 jako malý roh je v těchto kapitolách představena sedmi společnými charakteristikami: (1) obě kapitoly ji představují jako malý roh; (2) jde o mocnost, která pronásleduje (Da 7,21.25; 8,10.24); (3) jde o mocnost, která se vyvyšuje a rouhá (Da 7,8.20.25; 8,10.11.25); (4) útočí na Boží lid (Da 7,25; 8,24); (5) je vymezena prorockým časem (Da 7,25; 8,13.14); (6) tato mocnost působí až do konce času (Da 7,25.26; 8,17.19) a (7) uvedená mocnost je zničena nadpřirozeným způsobem (Da 7,11.26; 8,25).

Dějiny ukazují, že prvním královstvím byl Babylón (Da 2,38), druhým Médo-Perse (Da 8,20), třetím Řecko (Da 8,21). Dějiny jednoznačně ukazují, že po těchto říších se k moci dostává Řím.

V Da 2 představují železné nohy Řím. Železo pak plynule přechází do chodidel, která jsou částečně ze železa a částečně z hlíny. Tato mocnost trvá až do konce času – dokud celou sochu nerozdrtí kámen, který nepochází z lidských rukou. Malý roh představený v Da 7 vyrůstá ze čtvrté šelmy, ale zároveň zůstává její součástí.

Která mocnost povstala z Římské říše a působí svým politicko-náboženským vlivem minimálně tisíc dvě stě šedesát let (Da 7,25)? Existuje jen jediná mocnost, která vyhovuje historickému i prorockému popisu – papežství. Papežství získává svou moc uprostřed deseti pohanských kmenů, z nichž tři sesadí (Da 7,24). O papežství můžeme říci, že se „bude od předchozích lišit“ (Da 7,24). Tím se vyjadřuje jeho jedinečnost v porovnání s ostatními. Papežství mluvilo „proti Nejvyššímu“ (Da 7,25) a vyvýšilo se „až k veliteli toho zástupu“ (Da 8,11) tím, že papeže ustanovilo Kristovým zástupcem. Papežství naplnilo předpovědi, že „bude hubit svaté Nejvyššího“ (Da 7,25) a že srazí „na zem část toho zástupu“ (Da 8,10) během protireformace, kdy byli vražděni Boží věrní. Papežství usilovalo „změnit doby a zákon“ (Da 7,25) tím, že odstranilo druhé přikázání a změnilo sobotu na neděli.

Aplikace

V 2., 7. a 8. kapitole knihy Daniel se dozvídáme, že po Řecku povstává mocnost, která bude existovat až do konce času. Jaká jiná mocnost by to mohla být, pokud ne Řím, který nyní existuje ve své papežské podobě? Ačkoli to nezní příliš „politicky korektně“, tento fakt je součástí poselství tří andělů. Proč je tato informace důležitou součástí „přítomné pravdy“?

PŘEDADVENTNÍ SOUD

¹³Slyšel jsem, jak jeden svatý mluví. Jiný svatý se toho mluvícího otázal: „Jak dlouho bude platit vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu?“

¹⁴Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,13.14)

Osobní studium

Prorocký náčrt, kterému se tento týden věnujeme, nacházel velkou podporu u protestantských teologů zastávajících historicismus už od dob reformace. Ale až během mileritského hnutí na počátku 19. století se bibličtí badatelé začali soustředěněji věnovat vidění o dvou tisících třech stech večerech a jitrech a tématu předadventního (vyšetřujícího) soudu. Prostuduj tabulku uvedenou v lekci na pátek.

Přečti si texty Da 7,9–14 a 8,14.26. Co uvedené verše říkají o událostech v nebesích? Jaké pocity v tobě tyto obrazy vyvolávají? (Všimni si Danielovy reakce ve verši 7,15.)

Po období středověkého pronásledování, které skončilo až v roce 1798, kdy generál Berthier zajal a uvěznil papeže Pia VI. (Zj 13,3), nastává období soudu, o kterém mluví Da 7 a 8. Soud se má odehrávat v nebesích, kde „zasedl soud a byly otevřeny knihy“ (Da 7,10) a „s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu.“ (Da 7,13) Jde o soud, ke kterému mělo dojít po roce 1798 a zároveň před druhým příchodem Ježíše Krista.

Scéna soudu z Da 7 má svou paralelu v očišťování svatyně, o kterém se hovoří

v Da 8,14. Obě kapitoly mluví o stejné události. Podle Da 8,14 „dojde svatyně spravedlnosti“ (což je vlastně terminologie dne smíření) po 2 300 večerech a ránech. Po aplikování principu „den za rok“ se dostáváme k časovému období 2 300 let.

Začátek období 2 300 let nacházíme ve verši Da 9,24. Prorocké období 70 týdnů (490 let) je tu „stanoveno“ (hebrejsky *chatak*; doslova „odříznutých“) z období 2 300 večerů a jiter (let). Většina teologů správně rozeznává, že prorocství o 2 300 večerech a ránech (letech) z Da 8,14 a prorocství o 70 týdnech (490 letech) z Da 9,24–27 jsou dvěma částmi téhož prorocství. Verš následující po časovém údaji o 70 týdnech hovoří o začátku tohoto období: „Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů.“ (Da 9,25) Tato událost se odehrála „v sedmém roce krále Artaxerxa“ (Ezd 7,7), což bylo v roce 457 před Kristem. Když budeme od tohoto data počítat 2 300 let, dostaneme se do roku 1844, což spadá do požadovaného období ohraničeného rokem 1798 a očekávaným druhým příchodem Ježíše Krista. Právě v této době Ježíš vstoupil do nebeské svatyně svatých, aby začal svou smírující (přimluvnou) službu v nebeské svatyni.

Aplikace

Jaké pocity v tobě vyvolává skutečnost, že Ježíš v nebeské svatyni i dnes dělá vše pro záchranu lidstva i pro tebe osobně? Jak to ovlivňuje tvou víru?

TYOLOGIE A PROROCTVÍ

⁶To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni. ⁷A také nebud'te modláři jako někteří z nich, jak je psáno: „Usadil se lid, aby jedl a pil, a potom povstali k tancům.“ ⁸Ani se neoddávajme smilstvu jako někteří z nich, a padlo jich za jeden den třiadvacet tisíc. ⁹A také nechtějme zkoušet Pána, jako to dělali někteří z nich, a hynuli od hadího uštknutí, ¹⁰ani nereptejte jako někteří z nich, a byli zahubeni Zhubcem. ¹¹To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků. (1K 10,6–11)

Osobní studium

V apokalyptických proroctvích mají symboly jedno naplnění. Například symbol kozla v Da 8,21 má své naplnění v jediném království, kterým je Řecko. Vždyť nakonec samotný text jasně označuje právě toto království.

Typologie se zaměřuje na skutečné osoby, události nebo ustanovení Starého zákona, které už žily nebo se staly v minulosti, ale zároveň jsou předobrazem důležitějšího naplnění v budoucnosti. S použitím typologie jako metody výkladu biblického textu se setkáváme nejen u Ježíše a novozákonních autorů, ale dokonce i ve Starém zákoně. Jediným návodem k rozpoznání typu a antitypu (tedy předobrazu a naplnění) je identifikace samotným inspirovaným autorem.

Přečti si text 1K 10,1–13. Jakým způsobem Pavel využívá události z minulosti při napomínání sboru v Korintu? Jak se to týká nás dnes?

Apoštol Pavel odkazuje na historickou událost vyjítí z Egypta a rozvíjí typologii založenou na zkušenosti, kterou prožili Židé na poušti. Takovým způsobem Pavel ukazu-

je, že Bůh, který inspiroval Mojžíše k zaznamenání těchto událostí, plánoval, aby se to „stalo nám na výstrahu“ (1K 10,6). Napomenutí Božího lidu na poušti se stává předobrazem napomenutí duchovního Izraele žijícího v posledních dnech, aby odolával přicházejícím pokušením.

Pokus se v těchto biblických textech rozpoznat předobraz a naplnění, jak je popisují Ježíš a novozákonní autoři.

Mt 12,40

J 19,36

J 3,14.15

Ř 5,14

J 1,29

Ve všech uvedených verších Ježíš a novozákonní pisatelé aplikují princip výkladu, který vychází z typu a antitypu (předobrazu a naplnění). Tak je zdůrazňován prorocký charakter daných slov a poukazuje se na důležitější naplnění historické skutečnosti.

Aplikace

Uvažuj o službě v pozemské svatyni, která sloužila jako předobraz celého plánu spasení. Co nám to říká o významu svatyně pro nás dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Prostudujte si následující tabulku.

Daniel 7	Daniel 8
Babylon (lev)	-----
Médo-Persie (medvěd)	Médo-Persie (beran)
Řecko (leopard)	Řecko (kozel)
Pohanský Řím (čtvrtá šelma)	Pohanský Řím (horizontální pohyb malého rohu)
Papežský Řím (malý roh)	Papežský Řím (vertikální pohyb malého rohu)
Soud v nebesích	Očištění svatyně

Klíčovou informací obsaženou v této tabulce je skutečnost, že scéna soudu v Da 7, která se odehrává po 1 260 letech od pronásledování (Da 7,25), je stejná událost jako očištění svatyně („svatyně dojde spravedlnosti“) v Da 8,14. A tato scéna nebeského soudu vede k ustanovení věčného Božího království na konci smutné historie země poznamenané hříchem. Je to mocný biblický důkaz o důležitosti, kterou Písmo připisuje textu Da 8,14, a události, o které se v něm mluví.

Otázky k rozhovoru

1. *Prostudujte si znovu 2. kapitulu knihy Daniel. Všimněte si, jak jasně je zde použita metoda historicizmu: nepřerušená posloupnost světových říší, která začíná ve starověku a končí ustanovením věčného Božího království. Bůh nám dává klíč k interpretaci těchto prorocství. Proč podle tebe dnes již tak málo křesťanů přijímá tuto metodu výkladu prorocství? O čem to svědčí? Proč je i toto důvod, pro který je tak důležité adventistické poselství?*
2. *Jak dobře rozumíte prorocství o 2 300 večerech a jitrech z Da 8,14? Co byste mohli udělat pro to, abyste mu lépe porozuměli? S kým byste mohli toto prorocství studovat?*
3. *Přečtěte si verše Da 7,18.21.22.25 a 27. Všimněte si, jak se texty zaměřují na osud svatých. Jak se k nim chová malý roh? A naopak, co pro ně dělá Bůh? Co je pro svaté dobrou zprávou v souvislosti se soudem? Co pro ně soud znamená?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Jak přistupovat k obtížným textům?

Texty na tento týden

2Tm 2,10-15; 1Pa 29,17; Jk 4,6-10; Ga 6,9; Sk 17,11

Základní verš

„A vězte, že ve své trpělivosti vám Pán poskytuje čas ke spáse, jak vám napsal i náš milý bratr Pavel podle moudrosti, která mu byla dána. Mluvil tak o tom ve všech svých listech. Některá místa jsou v nich těžko srozumitelná a neučení a neutvrzení lidé je překrucují, jako i ostatní Písmo, k vlastní záhubě.“ (2Pt 3,15.16)

Když apoštol Petr mluví o Pavlových listech, připomíná, že jsou v nich – podobně jako v některých jiných částech Písma – místa „těžko srozumitelná“ (2Pt 3,16). Taková místa pak někteří „neučení a neutvrzení lidé překrucují, jako i ostatní Písmo, k vlastní záhubě“ (2Pt 3,16). Petr neříká, že v Bibli je těžko srozumitelné všechno, ale jen některá místa.

Podobnou zkušenost má každý z nás. Který poctivý čtenář Bible by nenarazil na text, který se mu zdál zvláštní nebo komplikovaný? Čas od času se to stává každému.

Tento týden se budeme věnovat ani ne tak textům, které jsou komplikované samy o sobě, jako spíše otázce, co je příčinou, že některé texty působí složitě, a jak bychom k nim měli přistupovat. Je třeba čestně přiznat, že některé texty se nám pravděpodobně zde na zemi nepodaří úplně pochopit. Současně však platí, že převážná většina biblických textů je zcela srozumitelná. Není proto důvod, abychom kvůli několika pro nás těžko srozumitelným textům zpochybňovali důvěryhodnost a autoritu Božího slova jako celku.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

MOŽNÉ DŮVODY ZŘEJMÝCH ROZPORŮ

¹⁰A tak všechno snáším pro vyvolené, aby i oni dosáhli spásy v Kristu Ježíši a věčné slávy. ¹¹Věřohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. ¹²Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním i vládnout. Zapřeme-li ho, i on nás zapře. ¹³Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe. ¹⁴Toto připomínej a před tvářmi Boží naléhavě domlouvej bratřím, aby se nepřeli o slova. Není to k ničemu, leda k rozvrácení posluchačů. ¹⁵Usiluj o to, aby ses před Bohem osvědčil jako dělník, který se nemá zač stydět, protože správně zvěstuje slovo pravdy. (2Tm 2,10–15)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Apoštol Pavel v něm povzbuzuje Timotea, aby byl usilovným dělníkem, který „správně zvěstuje slovo pravdy“. Jaké důležité poselství si můžeme vzít z jeho slov?

Každý přemýšlivý a poctivý student Písma přizná, že v Bibli jsou některé těžko pochopitelné texty. Toto poznání by nás nemělo znepokojovat. V určitém smyslu se dají takové obtíže očekávat. Jsme přece pouze nedokonalé a konečné bytosti a nikdo z nás nemá úplnou znalost ze všech oblastí poznání – a už vůbec ne nadpřirozených skutečností. Pokud se nevzdělané a omezené lidské bytosti pokoušejí pochopit moudrost nekonečného a dokonalého Boha Bible, zcela určitě nastanou komplikace. Přestože můžeme mít problém pochopit biblické učení, neznamená to, že biblické výroky nejsou pravdivé.

Lidé, kteří odmítají biblické učení o zjevení a inspiraci, zdůvodňují potíže při výkladu textu tím, že v Písmu jsou rozpory a chyby. Bible je pro ně jen lidským výtvozem, a jsou proto přesvědčeni, že musí obsahovat hodně nepřesností a omylů. S takovým přístupem jim často chybí opravdová snaha hledat vy-

světlení vycházející z jednoty a důvěryhodnosti Písma. Ale pokud stojí za Písmem Boží inspirace, pak bychom měli od Písma právem očekávat soulad a hodnověrnost. Když někdo začne zpochybňovat hned první stránky Písma, tedy například zprávu o stvoření, velmi rychle pro něj bude nejednoznačný a nejistý i celý zbytek Bible.

Část rozporů, na které narazíme při čtení Písma, může vycházet z drobných chyb a nepřesností přepisovatelů a překladatelů. Ellen G. Whiteová napsala: „Někteří se na nás přísně dívají a říkají: ‚Nemyslíte, že mohou být v Bibli chyby, které vznikly při přepisování a překladu?‘ Je to samozřejmě možné. A kdo by byl natolik omezený, že by se nad takovou možností pohoršoval, bude úplně stejně pochybovat i o tajemstvích inspirovaného slova, protože jeho oslabené myšlení nemůže pochopit Boží záměry. Ano, úplně stejně by zpochybňovali i jednoduché skutečnosti, které by běžný člověk přijal. Dokázali by rozpoznat, co je od Boha, a přijali by to jako srozumitelné a krásné. Žádné z nejasností by nikomu nezpůsobily potíže ani by ho nepřivedly k pochybnostem, pokud si je nebude vytvářet sám z té nejsrozumitelnější pravdy.“ (2SM 16)

Aplikace

Proč je důležité, abychom k Bibli přistupovali s pokorou?

ČESTNÝ A UPŘÍMNÝ POSTOJ K OBTÍŽÍM

⁶Neboť moudrost dává Hospodin, poznání i rozumnost pochází z jeho úst. ⁷Pro přímé má pohotovou pomoc, je štítem těm, kdo žijí bezúhonně, ⁸chrání stezky práva a střeží cestu svých věrných. (Př 2,6–8)

Dávej pozor na své jednání i na své učení. Bud' v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spasení nejen sobě, ale i svým posluchačům. (1Tm 4,16)

Osobní studium

Kdy ses naposledy setkal s biblickým textem, který se ti zdál nepochopitelný nebo v rozporu s jinými verši či realitou celkově? Je zcela normální, že se do takové situace občas dostaneme. Jak jsi na to reagoval? Ale jinak: Co bys v takové situaci měl udělat?

Jak bys na základě poselství níže uvedených veršů měl reagovat, když zápasíš s ne zcela srozumitelnými verši?

1Pa 29,17

Př 2,6–8

1Tm 4,16

Jen když jsme čestní a upřímní, můžeme správným způsobem čelit problémům. Čestnost a upřímnost nás chrání před tím, abychom před obtížemi neutíkali nebo abychom se je nesnažili skrývat. Pomáhají nám i v tom, abychom nedávali povrchní odpovědi, které by neobstály ve zkoušce pravdivosti. Bohu se líbí čestný a upřímný postoj. Boží charakter bychom měli následovat i při našem studiu Písma.

Pokud přistupujeme k problematickým (ale i všem ostatním) veršům Písma

upřímně a poctivě, dáme si pozor, abychom je nevykládali mimo kontext, abychom nepřekrucovali pravdu svými předsudky nebo abychom druhé nemátli falešnými tvrzeními. Je lepší trpělivě hledat a přijít s pravdou, kterou je možné obhájit než trvat na vyhýbavých a neuspokojivých argumentech. Pozitivním vedlejším účinkem čestného a poctivého přístupu k Písmu je to, že nám pomáhá budovat důvěryhodnost, která tvoří základ všech zdravých mezilidských vztahů. Čestnost a upřímnost jsou z dlouhodobého hlediska mnohem lepší než chabé, nepřesvědčivé tvrzení. Vždy je lepší přiznat, že neumíte odpovědět nebo že neznáte skutečný význam textu, než se pokoušet vkládat do textu význam, který chcete, aby měl, přestože text možná říká něco zcela jiného.

Čestní lidé upřímně usilují poznat pravdy Božího slova, a proto si vždy znovu dávají pozor na ukvapené závěry, které by mohly vycházet z nedostatku znalostí nebo chabých důkazů. Opatrnost nás vede k tomu, abychom nepřehlíželi detaily či aspekty, které by mohly být důležité. Opatrní lidé nedělají předčasné závěry, ale jsou při svém studiu Písma a ostatních informací svědomití a důkladní.

Aplikace

Jak přistupuješ (nebo jak bys měl přistupovat) k biblickému textu, kterému úplně nerozumíš nebo jehož význam se v něčem neshoduje s tvým pochopením pravdy?

POKORNÝ PŘÍSTUP K NESROZUMITELNÝM TEXTŮM

¹³Uzavřu-li nebesa, takže nebude deště, přikážu-li kobyčkám, aby hubily zemi, pošlu-li na svůj lid mor, ¹⁴a můj lid, který se nazývá mým jménem, se pokoří a bude se modlit a vyhledávat mě a odvrátí se od svých zlých cest, tehdy je vyslyším z nebes, odpustím jim jejich hříchy a uzdravím jejich zemi. (2Pa 7,13.14)

¹¹V onen den se už nemusíš stydět za žádné své skutky, jimiž ses proti mně vzepřelo. Tehdy z tvého středu odstraním tvé pyšné rozjařence a nepřipustím, aby ses opět začalo povyšovat na mé svaté hoře. ¹²Uprostřed tebe zanechám utištěný a nuzný lid, který se uteče k Hospodinovu jménu. (Sf 3,11.12)

Osobní studium

Co říkají uvedené texty o pokore? Proč je pokora důležitá i v naší snaze „poprat se“ s těžkými texty Písma?

Jk 4,6–10

2Pa 7,13.14

Sf 3,11.12

Mnozí lidé došli v životě k překvapivému zjištění a pokornému (či dokonce pokořujícímu) poznání, že jsou v životě na někom a něčem závislí. Uvědomili si, že se „podle nich netočí svět“ a že i oni dělají chyby. Začali si vážit pravdy více než samolibé představy vlastní neomylnosti. Vědí už, že pravda není produktem jejich myšlení, ale spíše to, s čím jsou konfrontováni. A snad nejdůležitějším poznatkem, ke kterému došli, je, jak málo toho o opravdové pravdě vědí. Ověřili na sobě pravdivost toho, co apoštol Pavel shrnul slovy, že „nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance“ (1K 13,12).

Jaké výhody přináší pokora do procesu přemýšlení? Návyk pokorného hledání je

základem každého růstu v poznání, protože vytváří vnitřní svobodu, která přirozeně vede k otevřenosti, vnímavosti a učeníivosti. To samozřejmě neznamená, že by pokorní lidé byli imunní vůči chybám, nikdy nemuseli měnit názor nebo neměli předsudky. Znamená to jen, že jsou ochotni podřídit se biblické pravdě. Uvědomují si hranice svého poznání, a proto jsou schopni rozšiřovat své znalosti a pochopení Božího slova způsobem, kterým se to nikdy nepodaří člověku pyšnému a namyšlenému.

„Všichni, kteří přistupují k Božímu slovu s ochotou nechat se vést, s pokorou, otevřenou myslí a odhodlání poznat spasení, pochopí, co říká Písmo. Ale ti, kteří přistupují ke zkoumání slova s duchem vzpoury, nenajdou nic potřebného a důležitého. K lhostejnému člověku nebude Boží slovo promlouvat. Bůh neplýtvá svým působením na ty, kteří jsou nečistí a radami pohrdají. Pokušitel rád vyškolí každého, kdo dává přednost jeho návrhům a odmítá pozitivní vliv Božího zákona. Potřebujeme pokořit vlastní srdce a v upřímnosti a úctě hledat ve slově život. Světlo totiž může spatřit pouze pokorná a kající duše.“ (RH, 22. srpna 1907)

Aplikace

Jak se dá najít správný soulad mezi pokorou a jistotou? Jak bys například odpověděl na následující otázku: Jak si vy, adventisté, můžete být tak jisti, že máte pravdu ohledně soboty a že se všichni ostatní mýlí?

ODHODLANOST A TRPĚLIVOST

Já Daniel jsem tehdy klesl vyčerpáním a dlouhé dny jsem stonal, než jsem mohl znovu vstát a věnovat se službě králi. I nadále jsem však byl tím viděním otřesen a nemohl je pochopit. (Da 8,27; B21)

¹V prvním roce Darjaveše, syna Ahasverova...

²²„Danieli,“ promluvil ke mně zřetelně [anděl Gabriel]: „jsem tu teď proto, abych ti zjevil tajemství. ²³Hned, jakmile ses začal modlit, byla vyslána odpověď a já jsem ti ji přišel vyřdit. Jsi velmi drahocenný. Dobře tedy poslouchej má slova a porozuměj tomu vidění.“ (Da 9,1.22.23; B21)

Osobní studium

Kniha Daniel otevřeně připouští, že ani prorok vždy zcela nechápal, co mu Bůh zjevil. Někdy to vyžadovalo delší čas, pokoru a trpělivost, než se s Boží pomocí dobral ke správnému pochopení. Jak nám při řešení problematických otázek pomáhá odhodlanost a trpělivost?

Pokud chceme něčeho opravdu dosáhnout, musíme být vytrvalí a trpěliví. Když něco získáme příliš snadno, obvykle si toho nevážíme. Složitě biblické texty nám dávají příležitost skutečně se začít modlit a přemýšlet. Odhodlání a vytrvalost při snaze najít řešení odhalí, jak moc je pro nás celá záležitost důležitá. Jestliže studujeme Písmo a snažíme se lépe pochopit jeho smysl, jde vždy o dobře strávený čas. Samotná zkušenost usilovného a dlouhotrvajícího zkoumání Písma pro nás může být často větším požehnáním než možné nalezení odpovědi. A když se nám nakonec přece jen podaří najít řešení tíživého problému, může to mít pro nás velkou hodnotu.

Skutečnost, že se nám nedaří komplikovaný problém vyřešit rychle a jednoduše,

neznamená, že řešení neexistuje. Je pozoruhodné, jak často přehlídíme jasná fakta. Mnozí lidé předčasně rezignují na řešení složitého problému jen proto, že se jim nechce přemýšlet, nebo proto, že by si to vyžadovalo příliš mnoho úsilí. Někteří dokonce začnou zpochybňovat celé Písmo. Neměli bychom však zapomenout na to, že zdánlivě komplikovaný problém může mít poměrně jednoduché řešení. A to i tehdy, když ho pro naši neznalost nebo omezenost nevidíme. Co bychom si pomysleli o žákovi osmé třídy, který se teprve začal učit zjednodušování algebraických výrazů, když po půl hodině marné snahy vyřešit příklad, který přesahuje jeho vědomosti, rezignuje s tím, že žádné řešení určitě neexistuje. Podobné je to i při našem studiu Písma.

Když navzdory naší snaze neumíme najít řešení problému, odložme ho na nějaký čas a soustředme se na uplatňování toho, co nám Bůh ve svém slově jasně ukázal. Některé (možná složitější) duchovní pravdy můžeme poznat až tehdy, když jsme ochotni žít podle toho, co jsme se již naučili. Vždyť vytrvalost je ctnost charakterizující věřící žijící na konci času (Zj 14,12).

Aplikace

Co se můžeš naučit od lidí, kteří trpělivě a vytrvale studovali komplikované stati Písma? Jak můžeš povzbudit druhé, aby se nevzdávali při hledání pravdy? Proč nemusíme propadat beznaději, když narazíme na komplikovanou a nesrozumitelnou pasáž Bible?

HLEDÁNÍ ODPOVĚDÍ PROSTŘEDNICTVÍM PÍSMO A MODLITBY

Židé v Beroji byli přístupnější než v Tesalonice: přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel. (Sk 17,11)

Tu Filip začal u toho slova Písma a zvěstoval mu Ježíše. (Sk 8,35)

¹⁵S tím se shodují slova proroků, neboť je psáno: ¹⁶„Navrátím se zase a znovu postavím Davidův zbořený dům, z jeho trosek jej opět vystavím a zbuduji, jako byl dřív.“ (Sk 15,15.16)

Osobní studium

Uvažuj o výše uvedených textech. Co dělali apoštolové a členové rané církve, když museli čelit složitým otázkám? Proč je Písmo i dnes tím nejlepším zdrojem svého vlastního výkladu?

Nejlepší odpovědi na problematiku biblické texty najdeme přímo v Písmu. Sporné otázky potřebujeme studovat ve světle celé Bible, ne se zaměřovat pouze na jeden text vytržený z bezprostředního kontextu – či dokonce z celé Bible. Je důležité, abychom se naučili objevovat v Písmu velké a mocné pravdy, které pak budeme uplatňovat ve svém životě.

Když máš problém porozumět některému biblickému verši, pokus se získat světlo z ostatních veršů s podobnou tematikou. Vždy nejprve usiluj najít co nejjasnější text, který by ti pak pomohl pochopit méně jasné vyjádření. Je důležité nezamlžovat jasné vyjádření Písma tím, že je přebijeme komplikovanými texty. Místo toho, abychom se verše pokoušeli vysvětlovat na základě

různých mimobiblických, vědeckých nebo filozofických pramenů, dovolme Písmu, aby nám samo odhalilo svůj smysl.

Kdosi řekl, že když jsme na kolenou, můžeme se dívat na problémy z úplně jiné perspektivy. Prostřednictvím modlitby vyznáváme, že k pochopení a vysvětlení Písma potřebujeme Boží pomoc. Na modlitbě hledáme moudrost a osvětlení naší mysli působením téhož Ducha, který inspiroval biblické autory k napsání důležitého poselství.

V modlitbě odhalujeme své motivy a vyznáváme před Bohem, proč chceme pochopit to, co čteme. Na modlitbě Boha prosíme, aby otevřel naše oči a pomohl nám porozumět jeho slovu. Je důležité také prosit o sílu následovat zjevené pravdy. Když nás Bůh usměřňuje Duchem svatým, nepovede nás tak, aby naše pochopení bylo v rozporu s Písmem, jehož autory při psaní vedl a usměrňoval. Bůh nás vždy povede tak, aby to bylo v souladu s Biblí, kterou sám inspiroval. Bude nám potvrzovat to, co napsali autoři pod jeho vedením, a bude nám pomáhat pochopit věci skutečně důležité pro náš život dnes.

Aplikace

Jak ti modlitba pomáhá nasměrovat tvou mysl, abys lépe rozuměl Božímu slovu a mohl podle něj žít?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si pozorně kapitolu „Vítězství nad pochybnostmi“ (SC 105–113; CVP 107–113) z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji*.

V Písmu se nachází mnoho tajemství, která jsou pro naši omezenou a hříchem pokřivenou mysl těžko pochopitelná a vysvětlitelná. Právě proto potřebujeme ke studiu Bible přistupovat s pokorou, s pokáním a modlitbou. Pokud Písmo pokládáme za důvěryhodné, umožňujeme biblickému textu naplno vyjevit jeho smysl – a to i tehdy, pokud není plně v souladu s naším předchozím přesvědčením. Pokud Písmu důvěřujeme, pak budeme smysl jeho slov respektovat, ne jej měnit tak, aby nám vyhovoval.

„Když se člověk pokouší Bibli studovat bez modlitby, dojde obvykle jen k pochybnostem. Při čtení Bible se naše myšlenky musí soustředit na Boha. Musíme být připraveni nechat se jím vést. Bez Boží pomoci naše myšlení snadno zastrou pochybnosti. V tomto smyslu může i studium Bible vést k nevěře.

Když lidé studují Bibli, aniž by prosili Boha o pomoc, pokouší se je ovlivňovat také satan. Snadno začnou Bibli vysvětlovat mylně i přesto, že mohou být jinak velmi vzdělaní. Pokud sami Boha neposlušají, není bezpečné důvěřovat jejich výkladům Bible.

Někdo čte Bibli jenom proto, aby v ní našel chyby. Nepodřídil se Bohu a domnívá se, že najde dostatek důvodů pro to, aby věřit nemusel. Takový postoj brání pochopit i jednoduché a jasné pravdy.“ (SC 110.111; CVP 111)

Otázky k rozhovoru

1. Proč je pro správné pochopení Písma důležité zaujmout postoje, o kterých jsme mluvili tento týden? Pokuste se pojmenovat další vlastnosti, které nám mohou být ve snaze lépe porozumět Písmu užitečné.
2. Proč by nás nemělo překvapovat, že v Písmu nacházíme texty, které je složité pochopit a vysvětlit?
3. Jaká je vaše odpověď na problematický verš L 23,43, v němž (podle většiny překladů) Ježíš říká zločincům, že s ním bude ještě dnes v ráji? Jaká je nejlepší odpověď? Jak nám při hledání odpovědi mohou pomoci následující texty: J 20,17; Kaz 9,5; 1K 15,16–20?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Život podle Božího slova

Texty na tento týden

Fp 2,12–16; L 4,4.8.10–12; Ž 37,7; 46,11; 62,2.3.6; Ko 3,16

Základní verš

„Podle slova však také jednejte, nebudte jen posluchači – to byste klamali sami sebe!“ (Jk 1,22)

I to nejlepší studium Písma by bylo zbytečné, kdybychom se nerozhodli žít podle toho, co při jeho zkoumání poznáme. Při studiu Bible platí to samé, co platí při studiu obecně. Nejlépe se neučíme čtením a poslechem, ale praxí. Tím, že to, co zjistíme, začneme skutečně dělat. Tato poslušnost nám otevírá obrovskou pokladnu Božího požehnání, která by před námi zůstávala zavřená, a vede nás po vzrušující a život měnící cestě rostoucího poznání a chápání. Když však nejsme ochotni respektovat Boží slovo a uplatňovat ve svém životě to, co jsme se z něj dozvěděli, nebudeme růst. Nepříznivý vliv to bude mít i na naše svědectví, protože náš život nebude v souladu s tím, co říkáme.

V milosti a moudrosti rosteme pod vlivem inspirativních vzorů, které nám představují, co to znamená, žít podle Bible. Největší motivační vliv má na nás samozřejmě osoba a život Ježíše Krista. On žil životem, který byl v dokonalé harmonii s Boží vůlí.

Tento týden budeme studovat, co to znamená, žít podle Božího slova a pod jeho autoritou.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ŽIVÉ BOŽÍ SLOVO A DUCH SVATÝ

¹²A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. ¹³Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí. ¹⁴Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, ¹⁵abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm sviťte jako hvězdy, které osvěcují svět, ¹⁶držte se slova života, abych se vámi mohl pochlubit v den Kristův, že jsem nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal. (Fp 2,12–16)

Osobní studium

Je velmi důležité studovat Boží slovo pečlivě a správným způsobem. Stejně důležité (nebo dokonce důležitější) je však žít podle toho, co jsme se naučili. A přestože se nám může zdát skvělé získávat stále větší a větší znalosti, v žádném případě se to nemá stát smyslem našeho studia Písma. Naším konečným cílem nemá být ovládnutí Písma. Smyslem studia má být, aby Písmo ovládlo nás, aby změnilo náš život a náš způsob uvažování. To je to, na čem opravdu záleží. Naše ochota žít podle pravdy, kterou jsme se při studiu Písma dozvěděli, znamená ochotu podřídit se biblické pravdě. Takové rozhodnutí může někdy znamenat i intenzivní duchovní boj, protože každý z nás je součástí sporu o to, kdo bude tou nejvyšší autoritou v našem rozhodování a životě. Existují jen dvě možnosti.

Jaká výzva zaznívá v úvodních verších a jak ovlivňuje (nebo alespoň by měla ovlivňovat) tvůj život?

Ano, Bůh v nás koná své dílo. Děje se tak prostřednictvím Ducha svatého, který jedi-

ný nám dává moudrost pochopit Bibli. Jsme hříšné lidské bytosti a velmi často se vzpíráme Boží pravdě. Kdybychom byli odkázáni jen sami na sebe, nebyli bychom schopni žít podle Božího slova (Ř 1,25; Ef 4,17.18). Bez Ducha svatého bychom nenacházeli v Božím slově žádné zalíbení – a tím bychom neprožívali ani žádné naděje, důvěru a lásku. Ale jak píše apoštol Pavel, prostřednictvím Ducha svatého Bůh „ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí“ (Fp 2,13).

Duch svatý je učitel, který nás touží vést k hlubšímu porozumění Písma a k radostné vděčnosti za Boží slovo. Upozorňuje nás na pravdy Božího slova a dává nám jejich jasné a aktuální pochopení, aby naše životy vynikaly věrností a laskavou poslušností Boží vůli. „Nikdo nedokáže vysvětlit Písmo bez pomoci Ducha. Když však přistupujeme k Božímu slovu s pokorným a otevřeným srdcem, Boží andělé budou stát při nás, aby na nás zapůsobili svědectvím o pravdě.“ (ISM 411) Takovýmto způsobem jsou duchovní věci vykládány duchovně (1K 2,13.14) a my jsme schopni radostně následovat Boží slovo „ráno za ránem“ (Iz 50,4.5; B21).

Aplikace

Text Fp 2,16 říká: „Držte se slova života...“ Co si myslíš, že to znamená? A jak to můžeme udělat? Prostuduj si i text Dt 4,4, který představuje podobnou myšlenku. Jakou roli máš v celém popsaném procesu?

JEŽÍŠ, NÁŠ VZOR

⁴Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Člověk nebude živ jenom chlebem.“

⁸Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: Budeš se klanět Hospodinu, Bohu svému, a jeho jediného uctívat.“

¹⁰„Vždyť je psáno ‚andělům svým dá o tobě příkaz, aby tě ochránili‘¹¹ a ‚na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou svou na kámen.“¹² Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: nebudeš pokoušet Hospodina Boha svého.“ (L 4,4.8.10–12)

Osobní studium

Neexistuje lepší příklad a vhodnější k následování než Ježíš Kristus. Velmi dobře znal Boží slovo a byl ochoten se jím ve všem řídit.

Jak Ježíš podle úvodních veršů používal Písmo, aby se bránil proti satanovým pokušením? Co se z toho dozvídáme o důležitosti Písma pro naši víru a pro náš život – a to zvláště v době trápení?

Ježíš velmi dobře znal Písmo. Znal ho tak důkladně, že texty, které citoval, vyvěraly přímo z jeho srdce. Taková znalost psaného Božího slova byla především výsledkem živého vztahu s Bohem a také přemýšlení a hlubokého rozjímání nad Písmem.

Kdyby Ježíš dobře neznal přesná slova i jejich kontext, mohlo by se stát, že se satanovi podaří nějakým způsobem Ježíše nachytat nebo oklamat. Písmo citoval dokonce i satan, ale jen ve snaze přerušit ho. Schopnost citovat Písmo a odvolávat se na jeho texty nám nestačí, to právě dělá i satan. Potřebujeme vědět, co všechno Písmo říká o daném předmětu a jaký je skutečný význam a zá-

měr jednotlivých textů. Jen taková znalost Božího slova nám může pomoci, aby nás Boží nepřítel neoklamal. Když chceme obstát před satanovými útoky, potřebujeme, aby se Písmo stalo naší součástí, základem našeho uvažování a prožívání. V Písmu můžeme opakovaně číst o tom, jak Ježíš otevřel mysl svých následovníků, takže potom pochopili skutečný smysl Písma. Ježíš je odkazoval na to, co „je psáno“ (L 24,45.46; Mt 11,10; J 6,45 apod.). Ježíš předpokládal, že ti, kdo čtou Písmo, mohou pochopit jeho skutečný význam: „Ježíš mu odpověděl: ‚Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?‘“ (L 10,26) Pro Ježíše bylo to, co je psáno v Písmu, normou, podle které bychom měli žít.

Ježíš – Slovo, které se stalo tělem –, upozorňuje své následovníky na to, co bylo napsáno a řečeno. „Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra, jak praví Písmo.“ (J 7,38) Ježíš je zaslíbený Mesiáš a Písmo o něm vydává svědectví (J 5,39). Sám Ježíš byl ochoten řídit se Písmem. Pokud byl ochoten žít takto on, proč bychom si měli my pro náš život dávat jiné cíle?

Aplikace

Jakou máš ty osobní zkušenost s použitím Písma v boji proti pokušení? Kdy ses naposledy odkazoval na Písmo nebo v něm hledal pomoc či povzbuzení, když jsi procházel pokušením? Jaký byl výsledek? Co ses z této zkušenosti naučil?

JEŽÍŠ A PÍSMO

⁴⁵Nedomnívejte se, že já budu na vás u Otce žalovat; vašim žalobcem je Mojžíš, v něhož jste složili svou naději. ⁴⁶Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně. (J 5,45.46)

Osobní studium

Jaké důležité poselství o Ježíšově vztahu k Písmu zaznívá v úvodních verších?

Někteří lidé při čtení Písma docházejí k závěru, že když Ježíš mluvil, jeho slova byla v ostrém protikladu ke slovům Písma, jak jsou zaznamenána ve Starém zákoně. Tvrdí, že Ježíšova slova jsou dokonce důležitější než to, co je napsáno v Písmu.

V Novém zákoně čteme, že Ježíš řekl: „Slyšeli jste, že bylo řečeno... Já vám však říkám ...“ (Mt 5,43.44; viz také Mt 5,21.22.27.28.33.34.38.39). Když Ježíš řekl tato známá slova ve svém Kázání na hoře, nepokoušel se omezit platnost Starého zákona nebo jej zrušit, jak se někteří mylně domnívají. Naopak, Ježíš reagoval na různé výklady Písma a na ústní tradici. Obojí bylo některými vykladači té doby používáno (či spíše zneužíváno) k omluvě takového chování vůči jiným lidem (bližním), jaké Bůh nikdy nepřikázal ani nedovolil, například „nenávidět svého nepřítel“ (Mt 5,43).

Ježíš nezrušil Starý zákon a ani nijak nesnížil jeho autoritu. Právě naopak, prostřednictvím proctví Starého zákona Je-

žíš ukazoval, kým ve skutečnosti je. Ježíš nenarušil autoritu Starého zákona, naopak vysvětloval a prohluboval význam starozákonních výroků tím, že poukazoval na původní Boží záměr.

Zneužívat Ježíšovu autoritu ke znevažování Písma nebo znehodnocování některých částí jako „méně inspirovaných“ je jedním z nejrafinovanějších a zároveň nejnebezpečnějších zpochybnění Písma, protože se to děje v Ježíšově jménu. V evangeliích vidíme, jak velkou autoritu Ježíš připisoval Písmu, které v jeho době sestávalo pouze z knih Starého zákona. Nepotřebujeme žádný další důkaz o tom, že Starý zákon je směrodatný i pro nás dnes.

Ježíš nikdy nezpochybňoval autoritu Bible. Naopak, znovu a znovu Písmo vyvyšoval jako spolehlivý a důvěryhodný základ. I ve zmiňovaném Kázání na hoře Ježíš jednoznačně zdůraznil: „Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.“ (Mt 5,17) Zároveň řekl, že kdo by „zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího“ (Mt 5,19).

Aplikace

Které z klíčových věroučných bodů mají i dnes svůj základ ve Starém zákoně? Uvažuj například o stvoření (Gn 1–2) a o pádu člověka do hříchu (Gn 3). Které další křesťanské pravdy nacházíme ve Starém zákoně a později je ještě rozšiřuje Nový zákon?

ZTIŠENÍ PŘI BOŽÍM SLOVĚ

'Poutní píseň, Davidova. Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnou, ²nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. (Ž 131,1.2)

Osobní studium

Naše životy se často odehrávají v rychlém tempu, napětí a stresu. Mnozí namáhavě pracujeme, jen abychom vydělali dostatek prostředků na základní živobytí. Jindy, přestože máme naplněné základní potřeby, se honíme jako blázni jen proto, že chceme mít víc a více. Toužíme po věcech a zážitcích, o kterých jsme přesvědčeni, že naplní prázdno v nás a udělají nás šťastnými. Ale jak nás varuje Šalomoun v knize Kazatel, i to je jen „pomíjivost a honba za větrem“ (Kaz 2,11; 4,4).

Ať už investujeme své síly do čehokoliv, můžeme být tak zaneprázdněni, že uprostřed toho všeho shonu nám už nezbyvá místo pro Boha. Neznamená to, že bychom Bohu nedůvěřovali, ale jednoduše si neuděláme dostatečný prostor ke čtení, modlitbě a společenství s Bohem, v jehož rukou, jak píše Daniel, „je tvůj dech a všechny tvé cesty“ (Da 5,23). Můžeme být tak rozptýleni vším kolem, že nám nezbyde dostatek času pro Boha. Každý z nás potřebuje chvíle, kdy záměrně zpomalíme, abychom se setkali s Ježíšem, naším Spasitelem. Jak k nám může promlouvat Duch svatý, pokud se nezastavíme, abychom poslouchali? Základem našeho duchovního života je důvěrný

a tichý čas strávený s Bohem při čtení jeho slova a na modlitbě.

Uvažuj o následujících textech. Co říkají o ztišení se před Bohem? Proč je důvěrný čas strávený s Bohem tak důležitý?

Ž 37,7

Ž 62,2.3.6

Ž 131,1.2

Když máme někoho rádi, je pro nás potěšením s ním trávit čas. Najdi si místo, na kterém si můžeš číst a rozjímat o Božím slově bez vyrušování. V našem uspěchaném světě se nám to často může podařit jen tak, že si předem vyhradíme čas a místo k takovému ztišení. Obvykle je pro takovou chvíli rozjímání nejlepší začátek dne. Než nás pohltní každodenní shon, může se nám čas strávený přemýšlením a modlitbou stát požehnáním pro celý zbytek dne, protože naši mysl naplní cenné myšlenky. Každému samozřejmě může vyhovovat jiný čas a jiný způsob ztišení.

Spojení na modlitbě s živým Bohem Bible ovlivňuje velmi výrazně náš život. Mimo jiné nám to pomáhá, abychom se stále více podobali Ježíši.

Aplikace

Jaké místo má ve tvém denním rozvrhu čas na ztišení se a modlitbu? Jak tento čas prožíváš a co pro tebe společenství s Bohem znamená? Jak ti to pomáhá prožívat jistotu Boží lásky?

PÍSNĚ A UČENÍ SE TEXTŮ ZPAMĚTI

¹⁰Dotazuji se na tvoji vůli celým srdcem, nedej, abych zbloudil od tvých příkázání. ¹¹Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit. ¹²Požehnán buď, Hospodine, vyučuj mě v tom, co nařizuješ. ¹³Mé rty budou vypravovat o všech soudech tvých úst. (Ž 119,10–13)

Osobní studium

Učit se biblické verše zpaměti může být velkým požehnáním. Když si v mysli uchováváme vzácné texty Božího slova, můžeme si je připomenout ve chvíli, když to nejvíc potřebujeme. Tak Bible přímo ovlivňuje nejen naše uvažování a rozhodování, ale i naše hodnoty a chování. Texty Písma, které si pamatujeme, ovlivňují naši každodenní zkušenost s Bohem, pomáhají nám správně uctívat Boha a žít životem inspirovaným Písmem.

Pamatovat si verše z Bible pro nás může být důležitou ochranou před svody a nesprávným výkladem Písma. Když máme Písmo v srdci, můžeme se na něj odvolávat a připomínat si ho i tehdy, když nemáme k dispozici tištěnou nebo elektronickou Bibli. Když se pak ocitneme v problémech nebo v pokušení, texty Písma, které naplňují naši mysl, nám mohou pomáhat a dát nám sílu. Připomínat si Boží zaslíbení a soustředit se raději na Boží slovo než na problémy, pozvedá naše myšlenky k Bohu, který má přípra-

veno tisíc způsobů, jak nám pomoci i tam, kde my nevidíme ani jeden.

Uvažuj o verších Ef 5,19 a Ko 3,16. Jak zpívání textů z Božího slova může posílit vliv Bible na tvé uvažování?

Zpívání veršů z Bible může být skvělým způsobem, jak si osvojit biblické texty. Při zpěvu si totiž slova Písma můžeme zapamatovat mnohem snadněji a rychleji. Spojení slov Písma a krásné melodie nám pomůže upevnit si je v mysli a zároveň rozptýlí naši úzkost a naše obavy. Texty Písma a hezkou melodií se mohou zpíváním a posloucháním snadno naučit dospělí i děti. Písmo se stalo inspirací pro mnoho slavných oratorií, symfonií a také krásných písní, které během staletí křesťany ovlivňovaly. Skladby, které pozvedají naši mysl a zaměřují ji na Boha a jeho slovo, jsou nádherným požehnáním a pozitivně působí na naše životy.

„Hudba je součástí uctívání Boha v nebi a měli bychom usilovat o to, abychom se v písních chval co nejvíce přiblížili harmonii nebeských sborů.“ (PP 594; NUD 291)

Aplikace

Které písně jsou pro tebe největším povzbuzením? Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si pozorně kapitolu „Síla modlitby“ (SC 93–104; CVP 96–104) z knihy *Cesta k vnitřnímu pokoji*.

„Svým přirozeným zrakem nikdy nemůžeme spatřit Kristovu nádheru a slávu. Duch svatý nám ukazuje naši skutečnou beznaděj a bezmoc, v níž se nacházíme bez Kristovy milosti a odpuštění. Jen pod vlivem Ducha můžeme rozpoznat Kristovu nekonečnou milost, jeho bezmeznou lásku, shovívavost a slávu.“ (UL 155)

„Naše mysl může být naplněna verši Písma, nebo dokonce celými kapitolami. Když pak přichází satan se svými pokušeními, texty Písma v naší mysli nám připomenou Boží moc. ... Když se nás satan bude snažit přivést k uvažování o pozemských a tělesných věcech, člověk takovým pokušením nejlépe odolá pomocí toho, co „je psáno“. (RH, 8. dubna 1884)

Otázky k rozhovoru

1. *Jaký vliv má svobodná vůle na naše rozhodnutí související s vírou a poslušností? Ačkoli mnoho okolností našeho života nemůžeme ovlivnit, ve věcech týkajících se věčného života se můžeme rozhodnout svobodně. Jak nakládáš se svobodnou vůlí, kterou tě Bůh obdařil? Jaká duchovní rozhodnutí děláš?*
2. *Uvažujte, jakou roli hraje sobota při našem ztišení se před Bohem. Jak nám zachování soboty může pomáhat osvobodit se z každodenního shonu a nacházet čas na důležité chvíle s Bohem? Co můžeš udělat pro to, aby pro tebe byla sobota skutečným duchovním požehnáním?*
3. *Jakou máš zkušenost s prožíváním času s Bohem na modlitbě a při studiu Písma? Jak čas strávený o samotě s Bohem ovlivňuje tvou víru? Podělte se o svou zkušenost ve třídě sobotní školy: Co vám dává modlitba a čtení Bible? Jak může vaše zkušenost pomoci ostatním?*
4. *Které biblické texty tě skutečně povzbudí? Které z nich umíš z paměti? Co tě vedlo k tomu, aby sis je zapamatoval? Je pro tebe jejich znalost požehnáním?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století
BK Bible kralická
ČSP Český studijní překlad
SNC Slovo na cestu

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
Ed	Education	VYCH	Výchova
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD, PP	Na úsvitu dějin, Patriarchové a proroci
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název
CT	Counsels to Parents, Teachers, and Students
FE	Fundamentals of Christian Education
MYP	Messages to Young People
SG	Spiritual Gifts
T	Testimonies for the Church
UL	The Upward Look

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
RH	Advent Review and Sabbath Herald
ST	Signs of the Times

Vážení a milí přátelé,

srdce adventistovo se zachvěje radostí nad myšlenkou, že budeme vykládat Bibli. Máme dojem, že každý verš přímo volá po nějakém našem komentáři.

Jednou jsem dostal za úkol opravit celkem složitou závadu na elektronovém mikroskopu. Rozložil jsem kolem sebe hromady knih s technickou dokumentací a pokoušel jsem se porozumět tomu, co mi v manuálech napsali stvořitelé tohoto přístroje. Druhý den nezbylo než zavolat do Holandska s prosbou o pomoc. Po několika hodinách se mi podařilo porozumět problému a pak už nebylo tak složité najít skutečnou závadu a přístroj vzkřísit k „novému životu“. Složitý text technického manuálu nepotřeboval můj výklad. To já jsem potřeboval uvedení do pravdy od skutečného specialisty z výroby tohoto přístroje.

Čeká nás otevřená kniha Božích slov a Boží slovo nepotřebuje náš výklad. To my potřebujeme, aby se nás dotklo slovo Nejvyššího. Potřebujeme více ticha do našich často odvážných diskuzí a více porozumění věcem ne vždy zcela jednoduchým. Výsledkem naslouchání Písmu pak může být naše změna k dobrému.

Závěrem si dovoluji jen připomenout, že sám Bůh nás chce obdarovávat porozuměním věcem, ale hlavně sobě samým a lidem kolem nás – a to je zázrak.

Marek Škrļa, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Přehled tematických sobot a sbírek v roce 2020 lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce.

Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2020

	Téma soboty	Sbírka	VS
	Duben		
4. 4.	Den modlitby a půstu		
11. 4.	Sbírka pro projekty Hope Channel	Sbírka pro EUD	15
18. 4.	Rozdávání misijních knih (18.-24. 4.)		
25. 4.	Den služby lidem se zvláštními potřebami (neslyšící, nevidomí...)		
	Květen		
2. 5.	Den jednoty v misi		
9. 5.	Modlitba za Adu Česká republika	Sbírka pro Adu ČR	22
16. 5.	Den zdraví		
23. 5.	Den modlitby za ohrožené děti		
	Červen		
6. 6.	Den biblických korespondenčních kurzů a sobotní školy		
13. 6.	Den služby žen		
20. 6.	Den uprchlíků		
27. 6.	Sbírka 13. soboty pro Transevropskou divizi	Sbírka 13. soboty	13